

12
13

V A R I A S
S Y P H I L I D I S
T H E R A P I A S

PRO LICENTIA
GRADUM, HONORES ET PRIVILEGIA
MEDICINÆ DOCTORIS

RITE IMPETRANDI

SOLEMNI PHILIATORUM DISQUISITIONI
SISTIT

DIE XXIX. MAJI A. MDCCLXXI.

MICHAEL FRID. BOEHM
ARGENTORATENSIS

H. L. Q. C.

ARGENTORATI

Typis JOH. HENR. HEITZII, Universitatis Typogr.

ILLUSTRI
LIBERALITATIS
SCHENCKBECHERIANÆ
DOMINORUM
DISPENSATORUM
COLLEGIO
VIRIS

*NOBILISSIMIS, AMPLISSIMIS, PRUDENTISSIMO
CONSULTISSIMIS, EXPERIENTISSIMO
EXCELLENTISSIMIS*

DE RE PUBLICA ET LITERARIA
SUMME MERITIS

FAUTORIBUS AC PATRONIS SUIS
PIE COLENDIS

HANC DISSERTATIONEM INAUGURALEM

UT GRATISSIMAM

COLLATI BENEFICII PUBLICÆ PROFITERETUR
MEMORIAM

SACRAM ESSE VOLUIT

AUCTOR

INTROITUS.

Lues Venerea, malum istud insidiosum, quotidie magis vulgatum, Medicorum jam dudum ingenia torfit. Parum circa minutias curiosus non moveo quæstionem, an novus antiquusve sit morbus? Lubens hic ASTRUCIO assentio, nec tamen alios dissentire, lugeo. Malum pessimis imo sæpissime lethalibus, prima imprimis periodo, stipatum symptomatibus, non potuit non Medentium animos movere. Insignis & inconcinna, argumentis à priori potissimum desumptis, commendata remediorum farrago, morbo nascenti quamvis fuerit opposita, Experientia demum monstrante viam, meliora edocti sunt Medici. Sic nata calamum exercendi occasio, copiosissimis scriptis ansam præbuit. Medelam ab omni ævo tali Hydræ Lerneæ oppositam perlustrare, atque in certas redigere studui classes. Magna hic debeo non satis laudando ASTRUCIO, qui opus istud fere ad cacumen perduxit: ingenue ergo hic fateor, me librorum, quos non usurpare contigit, syllogem, ex isto Auctore desumpsisse, in quantum Therapiam complectitur, & Asterisco simplici notasse. Collectio ALOYSII LUISINI mihi simul

A

copiam primorum Scriptorum fecit, quæ ne prolixus nimis evaderem duplici Asterisco insignivi. Reliquos, quos passim allego Auctores, vel ipse possideo, vel saltem ex opusculis periodicis eorundem notitiam mihi comparavi. Prohibuerunt autem limites Speciminis Academici, quo minus, quemadmodum id in votis erat, specialius in Auctorum Theorias excurrere potuerim, ista forsitan amplior, quam edendam voluto, tractatio, suo tempore explebit.

§. I.

Diversissima ratione Medici Syphilidem, per tria fere, in quibus sævitiam suam in Europa exercet, secula sanare tentarunt. Vel enim primo vitium humoribus à miasmate inductum corrigere, vel secundo illud ex corpore eliminare annisi sunt. Priorem scopum vario studuerunt obtinere modo, & quisvis pro varia, quam sibi de corruptionis natura, qua humores inficiebantur, finxit idea, malo occurrere sollicitus fuit. Alterum scopum omni Evacuantium genere tentarunt attingere. Haud pauci utramque indicationem simul explere contenderunt. Fuere, qui corruptos humores allaboraverunt per Medicamenta Aromatica, Balsamica, Amara, Antiseptica curare, & horum ope, ne posteriores progressus corruptio faceret, præpedire. Alii cum Syphiliticos multum à morbo debilitari, non raro quoque fluxibus præter naturam laborare viderint Medicamenta Adstringentia commendavere. Alii omne contagium Venenis annumerantes, pro more seculi Medicamenta, quæ omni veneno resistere credebant, in usum traxere. Iterum alii acribus humoribus Medicamentis Demulcentibus obviam ivere. Nonnulli morbo incognito Specifica Medicamenta opponenda duxere, quorum haud paucorum modus agendi clarius innotuit, postquam culta magis Artis Theoria, sicuti aliorum morborum, ita & Luis

Veneræ genium, in evidentiorē lucem posuerit. Specificis Exoticis quidam plantas indigenas, quæ aliqua ratione ad ipsa accedere illis visa fuere, substituerunt, has vero hypothesium potius, quam veritatis studio ducti encomio celebravere. Illi denique, qui nonnisi præcones suorum quæ celabant Medicamentorum fuere, hujus loci non sunt. Inter Specifica Medicamenta, circa nullum adeo occupati erant Medici quam circa Hydrargyrum, hinc illud varia ratione exhibuerunt, quumque facile ex symptomatibus patuerit, morbum ex spissitudine, qua impura Venus humores inquinat, nasci, fuere qui & alii Medicamentis, quæ spissos humores alias solvere valent, hostem impugnarunt. Secundæ Indicationi Sudoriferis, Salvantibus, Emeticis & Catharticis tentarunt facere factis, sed inter hæc talia ut plurimum selegerunt, quæ simul primæ Indicationi respondebant.

§. II.

Agallochum L. PLATER 1) commendat; Absinthium L. MASSA 2), FERRERIUS 3), PETRONIUS 4); Aristolochiæ Radices, FERRERIUS; Melissam Calamintham L. IDEM, Acorum Calamum L. IDEM, H. Montuus 5), PLATERUS,

- 1) Fel. Platerus Pr. Med. Bas. Prax. Med. prius Bas. 1602. mihi ib. 1763. exc.
- 2*) N. Massa, Dr. Med. Ven. Tr. de Morb. Gall. Ven. 1532. Coll. A. Luisini a) insert. a) Aloysius Luisinus Med. Utin. in unum corpus coegit. Aut. quotquot ad suam ætatem de Morbis Veneris scripsisse noverat, ac edendos curavit 1566. Venet. adhibui edit. quæ Lugd. Bat. 1728. opera Boerhaavi impressa fuit.
- 3*) Aug. Ferrerius, Cathar. Med. Gall. Reg. Med. Ord. de Pudendagra, Tolos. 1533.
- 4*) Alex. Trajannus Petronius, Gregor. XIII. Pap. Med. de Morb. Gall. 1565.
- 5*) Hier. Montuus, Francisci II. Arch. Chirurgica Auxilia Lugd. 1558. cujus Syllogem mihi ficit Astruc b). b) Joh. Astruc, Pr. M. Par. scripsit varia huc fac. 1) de Morbis Veneris L. IX. Par. 1736. adhibui semper edit. quæ Par. 1740. prodit. 2) Traité des Tumeurs & Ulcères Par. 1759. 3) Tertii edit. Gall. ib. editæ Proœmium.

SINAPIUS 6), qui ejus usum Tartarorum exemplo probat, apud quos nullum aliud remedium adhiberi asserit, Centauream Benedictam L. FERRERIUS, SINAPIUS, Geum Verbascum L. FERRERIUS, Cassiam Ligneam L. IDEM, Pinum Cedrum L. IDEM, PLATERUS, MUSITANUS 7), Gentianam Centaurium L. FERRERIUS, SINAPIUS, Centauream Centaurium L. FERRERIUS, Teucrium Chamædrin L. IDEM, VESALIUS 8) Genuenses illam immerito magnificare testatur, Citri Medicæ L.amenta FERRERIUS, Costum Arabicum L. IDEM, Dictamnium album L. FERRERIUS & PLATER, Cacti Opuntia L. Radices DIAZ DE ISLA 9) liquidem hanc sub Ficu Indica, radice amarissima intelligat, licet Cactorum inter nos cultorum radices, vix sensibilem amaritatem linguæ imprimant. Marantam Galangam L. FERRERIUS, Gentianam Luteam L. IDEM, Lignum Ettalche s. Hetechen, quod à Junipero quadam Afr. desumi ex LEONE 10) probabile videtur, RANGONUS 11) laudat; assentiunt TOMITANUS 12), FRACANTIUS 13), CANNEVARIUS 14). Hypericum Perforatum L. FERRERIUS, Hyssopum Offic. L. IDEM, Pinum Laricem L. COLLE 15), Laurum Nobilem L. IDEM, Pistaceam Lentiscum L. CLAUDINUS 16), CHRIS-

6*) M. A. Sinapius, Dr. Med. Pol. *Absurda Vera*, Genev. 1697.

7) C. Musitanus Pract. Neap. *Trutina chirurgico-phys.* a Jos. Musitano Col. Allob. 1698. ed.

8**) A. Vesalius, Med. Aul. Caroli V. & Philippi II. Hisp. Reg. *Epist. de Radice Chinae*, Ratisb. 1546.

9*) Rod. Diaz. de Isla Med. Hispal. *Trattado contra las Bubas*, Hispal. circa a. 1555.

10) Joh. Leonis Afr. *Descr. Afric.* Antw. 1556.

11*) Th. Rangonus, dict. Philologus, Pr. Med. Patav. de *Malo Galeco sanando*, Venet. 1538.

12*) Bernh. Tomitanus, Med. Patav. de *Morbo Gall.* circa a. 1563.

13**) Ant. Fracantianus, mox Patav. mox Bonon. Med. Pr. de *Morb. Gall.* 1563.

14*) Dem. Cannevarius, Urbani VII. Arch. *Comment. de L. sancto*, Rom. 1602.

15*) J. Colle Pr. Med. Patav. 1) *Cesmitor Medicæus triplex*. Venet. 1602.

2) *Notitia S. Medela sing. Luis Gall.* Ven. 1628.

16*) Jul. Cæl. Claudinus, Pr. Med. Bonon. de *Ingressu ad Inferos*. Bonon. 1612.

stinus 17), Humuli Lupuli L. Samentorum decoctum tanquam novum remedium multis encomiis celebrat COLLE, Tamaricis L. radicem profuturam suspicatur CLAUDINUS & PLATER, negat RUDIUS 18), Nepetham Catariam L. FERRERIUS, Tussilaginis Petasitidis L. radices PLATER, DE LE BOE SYLVIVS 19), Pinus Sylvestris L. lignum PETRONIVS, COLLE, HIRSCHEL 20), BRASSAVOLVS 21) sine effectu, Mentham Pulegium L. FERRERIUS, Rhodium Lignum PLATERVS, MAYERNE 22), Rhodiolæ Rosæ L. radicem Musitanus, Rorem Marinum Offic. L. PETRONIVS, Juniperum Sabinam L. PLATER, Teucrium Scordium L. FERRERIUS, PLATER, Teucrium Chamæpytin L. FERRERIUS, Andropogon Schoenanthum L. IDEM, Thymum Serpillum L. IDEM, Lavendulam Spicam L. IDEM, Pistaciam Terebinthum L. IDEM & PLATER, Thymum Vulgarem L. FERRERIUS, Oleum ex Pinu Abiete MASSA, ex variis aliis Pinus speciebus, ex Succino, Petroleum, LOBERA 23), Succinum ipsum E. STAHL & THEBESIVS 24) Infusum Resinosum, HASSELQUIST 25), Camphoram cum Aromatibus QUINCY 26), à TURNERO c) reprehensus, ut

- 17*) Bern. Cristinus, Ord. S. Franc. Arcana Laz. Rivertii. Venet. 1676.
 18*) Eust. Rudius, Pr. Med. Pat. de Morbo Gall. Venet. 1604.
 19) Fr. Deleboë Sylvius, Pr. Med. Lugd. Bat. Oper. 1674. m. Amstel. 1680.
 20) L. E. Hirschel, Dr. Med. Berol. 1) Betrachtungen über den Gebrauch des Sublimats und Schierlings, prius 1764. m. Berol. 1765. 2) Beiträge zu seinen Betracht. Berl. 1768. vid. Götting. Zeit. 1768. p. 184.
 21*) Ant. Mus. Brassavolus, Ferrar. de Morb. Gall. Venet. 1751.
 22) Th. Turq. de Mayerne, Henr. IV. Gall. Reg. & Jac. I. & Caroli I. Brit. Reg. Arch. 1690. & 1695. prodierunt Syntagm. duo Prax. Mayerne. usurp. ed. Aug. Vind. 1697.
 23*) Al. Lobera, Med. Caroli V. de las quatro Enfermedades Cortesanas. Toled. 1544.
 24) G. E. Stahl, Pr. Med. Hal. & G. D. Thebesius Diss. de Scorbuti & Venen. Luis diversis Signis & Medicinis. Hal. 1706. CXCVII. Coll. Pract. Haller. Lauf. 1756.
 25) J. Fr. Hasselquist, Oïrogoth. Eller resa til heliga landet, ed. Linnæo 1751. adh. edit. Rostoch. 1762.
 26) J. Quincy, Med. Lond. circa quem Turner c). c) Dan. Turner, Med. Lond. perm. Syphilis à Practicâ Dissert. &c. Lond. 1717. m. Germ. 1754. Lips.

& FR. HOFFMANN 27), LUDOLF & RITTER 28), Spiritum Sulphuris per campanam multum extollit MATHIOLUS 29), POTERIUS 30), sed recte jam GALLUS 31) observavit illum nihil prodesse, STAHL & THEBESIVS, LUDOLF & RITTER positivum nocumentum allaturum afferunt. Salis Communis drachmam dimidiam cum libra semis Aquæ omni mane assumtam multum extollit PETRONIUS. Opiatam Antidotum Alexipharmacam ex multis aromatibus conflata FERNELIUS 32), cui tamen semper Guajaci Ligni usum jungit. Variorum Aromatum Decoctum RONDELETIUS 33) cum vino & melle, PALMARIUS 34), qui etiam RONDELETII opiatam majorem ac minore laudat & describit. Utraque ex omni quæ præstat vegetabilium aromaticorum penu conflatur, novamque æque inconcinnam proponit, quam QUIQUEBOEUF & PAULMIER 35) commendant. MATHIOLUS laudat & describit Aquam Philosophicam, quam parat aquam abstrahendo à plurimis vegetabilibus, quorum aromatica esse quædam, plurimæ autem plane nil aquæ, quæ inde abstrahitur, posse

- 27) Fr. Hoffmann, Pr. Hal. 1) *Diff. de Camphora* Opusc. 1739. Hal. impr. inf. 2) *de Mercurio & Medicamentis select.* &c. resp. van den Velde. Hal. Magd. 1700. 3) *Med. Rat. Syst.* T. IV. ibid. 1739.
- 28) Hier. Ludolf P. M. & L. A. Ritter *Diff. Demonstratio, quod atrocissima Lues Venereæ Symptomata non sint effectus morbi, sed curæ Mercurialibus instituta.* Erf. 1747.
- 29**) P. A. Matthiolus, Arch. div. Imper. *Opusc. de Morbo Gallico.* Venet. 1535.
- 30) P. Poterius, Reg. Gall. *Med. Opera præctica & chemica,* cura Fr. Hoffmanni. Francof. ad Mœnum 1698. prius Lugd. 1645.
- 31**) Ant. Gallus, Dr. Med. Fac. Par. *de L. Sancto non permiscendo.* Par. 1540.
- 32) J. Fernelius, Henr. II. Arch. 1**) *Dialogus de Lue Venereæ,* ex Libr. de abdit. *Rev. Caus. def.* Par. 1548. 2**) *Cap. de Lue Venereæ,* ex *Pathol.* ib. 1554. 3**) *Lib. de Lue Venereæ cur. perfect.* ib. 1567.
- 33**) Guil. Rondeletius, Pr. Med. Mospell. *de Morbo Italico.* 1560.
- 34**) Jul. Palmarius, Dr. Med. Fac. Par. *de Morbis contagiosis,* L. VII, 1548.
- 35**) Ant. Quiqueboeuf, Dr. Med. Fac. Par. & P. Paulmier, Qu. M. *Estne Hydrogævus Lue Venereæ Alexipharm.* Paris. 1596.

communicare, nec tyrones Chemiæ hodie ignorant. Illam tamen approbat FERDINANDUS 36). Non magis laudanda Aqua Mirifica FERNELII, quæ præter varia ingredientia aromata copiosa recipit. Sed non intus modo aromata & refinæ adhibuerunt, eadem in halitus resoluta sub forma suffituum adhibuerunt TORELLA 37), FALLOPIUS 38), PE-TRONIUS, CRATO 39), qui maxime Gummi Anime laudat, ZECCHIUS 40), CÆSALPINUS 41), PACIUS 42), VARAN-DEUS 43), CORTILIO 44), COLLE. Hos suffitus autem incertæ esse efficacæ testantur BRASSAVOLUS, BOTALLUS 45), FRACANTIANUS, MINADOUS 46), SEPTALIUS 47), SENNERTUS 48). Dum corruptionis genus, quod in Lue Venerea obtinet, plane aliam naturam habeat, quam quæ à Balsamicis possit corrigi, hinc vel sine observatione hæc medicamenta videntur esse commendata, vel si unquam tantillum attulerunt levaminis, illud adscribendum esse arbitror, generali qua gaudent vi, omnem spissitudinem attenuandi & excretionem aquosam promovendi, sed ve-reor, ne vi qua pollent calefaciente, omnino plus mali

- 36*) Epiph. Ferdinandus, Med. Messap. *Observ. Venet.* 1621.
 37**) G. Torella, Episc. St. Justæ Alex. VI. *Med. de Palendagra*, Romæ 1497.
 38**) Gabr. Fallopius, Pr. Med. Pat. *de Morbo Gallico*. Patav. 1564.
 39*) J. Crato a Krafftheim, Ferdin. I. Maximil. II. & Rodolph. II. Arch. *Comment. de Morbo Gallico*, Francof. 1594.
 40*) Joh. Zecchius, Pr. Bonon. *de Morbo Gallico*. Bonon. 1586.
 41*) Andr. Cæsalpinus, Clement. VIII. Arch. *Ars medica*.
 42*) Fab. Pacius, Dr. Med. Vicet. *de Morbo Gallico per Method. curando*. 1604.
 43*) Joh. Varandæus, Pr. Monspeff. *Tr. de Morbo Gallico*, prius separatim Monspeff. 1620. mihi Oper. cura Heinr. Gras. Lugd. 1658.
 44*) Seb. Cortilio, Phys. & Chir. Arimin. *de Chirurgica Institutione*, L. V. Francof. 1610.
 45**) Leon. Botallus, Carol. IX. Gall. Reg. Med. *Luis Venereæ curandæ Ratio*. Paris. 1563.
 46*) Anr. Minadous, Med. Venet. *de Virulentia Venerea*, Venet. 1596.
 47*) Lud. Septalius, Pr. Med. Pap. *Cap. de Morbo Gallico*, quod Animadv. & Caution. Med. insertum 1614.
 48) Dan. Sennertus, Pr. Med. Vitemb. ea, quæ jam 1620. prodierunt ejus *Med. Pract.* T. III. L. VI. Vitemb. 1654. impressus continet.

in morbo nostro sint allatura, quam erit solamen, quod ab iis expectabunt illorum encomiastæ. Acrimonia Venerea, cum nequiquam sit naturæ alcalinæ, quid acida hic valeant non perspicio, & certe in morbo à spissitudine oriundo, incrementum symptomatum ab acidorum fossilium humores cogente vi erit expectandum; quis autem in morbo, ubi evidens acrimonia prævalet, nova tali humores audebit perfundere.

§. III.

Cyphæos Antidotum, quod GALENUS de *Antid. L. II.* ex DAMOCRATE nobis conservavit, MINADOUS laudat & FERDINANDUS evidenter ad §. præcedent. collocandum. Scabiosam Succisam L. FERRERIUS & S. PAULI 1), Mithridatium BRANT 2), VELLA 3), J. BENEDICTUS 4), BROCARDUS 5), PHRISIUS 6), MONTANUS 7), FRIZIMELICA 8), BORGARUTIUS 9), CÆSALPINUS, PERDULCIS 10), Theriacam commendant vix non omnes, qui Mithridatium laudavere, præter istos tamen GRUNPECKIUS 11), ROMERUS 12),

- 1) Sim. Pauli, Pr. Hafn. *Quadrupartitum Botanicum*. Arg. 1667.
- 2*) Seb. Brant, Pr. Phil. Basil. *Ejus Carmen de Scorra Pestilentiali* frontem facit tract. Grunpeckii, de quo infra.
- 3**) Ge. Vella, Brix. *Phys. Consilium de Morbo Gallico*. 1508.
- 4**) Joh. Benedictus, Germ. AA. & Med. Dr. *Tr. de Morbo Gallico*. 1510.
- 5**) Mar. Brocardus, Med. Venet. *de Morbo Gallico*. 1516.
- 6**) Laur. Phriusius, Med. Metenf. *Epitome Opusc. de curandis Pusculis*. Basil. 1532.
- 7**) Joh. Bapt. Montanus, Pr. Med. Patav. *de Excrementis*, L. II. Patav. & Venet. 1554.
- 8**) Franc. Frizimelica, Pr. Med. Patav. *Tract. de Morbo Gallico & adversus de fluxu pilorum* lucubrat. 1558.
- 9**) Prosp. Borgarutius, Pr. Med. Patav. *Methodus de Morbo Gallico*. 1566.
- 10) Barth. Perdulcis, Pr. Med. Par. *Universa Medicina*. Paris. 1649.
- 11*) Jos. Grunpeckius de Burkchaufen, Med. Germ. *de Pestilentiali Scorra*, 1496.
- 12*) Jac. Romerus, *Epist. MSC.* 1498.

Hock

HOCK 13), FONTANONUS 14), MINADOUS, VARANDÆUS, FERDINANDUS, WYNELL 15), huic in specie infistunt; CÆSALPINUS in malo recenti & PLATER ante usum Stuphæ extollunt. Auctores, qui Theriacam aliis substantiis efficacioribus modo adjuvantis scopo adjecere, hic non rimor. Remanent nunc ii, qui Aquam Theriacalem suaserunt, JOH. BENEDICTUS, ALMENAR 16), RONDELETIUS, PLATER, VARANDÆUS, FERDINANDUS. MATTHIOLUS Theriacam cum aqua destillare intendens, inconcinnam omnis generis medicamentorum farraginem adjicit. Hæc medicamenta, Succifam si exceperis, hic certissime inertem, cum evidenter agant sanguinem calefaciendo, cum virus Venereo vincendo imparia omnino sint, securiore certe ratione ipsum per cutis vasa possit expelli, Opiata in hoc morbo omnino exulare debeant; hinc evidens est, hanc medendi rationem nunquam cum successu fuisse institutam, VOCHS 17) quoque jam sæculi XVI. initio Theriacam vehementer objurgavit. Et GALLUS, BRASSAVOLUS, PETRONIUS, GUYON 18) aquas Theriacales contemnunt.

§. IV.

Syrupum Pomorum *Mesue*, qui tam ob fragrantiam, quam ob Coccorum succum, quem recipit, validum roborans esse credebatur, laudant J. BENEDICTUS, EUGUBIUS 1), Betulam Alnum L. SINAPIUS, Asplenium Cete-

13**) Wend. Hock de Brackenaui, Med. Rom. de *Morbo Gallico*. Ven. 1502.

14**) Dionys. Fontanonus, Med. Monipell. de *Morbis internis curandis*. Lugd. 1550.

15*) Joh. Wynnell, Dr. Med. Angl. *Lues Venerea Wherein the names &c.* Lond. 1660.

16**) Joh. Almenar, Med. Dr. Hisp. de *Morbo Gallico*. 1512.

17*) Joh. Vochs, Dr. Med. Colon. de *Pestilentia*. Magdeb. 1507.

18*) Lud. Guyon, Med. Uferch. in Lemovit. *le Miroir de la Beauté & Santé corporelle*. Lugd. 1615.

1*) Hier. Accoramb. Eugubius, Prof. Med. Pat. laudatur apud Planerium a).

a*) Joh. Planerius, Med. Venet. *Dubitaciones in Galeni III.* Venet. 1574.

rach L. PLATER, Herniariam herbaceam L. IDEM, Loniceram Periclimenam L. COLLE, Quercum Robur L. JONSTON 2), DE LE BOE SYLVIVS, LOSSIVS & REBENTROST 3), DOLÆUS 4); eam autem ad hos morbos inertem MATTHIOLUS, VIDUS VIDIVS 5), FRACANTIANUS reputant. Santalum L. CLAUDINUS laudat, Tormentillam erectam L. VESALIUS, FERRERIUS, PLATER. Debilitatem, quæ Syphiliticos prostermit, mere symptomaticam esse nemo non novit, sed nec Medicos rationales latet, quantum cura palliativa à radicali differat, hinc non opus erit multis probare, roborantibus qui hic usi fuerunt spe sua excidisse.

§. V.

Lac Humanum, Caprinum & Asininum præcellens contra Luem remedium esse contendit ANONYMUS GALLUS 1), RONCALLUS 2) Asininum maxime commendat; fuere quidam, ut GARNIER 3), ROSENSTEIN 4), D'AUMOND 5), qui animalis cujusdam Unguento Mercuriali inuncti lac ægris propinabant; offerebatur autem non ob lac, sed ob partes mercuriales, quæ cum lacte M. S. sub-

- 2) Joh. Jonston, Med. Polon. *Univ. Med. Pract.* Amstel. 1744. mihi Uratris. & Jenæ 1744.
- 3) Jer. Lossius, Prof. Med. & J. G. Rebentrost, *Diss. de Lue Venerea.* Vitemb. 1683.
- 4) Joh. Dolæus, Med. Dr. Cassell. *Encycl. Med. theor. pract.* Francof. 1684.
- 5*) Vidus Vidius, Prof. Med. Pisan. *de Curat. Morb. Venet.* 1611.
- 1*) Anonymus Gallus, *Regimen Sanitatis, en françois &c.* Lugd. 1501.
- 2*) Fr. Roncallus, Dr. Med. Brix. *Exerc. Med. Chir.* Brix. 1720.
- 3) Petr. Garnier, Dr. Med. Lugd. *Traité pratique de la Vérole.* Lugd. 1699. m. *ibid.* 1739.
- 4) Nic. Rose von Rosenstein, Adolph. Frid. Succ. Reg. Arch. jam 1751. varia circa morbos infantum div. Oper. period. inferere cœpit, horum Collect. Idiom. Succ. Acad. Holm. 1764. edidit, cujus Trad. germ. Hamb. 1767. impr. m. intervivit.
- 5) Daumond *Dissertation sur une nouvelle maniere d'administrer le Mercure &c.* ajoutée au *Traité de Physiol.* de M. Jean Ferapic du Ficu. Lyon 1760. site Commentar. Lips. T. XII. p. 613.

ibant; ista autem methodus haud arridet LUDWIGIO 6).
 MICH. JOH. PASCHALIS 7) Oleum Olivarum, cui quarta
 pars sacchari adjicitur, proficuum reputat. ANONYMUS
 8) Mexicanos pane triticeo melli virgineo intincto, vel
 ex aqua cocto, morbum nostrum curare relationes testari
 asserit. Syrupum Milii Solis, quem à D. AMBROSIO de-
 nominant, morbum recentem superare valere ALCAZAR 9)
 respondet, Viperarum carnem laudant SEB. AQUILANUS 10),
 CATANEUS 11), J. BENEDICTUS, MAYERNE. CÆSALPINUS
 etiam trochiscos à Galeno præscriptos, nec non Aquam
 à Viperis, quibus aromata adjecit, abstractam consulit.
 SARTORIUS 12) Decoctum Viperarum Diureticis jungit.
 DOLĒUS per Axungiam Viperarum veram, in conserva
 quadam exhibitam, se plures curasse refert. Taceo Au-
 ctiores, qui pulverem Viperarum tanquam adjuvans vali-
 dioribus commiscuere medicamentis. Anguillas etiam
 non rejiciendas esse putat J. BENEDICTUS. Carnem testi-
 tudinum grandiorum marinarum, quæ in Americæ litto-
 ribus Infulisque frequentes sunt ad Luem Celticam egre-
 gie facere ASTRUC magno peregrinatorum consensu con-
 stare notat. Nec ab hoc remediorum genere Luis curatio
 potest expectari, cum illud in modum ejus, quod antec.
 §. adduxi, symptoma tantum, nequaquam causam morbi
 oppugnet, & licet Viperas præter vires demulcentes etiam
 sanguinem depurare non omnino negare sustineam, ta-

6) Chr. Gottl. Ludwig, Pr. Med. Lips. *Institutiones Medicin. Clinic.* Lips. 1758.

7**) M. J. Paschalis, D. M. Valent. *Praxis Med. Valent.* 1555.

8) Anonymus quidam, magni nominis Philosophus, circa quem vide *Com-merc. Litter. Norimb.* a. 1736. Hebd. XVII. Obs. II. p. 131.

9*) Andr. Alcazar, Pr. Med. Acad. Salmant. *Chirurgia*, L. VI. Salmant. 1575.

10**) Seb. Aquilanus, Pr. Med. Patav. *Interpretatio & Cura Morbi Gallici.* 1498.

11**) Jacob. Cataneus de Lacu Marino, D. M. Genuenf. *de M. rbo Gallici.* ca. 1505.

12) Petr. Sartorius, Chirurg. Argent. *Franzosen - Arzt.* Argentor. prius. 1645. mihi Francof. & Lips. 1676.

men jam MASSA & DORDONUS 13) earum usum ad morbum nostrum nullum aut saltem exiguum esse monent. LOBERAM, qui ex Viperis & Serpentibus malos effectus vidisse perhibet, vel innumeræ observationes refutant.

§. VI.

JUNCKER 1) ac FR. HOFFMANN Tincturam Antimonii acrem magnificere, cui quoque LUDOLF & RITTER plurimum tribuunt, ANONYMUS GERMANUS 2) cum auro præparat. VON LINDERN 3), quem ceu Avum venerare licuit, & OPTIMUS PARENS 4) Tincturæ Metallorum speciei egregias vires in hoc malo per sedecim & quod excurrit lustra copiosis observationibus experiri potuerunt. In genere in Germania maxime in more habent spissitudinem veneream Tincturis sic dictis Alcalinis oppugnare. Eadem vix non omnium Tincturarum Antivenerearum, quas Auctores tanquam arcana sibi reservant, basin constituunt. Salia Lixiva & Volatilia ex legibus systematis sui extollit DE LE BOE SYLVIUS. Oleum ceræ destillatum, quod sulphur habet, DIBON 5), Cantharides GAUKES 6), E. STAHL & THEBESIVS. Transeo illos, qui hæc infecta ad curandam Gonorrhœam commendant. Asphodeli radicem FERRETIUS, Arctii Lappæ L. radicem, qua multos à Lue Ve-

13*) Georg. Dordonus, Prof. Med. Ticinens. de *Morbi Gallici Curatione*. Ticini 1568.

1) Joh. Junckerus, Med. Schleusing. in Comit. Henneberg. *Compendiosa ejus Methodus therapeutica*. Erford. 1624. edit. fuit. adhibui *Conspectum Medicinæ theor. pract.* Halæ 1734.

2) Anonymus Germanus. vid. *Hamburg. Magazin* Vol. XV. Part. II. No. I. p. 115.

3) Franc. Balthaf. von Lindern, D. M. Arg. *Venus-Spiegel*, prius 1732. mihi 1765. Arg.

4) Joh. Mich. Boehm, D. M. Arg. *Diff. de Morbo dicto Neapolitano*. Arg. 1738.

5) Roger Dibon, Chir. Parif. *Dissertation sur les Maladies Venereuses*, prius Parif. 1724. mihi ibid. 1725. exc.

6) Yvo Gaukes, D. M. Emdan. *Batav. Praxis med. chirurg.* prius Groning. 1700. mihi Dresdæ Germ. Vern. 1709. impr.

nerea & ipsum Henricum III. Regem liberatos fuisse testatur FORMIUS (*Obs. IV. apud Riverium Obs. Commun.*) magnificiunt FERRERIUS, MONTANUS, S. PAULI, maximi usus esse in Polonia SINAPIUS testatur. Ipsi denuo favent BAGLIV 7), PITCARN 8), STOERCK 9), LOCHER 10), sibi autem non multum inde pollicetur VIDUS VIDIVS. Pimpinellam faxifragam L. SINAPIUS, STAHL & THEBESIUS, Polychrestum Stahlianorum resolvens, Pimpinellæ Essentiam leviori malo vincendo parem esse sibi persuadet JUNCER. BOTALLUS Eryngium Campestre L., HASCHARDUS 11) Genista Lignum, FERRERIUS Rumicem Aquaticum L., Acutum autem L. PITCARN, Imperatoriam Ostrutium L. SINAPIUS, Inulam Helenium L. FERRERIUS, PLATER, Perficariæ aquam IDEM auctoritate PARACELSI (de quo infra) motus qui Perficariam in singulari quem de ipsa scripsit tractatu magnopere deprædicat. Iridis Germanicæ L. FERRERIUS, PLATER, quibus merito CORTILIO contradicit. Rheum Rhaponticum L. VESALIUS, FERRERIUS; Saponariam Offic. L. RUDIUS, qui eam in desperatis casibus profuisse refert, CLAUDINUS, SEPTALIUS, SENNERTUS, COLLE, THOM. BARTHOLINUS (de quo infra ad §. 18. not. 3.) W. WEDEL & LOEW 12), STAHL & THEBESIUS. Antimonialia in genere KALTSCHMIDT & ALBERTI 13), Anti-

- 7) Georg. Bagliv. P. P. Roman. *Opera*. Antwerp. 1715.
 8) Archibald. Pitcarnius, Prof. Med. Lugd. Batav. *de Ingressu morbi, qui Venerea Lues &c.* Amst. 1714.
 9) Anton. Störck, Med. Vienn. 1) *Annus medicus II.* Vindob. 1761. 2) *Supplementum necessarium de Cicuta.* ibid. eod. anno.
 10) Maxim. Locher, Med. Vienn. *Observ. pract. circa Lues Veneream, Epilepsiam & Maniam.* Vindob. 1762.
 11*) Petr. Haschardus, Med. Chir. Flander. *Morbi Gallici compendios. Curat.* Lovan. 1554.
 12) Georg. Wolfg. Wedel, Pr. Med. & A. Law Diss. *de Lue Venerea.* Jenæ 1682.
 13) Carol. Frid. Kaltschmied, Pr. Med. & Christl. Lehr. Alberti Dissert. *de istis Mercurii partibus, que imprimis Miasma Venereum in corpore hærens destruere valent.* Jenæ 1758.

monium crudum BLANCARD 14), cum sale communi & nitro fufum DIBON, cum lapide Calaminari junctum KRAMER 15), Antimonium Diaphoreticum MAYERNE, GOCKELIUS 16) & FR. HOFFMANN. Oleum Antimonii dulce LOSSIUS & REBENTROST. Sulphur Auratum Antimonii GOKELIUS, JOHRENIUS & EISENER 17), KLAUNIG 18), FR. HOFFMANN, BÜCHNER & TELLGMANN 19), qui ipsi tamen pulverem absorbentem immifcent. Conium Maculatum L. morbos Venereos feliciffime fuperaffe teftantur STOERCK, QUARIN 20), LOCHER, HARTMANN & HADEMANN 21), LANGE & MÜLLER 22), qui vel inviti ejus vires profiteri coguntur, COLLIN 23), ROSENSTEIN, NOLANUS 24), COSTE 25). Plantaginis latifolii & Urticæ radidis decoctum commendat KRAMER, cui TREW 26) af-

- 14) Steph. Blancardus, Med. Amftel. *Venus belegert en ontset.* Amft. 1684. adhibui *Opera omnia.* Lugd. B. 1701.
- 15) Joh. Georg. Henr. Kramer, Copiar. Cæfar. ad Rhen. Med. 1) *Commercio Litter. Norimb.* varia infer. me fpect. a. 1732. Hebd. XLI. Obf. IV. a. 1738. Hebd. III. Obf. I. a. 1739. Hebd. XXXVIII. Obf. I. a. 1741. Hebd. XXXIV. Obf. I. & Hebd. XXXV. Obf. I. 2) *Medicina Caftrenfis,* prius Norimb. 1735. mihi Vienn. & Norimb. 1755. exc.
- 16) Eberh. Gockel, M. D. Ulmenf. *Confiltor. & Obferv. medic. Decad. VI.* Aug. Vind. 1683.
- 17) Conr. Johrenius, Pr. Med. & Guft. Ad. Cafim. Eifener Diff. *de Lue Venerea.* Francof. ad Viadr. 1706.
- 18) Godofr. Klaunig, Medicus Cæfar. Aulic. vid. *Ephemer. N. C. C. VI.* Obf. L.
- 19) Andr. El. Buchner, Pr. Med. & J. Lud. Tellgmann Diff. *de commoda Venereæ Luis sine Sialogogis Curatione.* Hala 1758.
- 20) Jof. Quarin, Med. Vindob. *Tentamen de Cicuta.* Vindob. 1761.
- 21) Petr. Imm. Hartmann, Pr. Med. & Georg. Henr. Hademann Differtat. *Obfervationes quasdam ad Cicuta, Mercurii fublimate & Phosphori Ufum internum pertinentes* listens. Helmft. 1763.
- 22) J. Henr. Lange, D. M. & Joh. Gottwerth Müller Diff. *Dubia Cicuta vexata.* Helmft. 1764.
- 23) Henr. Jof. Collin, Med. Vienn. continnavit Annos medicos Stærkii, de quibus fupra, & edidit 1765. Vind. *Annus medicum III.*
- 24) Joh. Vivent. Nolanus, Med. Neapol. *de Cicuta.* Neapoli 1767.
- 25) Coste junior, Chir. Reg. Boruff. *Traité de la Verole,* prius Berol. 1769, mihi ibid. 1769. recuf.
- 26) Chr. Jac. Trew, Med. Norimb. vid. *Comm. Litter. Norimb.* a. 1741. Hebd. L. Obf. II.

sentitur. Dulcamaram BOISSIER 27) fere omnibus præfert. Coris Monspeliensis in Barbaria frequenti in usu est, si fides CHAW 28). Morbum, quem spissitudo humorum excitat, ab usu medicamentorum resolventium levamen accipere facile largior. Cum autem proprium sit spissitudinis genus, quod Luem Veneream efformat, hinc minus bene hic in usum trahuntur talia, quæ nonnisi circa spissitudinem mucosam se probarunt medicamenta, nec hic Saponacea videntur sufficere. Præparata autem ex Regulo Antimonii nec non Cicutâ, quorum efficaciam in propria spissitudinis genera innumera experimenta evicerunt, & in nostro morbo omnino commendanda videntur. Experientia Hydrargyrum spissitudini Venereæ vincendæ parem esse demonstravit, Cicutam hac efficacia Mercurium æquare fides sit penes Auctores.

§. VII.

Medicamenta Specifica sive talia sunt, quæ ab uno aut altero modo Auctore commendantur, & de quibus, qua ratione morbum oppugnare queant, à priori perspicere non datur, quæ autem, cum mox eviluerunt, nequaquam huc pertinere patet, sive ex quo semel fuerint in usum tracta efficaciam suam in plurimis exemplis & per omne ævum probarunt. Ad priora refero Carnem Perdicis à CARDANO 1) laudatam teste VARANDEO. Arsenicum in Spiritu Vini solutum palmis ac plantis applicatum de PLANIS CAMPY 2), Aurum sub forma pulveris tenerri-

27) Boissier annexit Tractatui Calvi a) *Epist. ad Comitem Roncullum* 1762. scriptam. a) J. Calvi, Prof. Med. Pisan. de *Medicamentis pro Nosocomiorum Levamine moderandis*. Pisis 1763. prius Nosocom. locupletato Breslavia 1763. excus. insert.

28) Thom. Chaw, Pr. Ling. Gr. Oxon. *Travels or Observat. of Barbary and the Levant*. Lond. 1754. prior edit. 1738. impr. fuit.

1) Hier. Cardanus, Pr. Med. Bonon. *Papian. Mediolan. Opera*. Lugd. 1663.

2) Dav. de Planis Campy, *Chir. la Verole reconne, combattue & abbatue*. Paris 1623.

mi LOSSIUS & REBENTROST. Verum Crocum Solis, hic maxima miracula facientem, uti WEISBACH 3) credit, Antirrhinum Cymbalaria L. W. WEDEL & LÖW, Antirrhinum Asarinam L. PLATER, Glossopetram à LANZONO 4) commendatam, Lycopopium Selaginem LINNÆO 5) charam. Inter Specifica confirmata colloco Guajaci Offic. L. & Lauri Sassafras L. ligna, Smilacis Salsaparillæ & Chinæ L. radices, quibus recentiora experimenta Lobeliam Syphiliticam annumerandam esse fuadent, & tandem qui omnibus palmam præripit, Mercurium. Modus, quo hæc medicamenta agunt, aliqua quidem ratione potest explicari; cum autem evidententer præ aliis in spissitudinem humorum Veneream attenuandam agant, nec hæc actio distincte satis queat explicari, hinc iis jure Specificorum denominatio est relinquenda. Sub administratione quatuor priorum tale ut plurimum regimen ac talem exhibendi rationem observarunt, ut largissimi secuti sint sudores; sed ducimus bene distinguendum esse eorum effectum sudoriferum ab eorundem virtute Cacochymiam Veneream superante, de illa demum infra verba facturi sumus.

§. VIII.

Ligni Guajaci, Sancti, Indi, primi POLL 1) & HUTTEN 2) mentionem fecere, & ejus usum A. 1517. cœpisse tradunt; asserit vero DELGADO 3) illud jam 1508. in Hi-

3) Chr. Weisbach, M. D. Arg. *Wahrhafte Cur aller Krankheiten*; prius Marburg. 1712. mihi Arg. 1715. exc.

4) Jof. Lanzonus, Pr. Med. Ferrar. 1*) de *Saliva humana*. Ferrar. 1702. 2) inseruit *E. N. C.* Dec. III. A. IV. Obf. LXXI.

5) Carolus Linnæus, Arch. Reg. & M. Pr. Upsal. *Amœnit. Acad. sive Disseratiunculas curii argumenti collect.* Holm. & Lips. 1749. edere cœpit. 1**) Nic. Poll, Pr. Med. de *Cura Morbi Gallici per Lignum Guajacum.* Venet. 1517.

2**) Ulric. de Hutten, Eques Germanus, de *Guajaci Medicina & Morbo Gallico.* Mogunt. 1519.

3*) Franc. Delgado, Presbyt. Hisp. *del modo de adoperare el Legno Santo.* Venet. 1529.

spania

spania obtinuisse, in Italia demum 1525. innotuit si fides BRASSAVOLO. Illud ipsum fere omnibus medicamentis anteponunt POLL, SCHMAUS 4), HUTTEN, MANARDUS 5), DELGADO, FERNANDEZ 6), FERRUS 7), GALLUS, REMACL. FUCHSIUS 8), LEON. FUCHSIUS 9), LOBERA, VESALIUS, MONTANUS, MAGGIUS 10), VIDUS VIDIVS, VICTORIUS 11), FERRERIUS, BONACOSSUS 12), HASCHARDUS, qui primus hoc lignum male in tres species dividi notavit, MACCHELLUS 13), FALLOPIUS, JOH. SYLVIUS 14), RENNER 15), LEONUS 16), TOMITANUS, FRACANTIANUS, BORGARUTIUS, PLANERIUS, LAURENTIUS 17), ROSELLUS 18), QUIQUEBOEUF & PAULMIER, MASSARIAS 19), CANEVARIVS, RUDIUS, PERDULCIS, CLAUDINUS, VARANDÆUS, GUARGUANTUS 20), SENNERTUS, JUNCKERUS,

- 4*) Leon. Schmans, M. Pr. Salisburg. *Lucubratiunc. de Morbo Gallico*. Augustæ Vind. 1518.
 5**) Joh. Manardus, Pr. Med. Ferrar. *de Morbo Gallico Epistolæ duas initio Seculi XVI. scripsit*.
 6**) Gundif. Fernandez, Hisp. *Summario de la Historia general y natural de las Indias occidentales*. Toleti 1525.
 7**) Alph. Ferrus, D. M. Neapol. *de Ligni Sancti multiplici Medicina & Vini exhibitione*. Romæ 1537.
 8*) Remacl. Fuchsius, Canon. Limb. *Morbi Hispan. curandi per Lignum Indic. exquis. Method.* Paris. 1741.
 9**) Leon. Fuchsius, Pr. Med. Ingolst. *Tubing. de sanand. totius corporis malis*. Basil. 1542.
 10**) Barth. Maggius, Pr. M. Bonon. *Consilium medicum*. 1550.
 11**) Benediclus Victorius, Prof. Med. Bonon. Patav. *de Morbo Gallico*. Florent. 1551.
 12*) Herc. Bonacossus, M. D. Ferrariens. *de Humor. ex super. signis*. Bonon. 1553.
 13**) Nic. Macchellus Mutinens. *de Morbo Gallico*. Venet. 1555.
 14**) Joh. Sylvius, Pr. M. Duac. *Declam. de Morbo Gallico*. Lovan. 1557.
 15*) Franciscus Renner, Chir. Norimb. *Handbüchlein die Franzosen zu curiren*. Nürnberg. 1559.
 16**) Dominic. Leonus, Pr. Bonon. *Method. curandi Febres &c.* Bonon. 1562.
 17*) Andreas Laurentius, Pr. Monip. Henr. IV. Arch. *Quelques Opuscules recueillies des Leçons de Mr. André du Laurens* Lutet. 1587.
 18*) Lud. Rosellus, Forosempr. Med. *de Morbo Gall.* Romæ 1593.
 19*) Alex. Massarias, Pr. Med. Patav. *Practica Medica*. Francof. 1601.
 20*) Hor. Guarguantus, Med. Venet. *Responsa varia*. Venet. 1613.

FERQUET 21), JANSONIUS 22), DE CRAANEN 23), HERRERA 24), BOERHAVE 25), ALEX. CAMERARIUS & BREYER 26), DE LA METTRIE 27), FABBRI 28), TOZZOTTI 29), MOONEY 30), FORDYCE 31); idem Lignum laudant, sed ipsi quoque alia medicamenta ratione virtutis Antivenereæ paria esse largiuntur FRACASTORIUS 32), MASSA, RANGONUS, RINIUS 33), CARDANUS, BRUNELLUS & DESCHAMPS 34), BRASSAVOLUS, DE HERY 35), TRINCVELLIUS 36), AMATUS 37), BAYRUS 38), FRIZIMELICA,

21*) Gasp. Ferquet, Pr. Monsp. *QQ. XII. pro Cathed.* 1659.

22*) Sam. Janſonius, Batav. Med. Chir. *Flagellum Veneris, of Verhaal van Venus-Plage &c.* Rotterd. 1680.

23*) Theod. de Craanen, Prof. Lugd. Batav. *Opera omnia.* Antwerp. 1689.

24*) Ant. Herrera citatur apud Devaux a). a) Jo. Devaux, Chir. Parif. *Muſitani Tractatum Gallicum* reddidit, & varias notas adjecit. Trivult. 1711.

25*) Herm. Berhaave, Pr. Med. Lugd. Bat. 1) *Præfatio in editionem Lugdunensem Collectionis Aloyſii Luſitani*, de qua ſupra. 2) *Prælectiones Academicæ de Lue Venerea.* Francker. 1751.

26*) Alex. Camerarius, Pr. Med. & Jul. Fr. Breyer Diſſ. *de Ophthalmia Venerea* XIX. Coll. præct. Haller.

27*) Julian. Oſtraï de la Mettrie, D. M. Maclov. 1) *Verſio Præfationis Barbaavii*, de qua mox, quæ Gallicæ prodiit, variis annotation. auſt. Parif. 1735. 2) *Nouveau Traité de la Maladie Venerienne.* Paris 1739.

28*) Laur. Cajet. Fabbri, Pr. Med. pr. in Xenodoch. St. Mariæ novæ, dell' *Uſo del Mercurio ſempre tenerario in Medicina.* Colon. 1749. cito *Götting. Zeitung vom Jahr 1750.* p. 264.

29*) Joh. Targion Tozzotti, M. D. Florent. *Prima raccolta de Oſſervazioni Mediche.* Firenza 1752. cito *Gött. Zeit. aufs Jahr 1754.* p. 528.

30*) Mooney a *Diſſertation on the Nature and Cure of the Venereal diſeaſes &c.* London 1756. cito *Götting. Zeitung aufs Jahr 1757.* p. 663.

31*) Wilh. Fordyce, Chirurg. milit. *Medical Obſervat. by a Society of Phyſicians in London.* London 1763. T. I.

32**) Hier. Fracaſtorius, Med. Veronenſ. 1) *Syphilit.* Veron. 1530. 2) *de Contagione.* Venet. 1546.

33**) Ben. Rinius, Venet. *de Morbo Gallico.* 1546.

34*) Guil. Brunellus, D. M. F. Par. & Petr. Deſchamps *Q. M. An Lues Hiſpanica methodo curetur?* Lutet. 1548.

35*) Theod. de Hery, Chir. Barbit. Parif. *la Methode curatoire de la Maladie Venerienne.* Paris 1552.

36*) Viſtor Trincavellius, Pr. Med. Patav. *Opera.* Lugd. 1586.

37*) J. Rod. Amatus, vulgo Amatus Luſitanus, Pr. Med. Ferrar. *Curation. Medic.* Cent. VII. quæ ante ſeparatæ, collectæ in medio Scenli XVI. editæ fuerunt.

38**) Petr. de Bayro, Pr. Med. Taurinenſ. *de medendis humani Corporis Malis Enchirid.* Lugd. 1561.

MONTUUS, RONDELETIUS, BOTALLUS, PETRONIUS, DOR-
DONUS, BRUCEUS & BATTUS 39), RIGAULT & RIOLANUS
40), FRAXINOLA 41), ALCAZAR, PAREUS 42), PALMA-
RIUS, BRÜELE 43), WIERUS 44), CRATO, ZECCHIUS,
MERCURIALIS 45), GHINUS 46), BETERA 47), FORESTUS
48), SAXONIA 49), BASTELLUS 50), DE TORREZ 51), SIL-
VATICUS 52), PACIUS 53), MERCATUS 54), DE LEON 55),
COETILIO, GUILLAUMET 56), HARTMANNUS 57), CHAR-
LES 58), SEPTALIUS, DE PLANIS CAMPY, SARTORIUS,
GOCKELIUS, OVERCAMP 59), PITCARN, GOHL 60), RON-

- 39*) Henr. Bruceus, Pr. M. & Car. Battus Diss. de Morbo Gall. Rost. 1569.
40*) Sulp. Rigault, D. M. Fac. Par. & Joh. Riolanus Q. M. Estne aliquot
dierum in pestilente & Venerea Lue? Parif. 1574.
41) Arca. Fraxinola, Hifp. de recta curandi Vulnerum ratione, prius Ant-
werpiae 1574. mihi Amstelod. 1658. exc.
42*) Ambr. Pareus, Chir. Barbit. Parif. Opera; Gallice prima vice edita
fuerunt Parif. 1575.
43*) Gualt. Bruele, D. M. Praxis medica & empirica. Antw. 1579.
44*) Joh. Wierus, Guilielmi Cliv. Duc. Med. Arzneibuch &c. Prf. 1566.
45*) Hier. Mercurialis, Pr. Med. Patavin. Bonon. Pifan. Practica medica.
Francof. 1602.
46*) Lucas Ghinus, Pr. Med. Pifan. Bonon. Morbi Neapolitani curandi ra-
tio perbrevis. Spirae Nemet. 1589.
47*) Felix Betera, Med. Brixient. de cunctis H. C. Affectibus. Brix. 1591.
48*) Petrus Forestus, Prof. Lugd. Bat. Obs. & Curat. Medic. & Chirurg.
Libr. XXXII. successively excus. sunt Lugd. B. ab a. 1596 -- 1606.
49*) Hercul. Saxonia, Pr. Med. Patav. Luis Venerea perfectissima Tractatio.
Patav. 1597.
50*) And. Bastellus, D. M. Melphit. Speculum Medicinæ. Matriti 1599.
51*) Petr. de Torrez, Caroli V. Med. Aul. Libro que trata de las enfermedades
de las Bubas &c. Madrid 1600.
52*) J. Bapt. Silvaticus, Pr. M. Ticinienf. Controv. Med. No. C. Mediol. 1601.
53*) Fab. Pacius, D. M. Vicetin. de Morbo Gallico. Venet. 1608.
54*) Lud. Mercatus, Pr. Vallefoletan. Opera omnia. Vallefolet. 1605.
55*) Andr. de Leon, Med. & Chir. Granat. Practica de Morbo Gallico &c.
Valladolid, 1605.
56*) Taneq. Guillaumet, Chir. Henr. IV. Gall. Reg. Traité de la Crystalline.
Lyon 1611.
57*) Joh. Hartmannus, Pr. M. Marburg. 1) Diss. de Lue Venerea. Marp.
1611. 2) Praxis Chimiater. Lips. 1633.
58*) Claud. Charles, Pr. Med. Parif. Traçtat. de Lue Venerea. MSC. in Bi-
blioth. Reg.
59*) Heydendryck Overcamp. Med. Batav. Allededicinale &c. Wercken.
Amst. 1694.
60) Joh. Daniel Gohl, Phyl. Oberbarnim. Kurze Einleitung zur Praxi Clin.

GALLUS, LOCHER. Vulgatissima ratio hoc ligno morbum curandi, quam **POLL** jam descripsit, erat saturatum valde Decoctum longioris coctionis ope inde parare, ejus drachmas sex diebus singulis mane & sero ægro cubitum eunti stragulis probe tegendo exhibere, ac per aliquot horas sudorem expectare, per diem Decocto valde diluto secundario pro potu ordinario uti, & diætam strictissimam, qua vix vita sustineatur, observare. **SEVERINUS** 61) illud quoque variis eduliis immiscere suadet; **MATTHIOLUS, FERRUS, RANGONUS, RYFF** 62), **LOBERA, CARDANUS, BRASSAVOLUS, FERRERIUS, HASCHARDUS, MACCHELLUS, M. J. PASCHALIS, BAYRUS, RONDELETIUS, CHALMETEUS** 63), **TOMITANUS, BOTALLUS, DORDONUS, SENNERIUS** Decoctum sive cum vino facere, sive cum eodem miscere docent. Priores recte à **SENNERTO** reprehendi vel tyro Chemiæ perspicit. Vini qualemcunque hic usum dissuadent, & merito in medicamento sua natura jam calefaciente ac in morbo, qui in spissitudine humorum consistit, rejicere videntur **GALLUS, MONTANUS, VICTORIUS, FALLOPIUS, FRACANTIANUS, PETRONIUS, PLANERIUS, PLATERUS, VARANDÆUS, SARTORIUS, MACCHELLUS** etiam serum lactis adhibet, Aquam ex **Perficaria** destillatam **PLATERUS**. Extractum **CLAUDINUS, SENNERTUS, DOLEUS, OVERCAMP** commendant, Pulverem **SCHMAUS, MACCHELLUS, RUDIUS**, quem bono consilio improbant **FERRUS, LOBERA, RONDELETIUS, SENNERTUS**. Electuarium proponunt **DELGADO, MATTHIOLUS, LOBERA**, quod recte spernunt **FERRUS, SENNERTUS**. Cum musto Fermentatum

Berlin 1539. prius vero per quendam, cui nomen Blazer erat manif. Plagio edit. 1715.

61) Mar. Ansel. Severinus, Pr. Med. Neapol. de recondita Abscessuum Natura. Francof. 1632.

62) Guilt. Herm. Ryff, Argent. neu ersundene &c. Arzney, die Franzosen &c. zu curiren. Strasb. 1541.

63**) Ant. Chalmeteus, Chirurg. Vergef. apud Ticin. Euchiridion Chirurg. Paris. 1560.

MATTHIOLUS, MAGGIUS, Aquam destillatam SENNERTUS, SEVERINUS, Tincturam Spirituosam GAUKES. Sed non pauci fuerunt Medici, qui varia Guajaco addendo, sive ejus vires augere, sive calefacientes qualitates corrigere tentarunt: non loquor hic de illis, qui, ubi alius morbus se Lui junxit, & huic idonea medicamenta cum Specifico Antisyphilitico miscuerunt, sed illos tantum volo, qui solum morbum Neapolitanum respexere, & qui putabant Guajacum agere virus ex corpore expellendo; hac ducti idea addiderunt Purgantia LOBERA, FERRERIUS, M. J. PASCHALIS, RONDELETIUS, SARTORIUS, quæ egregie à medicamento, à quo diaphoresin expectabant, abesse jufferunt MONTANUS, VICTORIUS, CHALMETEUS, FRANCANTIANUS, SENNERTUS, SPARR 64); tanquam adjuvantia junxerunt Aromata BOTALLUS, JANSONIUS, Purgantia & Aromata mixta BRASSAVOLUS, varia Refrigerantia FERUS, LOBERA, MONTANUS, MAGGIUS, LEONUS, TOMITANUS. Aquam ex Guajaco, cui plures herbas admiscuit, destillatam de HERY, similem quæ aromata recipit FERRERIUS, aliam quam Theriaca ingreditur CHALMETEUS. Omnes has aquas Guajaci compositas Philosophicas dixerunt. Vinum MAGISTRI LUDOVICI, quod maximam in cura morbi famam acquisivisse P. GRAY 65) testatur, eodem referente ex Guajaco cum variis Herbis Hepaticis & Vino paratum fuisse constat. Quo magis in dies evehetur rationalis medendi methodus, eo magis à FERRO, RINIO, HASCHARDO, qui Guajacum diversimode permiscendo melius nostro fini accommodari posse rebantur, recedetur, & eo lubentius subscribemus DE HUTTEN, GALLO, VESALIO, BRUNELLO & DESCHAMPS, VICTORIO, FALLOPIO ac BORGARUTIO, qui ab alienis commixtionibus medicamen-

64) Joh. Casp. Sparr, Argent. Diss. de Lue Venerea. Argent. 1673.

65*) Petr. Pigray, Chir. Henr. IV. Gall. Reg. Epitome des Préceptes de Médecine &c. Paris 1606.

ei proprias vires facillime infringi, hancque ob rationem simplicissima illud encheiresi præparandum esse contendunt. Sed Guajacum ab adeo multis laudatum sua quoque fata passum est, in recenti & levi tantum morbo conducere à M. J. PASCHALI, CHALMETEO, ANT. SAPORTA 66), PEREDA 67), CALVO 68), QUERCETANO 69), HORSTIOQUE 70) dicitur. BLONDUS 71), PAREUS & à BRUNN 72) se eodem sine successu usos esse testantur. Non novi ego ullum medicamentum, quod non interdum vim medentium frustraverit, num licebit argumentari: medicamentum in millenis casibus efficax fuit, in decem nullam opem tulit, ergo est rejiciendum? J. PASCHALIS 73) soli inedia, quæ sub usu Guajaci observatur, & sudori salutare quos edidit vires adscribit. BOURRU 74) Exoticis Lignis in genere vim specificam disputat, & modo Massa Humorum plane renovetur, quodcunque remedium curam perficere posse confidit; at quomodo inedia & sudor pertinacissimam spissitudinem vincere possint, ego saltem non video, & MATTHIOLUS J. PASCHALI, qui omnia ligna cum regimine Guajaci analogo, usurpata, eisdem effectus editura spondet, experimenta cum ligno Quercus instituta opponit. PARACELsus 75), FERNELIUS, LO-

66*) Ant. Saporita, Pr. Med. Monsp. de *Tumorib. præter Naturam*. Lugd. 1624.

67*) Petr. Paul. Pereda, Pr. Med. Valentin. *Praxis medica*. Barcinon. 1579.

68*) Joh. Calvo, Med. Pr. Valent. *Libro de Medicina y Chirurgia*. Baro. 1592.

69*) Jos. Quercetanus, Med. ord. Henr. IV. Gall. Reg. *Consilia*. Genev. 1603. adhib. edit. quæ Aurel. Allobr. 1609. excus. fuit.

70*) Georg. Horstius, Pr. Med. Giefl. *Obs. Medic. singul.* L. IV. Ulmæ 1625.

71*) Mich. Angel. Blondus, Italus, de *Origine Morbi Gallici*. Venet. 1542.

72*) Joh. Conr. a Brunn in Hammerstein, Pr. Heidelberg. singulari methodo Lucem curavit, quam Joh. Jac. Filius in Diss. Scaphul. 1739. habita declaravit.

73**) Joh. Paschalis, D. M. Succianus, de *Morbo composito, vulgo Gallico dicto*. Neap. 1534.

74) Bourru, D. M. Fac. Par. *l'Art de se traiter soi même dans les Maladies Veneriennes*, sine nomine Autoris. Parif. 1770.

75**) Aureol. Phil. Theophr. Paracelsus Bombast ab Hohenheim, *Chimiatr. Chir.* docuit Basil. *Chirurgia magna*. 1536.

WE 76), MUSITANUS, SCHLICHTING 77), HUNDETMARK 78), HEUERMANN 79) noxium, vel ad perfectam curam insufficientem esse asserunt. Tanta fateor apud me non est horum Virorum auctoritas, ut mihi sublestant reddant fidem tantæ testium nubi contrarium affirmanti. A BETHENCOURT 80) prudenter graciles, biliosos, debiles, non ferre rationem, qua vulgo Guajacum propinare solent, monet. Nonne & circa Lignum Sanctum Axioma illud generale Practicum valet? Medicamenta tum demum omnem suam virtutem exerere, quando cum debita circumspeditione & ad subjectum applicatione porriguntur.

§. IX.

Radicem Chinæ vel Cynarum vel Cinæ aliquot ante Salsamparillam annis in usum tractam fuisse ex FRACASTORIO patet; ejus decoctum AMATUS, DORDONUS, RINIUS omnibus reliquis præferunt, MASSA Salsaparillæ. Inter alia simpliciter laudabant FRACASTORIUS, RANGONUS, LEONH. FUCHSIUS, LOBERA, CORNICIUS 1), FERRERIUS, TRINCAVELLIUS, MONTUUS, RONDELETIUS, BRUCEUS & BATTUS, RIGAULT & RIOLANUS, ALCAZAR, BRUELE, CRATO, ZECCHIUS, MERCURIALIS, BETERA, FORESTUS, SAXONIA, BASTELLUS, DE TORREZ, CANNEVARIUS, PA-

76*) Petrus Lowe, Chir. Scotus, *an easse certaine anà perfecti tho Cure &c. the Spanisch Sicknes.* Lond. 1596.

77) Joh. Dan. Schlichting, D. M. Amstel. 1) *Syphilitidos mnemofynon criticum &c.* cito Berhaav. *Meth. Stud. Med.* ed. Hallero p. 950. 2) *Act. Phys. Med. Ac. N. C. T. VIII.* Obs. IX.

78) Carol. Frid. Hundertmark, Pr. Med. & Conr. Bergmann Diss. *de Mercurii viâ & cum Salibus varie mixti summa in Corpus humanum Vi atque Efficacitate &c.* Lips. 1754. 2) Ejusd. Program. *de Orana Venerea.* ib. 1758.

79) Georg. Heuermann, Pr. M. Hafn. *vermischte Bemerkungen und Untersuchungen der ausübend. Arzneywissenschaft.* Copenh. u. Leipz. 1767. 2ter Band.

80*) Joh. a Bethencourt, Med. D. Rothomag. *Nova penitentialis Quadragesima &c.* Parif. 1557.

1*) Jac. Cornicius, Med. Embdan. *de Morbi Gallici Remedio per Radicem Cbinam.* 1551.

CIUS, MERCATUS, DE LEON, CLAUDINUS, CORTILIO, HARTMANNUS, CHARLES, SEPTALIUS, RONCALLUS. FURSTENAU & PAXMANN 2) ab Indis sub forma pulveris non infelici tentamine recipi affirmant. Decoctum Chinæ cum vino miscendum proponunt RANGONUS & RONDELETIUS, hanc rationem vero PETRONIUS improbat. Radicem Chinæ cum uvis confermentare, aquam destillatam simplicem aut vinosam inde parare docet, & has aquas sublimatas dicit, imo ad edulia recipit SEVERINUS: hanc ultimam methodum redivivam nostris temporibus ridet ANONYMUS GALLUS 3); plane nihil Chinæ adjiciendum esse VESALIUS & CARDANUS præcipiunt: ad leviolem modo morbum conferre M. J. PASCHALIS, CHALMETEUS, TOMITANUS, BOTALLUS, PETRONIUS, ANT. SAPORTA, PEREDA, GHINUS, CALVO, RUDIUS credunt. Inferiorem Ligno Guajaco VESALIUS, VIDUS VIDIUS, LAURENTIUS, ipsa quoque Salsaparilla PERDULCIS, VARANDÆUS, SENNERTUS pronuntiant. Plane inertem BRASSAVOLUS, FERNELIUS, MASSARIUS, GUARGUANTUS, SARTORIUS, MUSITANUS; FALLOPIUS & FRACANTIANUS experimentis probant.

§. X.

Salsaparillæ, Saffaparillæ, Sarsaparillæ, Sarsaperigillæ &c. radix tertio seculi XVI. decennio in Europam introducta fuit, & à plurimis in eandem cum reliquis Specificis confirmatis (§. VII.) respectu virium Antisyphiliticarum classem collocata fuit, à RANGONO nimirum, LEONH. FUCHSIO, LOBERA, FERRERIO, AMATO, RONDELETIO, TOMITANO, BOTALLO, PETRONIO, DORDONO, BRUCEO

2) Joh. Hermann. Furstenau, Prof. Med. & Joh. Phil. Paxmann, *Diff. Specilegium Observationum, de Indorum Morbis & Medicina.* Rintellii 1735.

3) Anonymus Gallus *Parallele des différentes Methodes de traiter la Maladie Venerienne.* à Amst. 1764.

& BATTO,

& BATTO, RIGAULT & RIOLANO, FRAXINOLA, ALCAZAR, BRUELE, WIERO, ZECCHIO, MERCURIALI, BETERA, ROSELLO, FORESTO, SAXONIA, BASTELLO, DE TORREZ, CANEVARIO, PACIO, MERCATO, PERDULCI, CLAUDINO, CORTILIONE, CHARLES, SEPTALIO, SARTORIO, PITCARNIO, RONCALLO, ex recentioribus ei quoque multum favent LAPUS 1), STOERCK, DOSSIE' 2), FORDYCE, per tres menses continuatam, non modo recentem, sed & inveteratum morbum extirpari, & quidem certius quam ope Mercurii CESTONUS 3) autumat. Eandem reliquis præferendam esse CARDANUS, TRINCAVELLIUS, DE LEON AC MASARIAS contendunt. Ab incolis Africæ unice ad curam adhiberi, *Histoire générale des Voyages* testatur. Sub forma pulveris à CORTILIONE & CESTONO ab ultimo quoque sub forma Extracti exhibebatur; eduliis commiscuit SEVERINUS, cum Antimonio & Nucum putaminibus BORELLUS 4) decoquit; Potionem, cujus basin Salsaparilla constituit, & à cujus reliquis ingredientibus vix aliquid efficacis nobis polliceri possumus, omnia Luis antidota superare hallucinatur MONTANUS, illamque Magnatibus consulit destillatam. Idem Decoctum BAGLIV valde emaciatius commendat, nec non Salsamparillam cum Viperis in fero lactis coctam, GEACH 5) ipsum lac pro menstruo adhibet, MORGAGNUS 6) laudat Aquam stibiatam vel Corsi, quæ & sub titulo Decocti Pomponacii in Antidotario Bononiensi descripta est, atque ex Salsaparilla, Visco Querno, Antimo-

- 1) Joh. Hieron. Lopus, Phil. ac Medic. Diss. de Curatione Stranguriæ contumacis frequentem maleque tractatam Gonorrhœam virulentam consequentis, prius 1751. mihi Romæ 1754 edit.
- 2) Dossie' *Theory and Practice of chirurgical pharmacy* &c. London 1761. cito *Gött. Zeit. aufs Jahr* 1763. p. 843.
- 3*) Hyac. Cestonus, Pharm. Liburnus, *Vere Condizione della salsa Pariglia* &c. 1708.
- 4) Borellus, *Med. Paris. Cent. II. Obs.* 96. Francof. 1690.
- 5) Geach *Medical and Chirurgical Observations*. London 1768.
- 6) Joh. Bapt. Morgagnius, adhuc hodie beato Senio Prof. Med. Patav. de *Señibus & Causis Morborum*. Venet. 1761.

D

mo crudo, Lapide Punicis, cum aqua paratur; hoc etiam Decocto à VALSALVA ad decem usque libras de die exhibitio spatio trium dierum malum sanatum fuisse testatur. Levi modo vincendo parem esse M. J. PASCHALIS, ANT. SAPORTA, PEREDA, RUDIUS perhibent. Ligno Guajaco à MASSA, VIDO VIDIO, qui illam quoque China minus efficacem credit, LAURENTIO, VARANDÆO, SENNERTO postponitur; minus valentem &, nisi alia adjiciantur, plane inertem pronuntiarunt RINIUS, MONTUUS, FRACANTIANUS, GUARGUANTUS, MUSITANUS, JOHRENIUS & EISENER, qui etiam per adjecta Nucum putamina & stibium nil effici notant, ac denique BROMFELD 7).

§. XI.

Sassafras Pavane L. versus finem sæculi XVI. demum innotuisse ex WIERO, qui primus illud laudavit, patet, commendatum quoque à MONAVIO 1), CLAUDINO, VARANDÆO, reliquis minus efficax à SENNERTO dicitur. NEANDER 2) Pulverem, Bolum, Extractum, Syrupum, Oleum destillatum inde parata celebrat, inio cum ejus decocto Vinum commiscet. GUARGUANTUS ac SARTORIUS hoc lignum vilipendunt, RUDIUS Luis erodentem vim etiam inde augeri putat. Medicamento evidenter calido, nulla cui fidere possimus observatione probato, ego haud immeror.

§. XII.

Fuerunt multi qui hæc, de quibus §. VIII. ad XI. actum fuit, Vegetabilia inter se invicem miscendo adhuc

7) Bromfield, Chir. Reg. Angl. *Observations sur le Solanum avec des Remarques, sur l'usage de la Sasse pareille du Mercure & de ses Préparations.* à Paris 1761.

1*) Petr. Monavius, Rodolphi II. Imp. Med. de *Ligno Feniculato.* 1583.

2) Joh. Neander, D. M. Bremens. *Ejus Sassafrasilogia* 1627. edit. citatur apud Sparr, de quo supra.

magis appropriare sperarunt. Decoctum hac ratione confectum inter primos PLATER à Lignis denominavit, & illis mixtis, vel solis, vel aliis quoque adjectis, eo certius morbum fugatum iri confidebant. Sola inter se combinata dederunt VENUSTUS 1), CAPIVACCIUS 2), MINADOUS, JOH. SAPORTA 3), CÆSALPINUS, PLATER, SENNERTUS, COLLE, WEICKARD 4), ZACUTUS 5), WYNELL, DE LE BOE SYLVIUS, DE BLEGNY 6), MAJOR & SCHIPPEL 7), DECKER 8), JANSONIUS, SPARR, JONSTON, CHRISTINUS, W. WEDEL & LÖW, LOSSIUS & REBENTROST, BLANCARD, E. STAHL & THEBESIUS, HIRSCHEL. MAYERNE plures compositiones exhibet, in quibus ligna cum sexcentis aliis purgantibus, resolventibus &c. miscetur. ZWINGER 9) iis varia purgantia, sudorifera, incongrua adjicit. NIESER 10) absurdam suam ex ipsis componit Panaceam Tartaream, alterum inconcinnorum à DIBON propositorum decoctorum constituunt, cum aromatibus decoquit POTE-RIUS, SPARR, Aquam Theriacalem commiscet DOLEUS, Antimonium jungit ETTMÜLLER 11), WEISBACH, VERCELLONUS 12), cum resolventibus variis FR. HOFFMANN,

- 1) Ant. Mar. Vennustus, Med. Tergeft. *Consilia Med.* Venet. 1571. Utor edit. quæ cum *Paradox. Med.* Francof. 1660. impr. fuit.
- 2) Hier. Capiuaccius, Pr. M. Pat. de *Lue Venerea Acroasies.* Spir. Nem. 1590.
- 3) Joh. Saporta, Pr. Med. Monsp. de *Lue Venerea.* 1600.
- 4) Arn. Weickardus, Med. Franc. *Colerus rediuiuus.* Francof. 1626.
- 5) Zacutus Lusitanus, Med. Ulisippon. Amstelod. Hag. Comit. Judæus de *Medicor. Principum Historia* cujus liber primus Amstel. 1629. prodit.
- 6) Nic. de Blegny, M. Par. *l'Art de guérir les Maladies veneriennes.* Par. 1673.
- 7) Joh. Dan. Major, Prof. Med. & Joh. Nic. Schippenl, *Diss. de Usu & Abusu Mercurii in Lue venerea* Kilia 1673.
- 8) Fr. Decker, Prof. Med. Lugd. Bat. *Exercitationes Practicæ circa medend. method.* Lugd. Bat. & Amstelod. 1673.
- 9) Theod. Zwinger, Prof. Med. Basl. *Theatrum Praxeos.* Basl. 1710.
- 10) Henr. Alex. Nieser, Chir. Arausoburg. *Sicherer Weg, durch die Panacea Tartarea die Franzosen zu curiren.* Berlin 1713.
- 11) Mich. Ettmüller, Med. Lips. *Collect. Operum prima* Leidæ 1685. prodit, adhuc edit. Francof. 1697.
- 12) Jac. Vercellonus, Med. Rom. Astenf. de *Pudendorum Morbis & Lue Venerea Tetrabiblion,* prius Astæ 1716. mihi Lugd. Bat. 1722. impr.

ANONYMUS GERMANUS 13), SCHARSCHMIDT 14). Decoctum ex China & Salsaparilla LOWE & EVERHAERS 15) multum extollunt, eisdem cum absurdissimis ingredientibus miscuit DIBON. Decoctum ex Salsaparilla, China & Sassafras BLANCARD, cum variis aliis vegetabilibus resolventibus morbo haud inveterato BOERHAVE. Decoctum ex Salsaparilla & Sassafras BLANCARD, simile ex China vel Salsaparilla cum resolventibus IDEM; Guajacum, China & Salsaparilla ingrediuntur tertium absurdissimum DIBON decoctum, iisdem purgantia & vinum adjicit LOWE, Resolventia fossilia SARTORIUS, BUCHNER & FRANCK 16) foliis ex Aqua coctis colophonem curae imposuisse testatur GULDENKLEE 17). Varia his RONCALLUS demulcentia misceat, vel aquam inde abstrahit, aut sola exhibet. Guajacum & Salsaparillam cum Catharticis nupta praescribit PERDULCIS, cum aromatibus GOKELIUS, ex Guajaco, Salsaparilla & Sassafras decoctum QUERCETANUS consulit, variis aromatibus acueadum; GAUKES vero cum resolventibus fossilibus jungit, quibus pro more suo fati incontinuo alia medicamenta annectit DIBON. Decoctum ex Guajaco, Sassafras & China cum resolventibus mineralibus GRASHUIS 18) celebrat. Ex quatuor Exoticis cum cerevisia fermentatis GULDENKLEE potum medicatum parat. Electuarium admittit purgantibus & aromatibus PLATER.

- 13) Anonymus Germanus *Neue Anweisung zu der gründlichen Erkenntniß und glücklichen Curirung derer innerlichen menschlichen Krankheiten*. Leipz. 1744.
 14) Sam. Scharf Schmidt, Prof. Med. Berol. *Abhandlung von den venerischen Krankheiten, durch Kurella*. Berlin 1750.
 15*) Ant. Everhaers, D. M. Medioburg. *Antiqui Morbi recrudescantis Sc. cum Gallico Collatio*. Mediob. 1661.
 16) Andr. El. Buchner, de quo supra ad §. VI. 19. & Jac. Frid. Franck *Diss. de gravissimo Lusu Venerea Symptomate Tortura nocturna*. Erford. 1744.
 17) Balth. Timæus von Guldenklee, *Elect. Brand. Arch. Casus medicinales, mox Lipsiae 1662. mihi 1667. edit.*
 18) Joh. Grashuis, D. M. Belga, *Epist. ad Maty de facili Lusu Venereans curandi Methodo, quae in Journal Britann. 1754. pour les mois de Juillet & d'Août Art. IX. p. 388. insert. est.*

Aliud ex Sassafras, Guajaco ac Sassaeparilla cum lenibus laxantibus maximi facit WERLHOFF 19), hanc autem rationem medendi morbo solummodo leviori parem esse RANCHINUS 20), FERDINANDUS, GULDENKLEE & FR. HOFFMANN testantur. Accedunt ANONYMUS GERMANUS 21), LUDWIG, FABRE 22), BASSIUS 23), PLATNER 24), plane non sufficere HILDANUS 25), UCAY 26), OVELGÜN 27) docent. Quo magis Mercurium prudenter adhibere didicerunt Medici, eo magis auctoritas horum Specificorum evanuit, ita ut hodie contra morbos Venereos tanquam adjuvantia solummodo adhibeantur, neutiquam autem, ob tardam eorundem operandi rationem & insignes, quas, si eo modo, quo curam absolvere valent, usurpantur, excitant in corpore turbas, iis solis Livi obviam eamus.

§. XIII.

Varias ob rationes, quas haecenus recensui, Specificis Plantas indigenas substituere annisi sunt multi. Buxi semper

- 19) Paul. Gottl. Werlhof, Med. Aul. Hannov. *Commerc. Litter. Norimb.* a. 1735. Hebd. XIII. Obs. V. p. 100.
 20*) Franc. Ranchinus, Pr. Med. Monsp. *Traité de l'Origine &c. de la Venérole.* 1620. Lugd.
 21) Anonym. Germanus *der geschickte Franzosen-Doctor.* Erf. u. Leipz. 1752.
 22) Fabre, Ch. Paris. Ac. Chir. Conseil. *Traité des Maladies Veneriennes,* prius Paris. 1759. postea ibid. 1765. excus.
 23) Henr. Bassius, Pr. Halens. *Traité de Morbis Veneris.* Erf. & Lips. 1763.
 24) Joh. Zachar. Platner, Prof. Med. Lips. *Ars medendi singulis morbis accommodata.* Lips. 1765.
 25) Fabricius Hildanus, Chir. Bern. *Observ. Chirurg.* Francof. 1646. *Hor. Observ.* Cent. IV. separat. impress. fuerit Basil. 1606, 1611, 1614, 1619. *Vita vero* Francof. 1627. *Hæ Collect. & Vita auct.* Lugd. 1641. omnes cum reliq. Operib. mihi Francof. 1646. & postea adhuc ibid. 1682. excus. *Heininger Nostras Observat. & Epist. recilis,* quæ ad Medicinam non faciunt, ad certos titulos reduct. imprimi fecit 1713. Cito Cent. II. Obs. 82. Cent. V. Obs. 93, 115, 126, 117.
 26) Ger. Uçay, D. M. Tolos. *Traité de la Maladie Venerienne &c.* prius Tolos. 1693. mihi Amstel. 1699. impr.
 27) Rudig. Frid. Ovelgün, *Pract. Frizlar. Act. N. C. Phys. Med.* T. V. OLF. CLX. p. 530.

virentis L. lignum Sancto substitui posse asseverant AMATUS, RONDELETIUS, PETRONIUS, CÆSALPINUS, PLATER, COLLE, WEICKARD, JONSTON, MAYERNE, CHRISTINUS, DOLEUS, SINAPIUS. MUSITANUS refert, se ejus decocto multos sanasse. Sed id frustra exhiberi bene monuerunt RINIUS, VIDUS VIDIVS, HASCHARDUS, FRACANTIANUS, SENNERTUS, UCAY. Arundinis Phragmitis L. radicem illi Chinæ vix condonando errore, ad figuram unice respicientes, æquipararunt FERRERIUS, MONTUUS, CÆSALPINUS, CLAUDINUS, PLATERUS, CHRISTINUS. Cupressi semper virentis L. lignum comparaverunt RINIUS, FERRERIUS, PLATERUS, MUSITANUS. FERRERIUS eodem scopo Ebenum lignum proposuisse videtur à FRACANTIANO refutatus. CÆSALPINUS autem Ermelinum lignum, quod Diospyros Virginiana esse videtur. FERRERIUS, FRIZMELICA, CLAUDINUS, LOBERA Fraxinum excelsiorem L. commendant. Denno FERRERIUS, nec non FALLOPIUS, FRIZMELICA, PACIUS, CLAUDINUS, PLATER, COLLE, WEICKARD, JONSTON, DE LE BOE SYLVIVS, CHRISTINUS, LOSSIUS & REBENTROST, DOLEUS, SINAPIUS. Juniperum communem L. proponunt PETRONIUS auctoritate DIOSCORIDIS obcecati, ut & RONDELETIUS, qui lignum Juniperi venenatum esse credentes, foliâ & baccas commendant. Baccas quoque PLATERUS, DE LE BOE SYLVIVS ac JONSTON laudant. Nullam autem Junipero hic esse efficaciam testantur VIDUS VIDIVS, BRASSAVOLUS, FRACANTIANUS, SENNERTUS. Lignum Oleæ Europææ L. COLLE celebrat, quod recte SENNERTUS spernit. AMATUS, GHINUS, CÆSALPINUS, COLLE, MAYERNE Smilacis Asperæ radice Salsæparillæ vices implent. DE LE BOE SYLVIVS & CHRISTINUS omnium exoticorum, eam FALLOPIUS & MUSITANUS etiam Salsæparillæ preferunt & ista plures sanasse asseverant. Pronuntiatur autem iners à VIDO VIDIO, TOMITANO, GUARGUANTO. Viscum album L. quercubus

innatum inconcinne omnino statuunt in locum Guajaci sufficere posse, CESALPINUS, CLAUDINUS, CHRISTINUS, MUSITANUS. Cum nostris temporibus Ligna Exotica ubi-
vis & mediocri fatis pretio prostant, hinc de eorum suc-
cedaneis parum solliciti sumus, maxime cum nequaquam
in eorum partes abire cogitemus, qui cum Creator omnem
quo patet orbem nostris usibus dederit, nescio qua pieta-
tis specie ducti illis modo quæ patria tellus alit corpori-
bus sibi sufficere putant.

§. XIV.

Quæ varii Auctores apud gentes peregrinas extare
Specifica narrant, quorum autem nomina duntaxat inter
eas consueta nobis tradiderunt mitto. Lobelia Syphiliti-
ca à KALMIO 1) multum laudatur, ipsius dissertatio III.
Linnæi *Spec. Canad.* 1756. inserta est, recusa in *Amen.*
Acad. T. IV. ubi quoque BERTRAM illam fide KALMII com-
mendat, cui HEUERMANN assentitur. COLDEN apud Lin-
næum l. c. Araliam Nudicaulem Salsaparilla efficacior
judicat. KALMIUS radices Ranunculi Abortivi L. nec non
illas Ceanothi Americani L. & Rubi Cæsi L. etiam tunc
conducere, quando Lobelia non sufficit testatur. Timi-
dus fateor nostratibus vix auderem ingerere medicamen-
tum, quod in Canadensium ventriculis vires drásticas edit.

§. XV.

Devolvitur ad Hydrargyrum, qui jure omnibus Spe-
cificis antefendus, & quem tandem Medici ea ratione
didicerunt adhibere, ut omnia reliqua certa, cita & tuta
ratione plurimum anteat. Diversissima autem ratione

1) Petr. Kalm, Pr. Med. Aboe Finn. in den *Abhandlungen der Schwedischen Akademie*, XIItem Band, aus dem Schwed. übersetzt. Hamb. u. Leipzig 1754. inseruit anno 1750. trimest. ult. Observ. huc facient.

Heroicum hoc Medicamentum administraverunt Medentes, & inigne temporis spatium effluxit, donec optima fuerit detecta. Longe plurimi sine Hydrargyro morbum radicitus extirpari non posse fuerunt persuasi, quidam eundem demum exhibendum esse putarunt, quando reliquæ medicationes malo debellando fuerint impares. Fuerunt qui illum externe, fuerunt qui illum interne exhibere, alii salivationem inde excitandam duxerunt, alii omni data opera istam cohibere studuerunt, quidam denique ejus usui sudorifera præmittenda, quidam subjungenda esse censuerunt.

§. XVI.

Hydrargyrum optimum Luis Antidotum esse, omni medicationi præferendum rati sunt CARDANUS, MAGGIUS, LUSSON & MOMBEL 1), CANEVARIUS, DE LEON, PIGRAY, PLATER, MAYERNE, VIGIERIUS 2), MATTOT & GUERIN 3), VON HAMMEN 4), SYDENHAM 5), CALMETTE 6), UCAY, LISTER 7), R. J. CAMMERARIUS & CASPAR 8), HARRIS 9), E. STAHL & THEBESIUS, NEUBAUR 10), JOH-

- 1*) Guil. Luffon, D. M. Fac. Par. & Franc. Mombel Q. M. *Estne Pesti bo-
lus Armena Remedium? Luis Venereæ hydrargyrum.* Lutet. 1575.
2*) Jo. Vigierius, D. M. castrenf. apud Albigenf. *Opera medic. chirurg.* 1659.
3*) Paulus Mattot, D. M. & Claud. Guerin Q. M. *An in curanda Syphilide
Balneum Ptyalisino præmittendum?* Lutet. 1668.
4*) Lud. von Hammen, Joh. Sobiesky Reg. Pol. Med. Q. M. *An in Lue Ve-
neræ Hydrargyrum Guajaco præferendum?* Monfp. 1674.
5*) Th. Sydenham, D. M. Lond. *Epistola de Luis Venereæ Curatione,* jam
1680. prolit; adhibui *Opera medica* Genev. 1757. impr.
6*) Franc. Calmette, Med. Monfp. *Riverius reformatus, sive Praxis medica.*
Lugd. 1690.
7*) Martin. Lister, Med. Lond. *Exercitat. medicin.* Londin. 1694.
8*) Rud. Jac. Camerarius, Pr. Med. & Joh. Caspar. *Diss. de Panacea Mer-
curiali.* Tubingæ 1700.
9*) Gualt. Harris, D. M. Londin. *de Morbis acutis Infantum &c.* Lond. 1705.
10) J. Georg. Neubaur, Argent. *Diss. de Lue Venereæ cognoscenda & curan-
da.* Arg. 1706.

RENIUS

RENIUS & EISENER, EL. CAMERARIUS & WEISSMANN 11), PITCARN, HENNINGER & THILEMANN 12), VERCELLO-
 NUS, GORIS 13), TURNER, ALLIOT & LEAULTE' 14), DI-
 BON J. . C. . 15), SCHROMMIUS, BAILLY & FREMONT 16),
 VON LINDERN, BAUMLER 17), BREST 18), ASTRUC, N.
 ROBINSON 19), PUJATUS 20), HERRENSCHWANDT 21),
 VENER. PARENS, YVO STAHL & FEINLER 22), RABOURS
 & DE LA CLOY 23) testantur. Accedunt ALBERTI &
 SCHRIMPFIIUS 24), MIDY & DES BOIS 25), DIONIS &
 GEVIGLAND 26), SCHLICHTING, STENZEL & KLIPSCH

- 11) El. Camerarius, Pr. Med. & Tob. Weissmann *Diff. de Salivatione sine Salivatione*. Tubingæ 1711. XXIX. Coll. Pract. Haller.
 12) Joh. Sigism. Henninger, Pr. Med. & Joh. Zach. Thilemann. *Diff. de Medicamentis Mercurialibus*. Argent. 1715.
 13) Gerard. Goris, D. M. Batav. *Mercurius Triumphator*. Lugd. B. 1717.
 14) J. Bapt. Faust. Alliot. D. M. Fac. Par. & Joh. Franc. Leaulté Q. M. *An morbus antiquus Syphilis?* Parif. 1717.
 15*) J. . . C. . . D. M. Anglus, *the Practice of Salivat. vindicated*. Lond. 1724.
 16) Fra. Bailly, D. M. & Desid. Claud. Fremont, Q. M. *An Hydrargyrus unicum Syphilidis Alexipharmacum?* Parif. 1727.
 17) Gott. Sam. Baumler, Phys. Germersh. in Palat. *Mitleidiger Arzt, prius Arg. 1731. mihi ibid. 1736. excusf.*
 18) Vinc. Brett, Chirurg. Gallus, *Dissertation sur l'usage du Mercure dans les Maladies Veneriennes &c.* Londr. 1735. adh. Verl. Germ. Berol. 1749. excusf.
 19*) Nic. Robinson, D. Med. Londin. *permiss. A new Treatise of the venereal disease &c.* Lond. 1736.
 20) Jos. Ant. Pujatus, Sacilenf. *Decem rarior. Observat. medicar. Venetiis* 1737. cito Boerhaav. *Metb. stud. Med.* ed. Haller. p. 947.
 21) Joh. Frid. Herrenschwandt, Morato-Helvetus, hodie Pol. Reg. Arch. *Diff. de Historia Mercurii medica*. Lugd. B. 1737.
 22) Ivo Jo. Stahl, Prof. Med. & Gottf. Feinler *Diff. de Mercurii in C. H. agendi modo*. Erford. 1738.
 23) Ged. de Rabours, D. M. & J. L. Baude de la Cloy Q. M. *An in Luce Venerea parceses Et longius distita Mercurii Doses plenioribus crebrioribus que antepouenda?* Parif. 1739.
 24) Mich. Alberti, Pr. Med. & Henr. Ad. Schrimpfiius *Diff. de Hydrargyroff. Halæ Magd.* 1740.
 25) Jo. Midy, D. M. & L. Ren. Desbois Q. M. *An Syphilis per frictions Mercuriales absque ulla excretionem, nisi fere insensibili, sanabilior?* Par. 1741.
 26) Car. Dionis, D. M. & Nat. Mar. de Gevigland Q. M. *An Syphilidi conueniat Suffumigatio recens?* Parif. 1741.

E

27), JUCH & WEBER 28), W. C. HOFFMANN 29), BÜCHNER & FRANCK, MARTEAU & CHESNAU 30), BRENDL 31), MEAD 32), LAPUS, CHEVALIER & LE THIEULLIER 33), B. ROBINSON 34), GYNONGYÖSSIUS 35), MISSA & DESPATUREAUX 36), GMELIN & GÄRTNER 37), OWEN 38), KALTSCHMID & ALBERTI, LOT 39, LE ROI 40), STOLL 41), SPIELMANN & EHRMANN 42), LANGHANS 43),

- 27) Chr. Gottl. Stenzel, Pr. Med. & J. Ph. Klipsch Diss. *sistens Casus aliquot hominum a Lue Venerea per Salivationem curatorum*. Vitemb. 1743.
- 28) Herm. Paul. Juch, Pr. Med. & Mich. Weberus, Diss. *de Causa Lue Venereae proxima*. Erford. 1743.
- 29) Wilh. Christ. Hoffmann, Haff. Darmst. Diss. *de Salivatione mercuriali*. Gießæ 1743.
- 30) Lud. Ren. Marteau, D. M. & Nat. And. J. B. Chesnau Q. M. *An in curanda Lue Venerea Suffimigia vite adhibita remedium optimum?* Par. 1745.
- 31) Joh. Gott. Brendel, Pr. Med. 1) *Fascic. Observ. Med.* Gotting. 1740. 2) *Prolyso de Hydrargyri Reliquiis a Ptyalismo expellendis*. ibid. 1747.
- 32) Richardus Mead, Med. Reg. Angl. 1) *Mechanical account of Poisons*. Lond. 1702. 2) *Monita & Præcepta medica*. Lond. 1751.
- 33) J. Dam. Chevalier, D. M. Fac. Par. 1) & Ludov. Ren. P. F. le Thienclier Q. M. *An per Suffitum facilius quam per Inventionem Mercurialem Morbi Venerei Curatio?* Paris 1752. XXXI. Coll. Pract. Haller. 2) *Lettre à Mr. de Jean sur les Maladies de St. Domingue &c.* Paris 1752. cito *Götting. Zeitung vom Jahr 1753*. p. 1287. & sq.
- 34) Bryan Robinson *Observations on the Virtue and Operations of Medicine*. Dublin 1752. cito *Gött. Zeit.* 1754. p. 126.
- 35) Paulus Gynongyössius Diss. *de Empiricis Remediis*. Hardervici 1753. 232. Coll. Fr. Hall.
- 36) Henr. Mich. Missa, D. M. & Guid. Dan. Despatureaux Q. M. *Exgo Lue Venereae Hydrargyrius camphoratus?* Par. 1756. XXXII. Coll. Pr. Haller.
- 37) Phil. Frid. Gmelin, Pr. Med. & Achat. Gärtner Diss. *sistens Specificam Methodum recentiorum Cancrum sanandi*. Tubingæ 1757.
- 38) Pryce Owen *Tractatus de Mercurio*. Edimb. 1757. cito *Gött. Zeit.* 1760.
- 39) Chr. Eberh. Lot, Vitmund. Frif. Orient. Diss. *de Arthritide incongrui Mercurialium usus effectu*. Halæ Ven. 1759.
- 40) Carol. Le Roi, D. M. M. *Q. Q. Ch. Ch. pro vacante Cathedra Monspel.* cito *Commentar. Lipl. T. IX.* p. 49. & sq.
- 41) Jo. Sig. Theoph. Stoll, Ratisb. Diss. *de Mercurii in Solidis C. H. beneventis noxa*. Arg. 1760.
- 42) Jac. Reinhold. Spielmann, Prof. Med. Nostras, Fautor, Præceptor maxime Venerandus, cujus benevolenter in me congesta fat prædicare nequeo; & Joh. Fr. Ehrmann, Prof. Med. apud nos Extraord. Cognatus, Affinis suaviss. Diss. *de Hydrargyri præparator. internorum in sanguinem effectibus*. Argent. 1761.
- 43) Dan. Langhans, D. M. Bern. 1) *Anweisung, sich von den meisten Krank-*

BASSIUS, POMME 44), AUGUSTINI 45), ANONYMUS GAL-
 LUS 46), LIEUTAUD 47), PLATNER, ROYER 48), PLENCK
 49), JAUBERTHOU 50), HEUERMANN, CANESTRINI 51),
 THIRION 52), MUNNICKS 53, DE HORNE 54), GARDANE
 55), BOURRU. Ad inveteratum maxime morbum facere
 QUERCETANUS, GUYON, MORPHÆUS 56), DE ROTUNDIS
 57), KRAMER statuunt. Virulentiam Mercurii metuen-
 tes non pauci tum demum, quando reliqua auxilia in cas-
 sum erant adhibita, illum in usum traxerunt; pertinent
 huc FALLOPIUS, PETRONIUS, BORGARUTIUS, BRUCEUS

- beiten befreyen zu können. Bern 1763. dritter Theil. 2) Beschreibung der
 Helvetischen Pillen. Zürich 1757.
- 44) Pomme, D. M. M. *Traité des Affections vaporeuses des deux Sexes* s
 prius 1763. mihi Lugd. 1769. impr.
- 45) Ant. Augustini *Stranguria, quæ Venerea dicitur, aliquando Mercurii esse
 potest effectus*. Venet. 1763. cito Comm. Lipl. T. XIII. p. 89.
- 46) vid. supra §. IX. not. 3.
- 47) Jos. Lieutaud, Prim. Stip. Regis Gall. Med. *Synopsis universæ Praxeos
 Medicinæ*. Amst. 1765.
- 48) Royer, Chir. olim castrenf. 1) *Dissertation sur une nouvelle Methode de
 traiter les Maladies Veneriennes par des Lavemens*. Paris 1767. prius ibid.
 1765. excusl. 2) *Lettre à M*** sur une Brochure anonyme, portant Titre:
 Parallele des différentes Methodes de traiter la Maladie Venerienne*. Paris
 1765. 3) *Lettre à Mr. J. J. Gardane*. à Bouillon 1770.
- 49) Jos. Jac. Plenck, Chir. Vindob. *Methodus nova & facilis, Argentum
 vivum agris Venereæ Labe infectis exhibendi*. Vindob. 1766.
- 50) Jaubertou, Chir. Par. *Traité des Maladies Veneriennes*. Paris 1766.
- 51) Ant. Canestrini *Diff. de Mercurio*. Oenipont. 1768.
- 52) J. Franc. Thirion, Chir. Princ. Hass. Rothenb. Q. M. *An Mercurii ad-
 hibendi multiples Methodi Morborum Venereorum Curationi profint?* Erfor-
 diæ 1768.
- 53) Wynold. Munnicks Jouro Frisus *Diff. de Lue Venerea ejusque præcipuis
 auxiliis, inter que Ill. Zwietenii & Cl. Plenckii Remedia potissimum exami-
 nantur*. Lugd. B. 1769.
- 54) de Horne, D. M. Metensis, *Examen des principales Methodes d'admini-
 strer le Mercure pour la Guérison des Maladies Venerien*. Londr. & Par. 1769.
- 55) Joh. Jac. Gardane, D. M. Fac. Par. 1) *Recherches pratiques sur les diffé-
 rentes manieres de traiter les Maladies Veneriennes*. Paris 1770. 2) *Me-
 moires sur l'insuffisance & le danger des Lavemens Anti-venereus, pour sui-
 vre suite &c. Libri præcedentis*. à Londres 1770.
- 56*) Edmund. Morphæus Hibern. Q. *pro vacante Cathedra*. Monsp. 1688.
- 57*) Petr. de Rotundis, Med. Roman. *de Victus ratione in Febre acuta con-
 senua &c.* Romæ 1739.

& BATTUS, CAPIVACCIUS, JOH. SAPORTA, SILVATICUS, RUDIUS, PERDULCIS, VARANDÆUS, RANCHINUS, SENNERTUS, KNOBLOCH 58), COLLE, ZACUTUS, JONSTON, SARTORIUS, DE LE BOE SYLVIUS, MAJOR & SCHIPPEL, SPARR, W. WEDEL & LÖW, LOSSIUS & REBENTROST, GOKELIUS, WEISBACH, A. WEDEL & SLEVOGT 59), FR. HOFFMANN, SCHARSCHMIDT, HIRSCHEL. Sed quoniam Veteres Mercurium Venenis adscripserunt, atque simul, dum illum per protractius temporis spatium adhibuerunt, gravissima symptomata excitare videbant, Hydrargyri usus à multis damnatus est. Rejecerunt igitur VOCHS, HUTTEN, MONTANUS, J. LANGIUS 60), HASCHARDUS, FERNELIUS, LEONUS, TOMITANUS, PALMARIUS, QUIQUEBOEUF & PAULMIER, MINADOUS, LEO, CLAUDINUS, RENODÆUS & ARBAUD 61), MASSARIAS, GUARGUANTUS, BIGORRE 62), EVERHAERS, DECKER, JANSONIUS, DE CRAANEN, HEINSIUS 63), CESTONUS, SINTELAER 64), DE KNOERR 65), SIGOGNE 66), FABBRI, WINCKLER 67), GRASHUIS, DE VELNOS 68); BOERHAVE, in cuius verba ALEX. CAMERARIUS & BREYER jurant, illum haud valere Venereum Tabum, quando in locis, ad quæ cordis arte-

58*) Tob. Knobloch, Med. Inglav. in Morav. *Kurzer Bericht von den Franzosen &c.* Gießen 1620.

59) Joh. Ad. Wedel, Pr. M. & J. G. Slevogt *Diff. de Lue Vener.* Jenæ 1729.

60*) Joh. Langius, D. M. Heideleb. *medicinalium Epistolarum Miscellanea.* Basil. 1554.

61*) Joh. Renodæus, D. M. & Georg. Arbaud Q. M. *An Hydrargyrum tutum Luis Indicæ Alexipharmacum?* Lutet. 1606.

62*) Anton. Bigorre, Abienfis: *Doctoralis Laureæ Triumphus.* Monsp. 1658.

63*) Nic. Heinius, D. M. Culemb. *de kynende Venus &c.* Amst. 1697.

64*) Joh. Sintelaer, Angl. Pract. Med. *the scourge of Venus and Mercury.* Lond. 1709.

65) Lud. Wilh. de Knærr, Med. Lips. *Venus à la mode.* Leipz. 1717.

66) Jac. Bouez de Sigogne, D. M. Corbinac. *Méthode nouvelle pour guérir les Maladies Vénéériennes.* Paris 1722.

67) Lud. Heinr. Winckler, M. Pract. Lips. *Gründlicher Vorschlag, sich von allen Venerischen Krankheiten zu befreien.* Freyberg 1752.

68) Joh. Vergely de Velnos *Dissertation sur un nouveau Remède Antivénérien végétal.* Paris 1768. mihi, prius vero anno 1765. excus.

riarumque actio vix pertingit, figitur, superare credit. Talia loca me ignorare fateor, qui etiam innumeris circa Mercurii qualitatem à Venenis alienissimam observationibus plus fido, quam auctoritati Patrum Artis nostræ, & laudans cautam Majorum prudentiam, certus sum, vel Mercurii adversarios mentem omnino mutatueros fuisse, si illis innotuisset ratio, qua hodie à medentibus rationalibus adhibetur. Multi fuerunt, qui Mercurio sudoriferorum usum junxerunt, ut juvetur ejus in expellendum aut corrigendum virtus, ut minuatur surrecturus ptyalifimus, & reliquæ Hydrargyri ex corpore eliminentur. Specifica confirmata (§. VII.) cum ut plurimum sub regimine multum sudorem ex hominibus exprimente usurpabantur, hinc quidam hæc ipsa exhibebant, alii sudoriferis diversis utebantur, alii utraque administrabant. Nonnulli sudorifera modo ceu præparatoria confulebant, quidam per totam curæ periodum adjungebant, quos ultimos sigillatim enumerare piguit. Sudorifera igitur varia Mercurio vel præmittebant vel jungebant, VICTORIUS, FERRERIUS, BORGARUTIUS, BRUCEUS & BATTUS, LOWE, QUERCETANUS, VARANDÆUS, CORTILIO, GUYON, SENNERTUS, JUNCKER, VIGIERIUS, MAJOR & SCHIPPEL, ETTMÜLLER, UCAY, PURMANN 69), JACKSON 70), GOHL, WEISBACH, ALBERTI & HAVIGHORST 71), SCHROMMIUS 72), A. WEDEL & SLEVOGT, BAUMLER, FEUERLIN 73),

69*) Matth. God. Purmann, Chir. Vratisl. ausführlicher Bericht, wie die Sülivations - Cur vorzunehmen Sc. Bresl. 1692.

70) Jos. Jackson, Angl. Chimiater. *Enchiridion medicum*, prius Amst. 1697. mihi Norimb. 1716. edit.

71) Mich. Alberti, de quo supra §. XVI. not. 24. & Joh. Havighorst Diff. de singulari Mercurii dulcis usu in desperatis quibusdam morbis. Hala Magd. 1745.

72) J. Frid. Schrommius, Cheilshem. Onoldia. Diff. de Æthiope minerali. Altorf. 1725.

73) Ge. Christ. Feuerlin, M. D. Heilbronn. *Commerc. Litt. Norimb. a. 1736*. Hebd. XXIX. Obf. II.

YVO STAHL & FEINLER, KNIPHOF 74), HILSCHER 75), SPENZEL & KLIPSCH, BÜCHNER & FRANCK, LUDOLF & GRASS 76), HUNDERTMARCK, BÜCHNER & TELLGMANN, BOURRU; liceat & huc illos referre, qui Balneorum usum commendabant, MATTOT & GUERIN, ANONYMUM GAL- LUM 77), CALMETTE, GARNIER, VERCELONUM, ALLIOT & LEAULTE', BAILLY & FREMONT, DESAULT 78), HA- GUENOT 79), ASTRUC, OPT. PARENTEM, GUICARD 80), ALBERTI & SCHRIMPFIIUM, DE PELLERIN 81), ANONY- MUM GERMANUM 82), FABRE ad mentem PETITI, LE NI- COLAIS DE SAULSAY 83), GOULARD 84), COSTE, BROM- FEILD, POMME, PLATNER, ROYER, RONDELETIIUM, qui stupham proposuit. Pertinent huc porro isti, qui Sudori- fera varia & Balnea juncta commendaverunt, MAYERNE, ZWINGER, VON LINDERN, FR. HOFFMANN, VOISIN 85), BARRY 86), W. C. HOFFMANN, SCHARSCHMIDT, BOER-

- 74) Joh. Hier. Kniphof, Prof. Med. Erf. *Act. Phys. Med. Ac. N. C. T. V.* Obf. XVI.
- 75) Sim. Paul. Hilscher, Pr. Med. Proluf. de insigni Faucium tumore & an- gore molestissimo circa Salivationem Mercurialem Symptomate evitando. Jenæ 1741.
- 76) Hier. Ludolf, de quo supra §. II. not. 28. & Petr. Chr. Grafs, *Diss. de Mercurio in Alcali soluto tutissimo Specifico Antivenereo.* Erford. 1747.
- 77*) Anonymus Gallus *les Opérations de Chirurgie, avec un Traité des Maux Veneriens.* Paris 1688.
- 78) Petrus Default, Pr. Med. Burdigal. *Dissert. sur les Maladies Venerien- nes,* prius Butdigal. 1733. mihi Paris 1738. excuf.
- 79*) Henr. Hagenot, Pr. Med. Monfp. *Memoire, contenant une nouvelle Methode de traiter la Vérole.* Montpel. 1734.
- 80) Petr. Guillard, M. D. Monfp. *Essais sur les Maladies Veneriennes.* à la Haye 1740. mihi Paris 1743. excuf.
- 81) Jord. de Pellerin, Med. Fac. Londin. olim nomen Grimaldi adsciseob. a *Treatise of the venereal maladies &c.* Lond. 1750. cito *Göttinger Zeitung* auf das Jahr 1751. p. 445.
- 82) vid. supra §. XII. not. 21.
- 83) le Nicol. du Saullay, D. M. Fougierian. *Journ. de Medecine.* T. X. p. 239.
- 84) Goulard, Pr. Med. Monfp. *Remarques & Observations pratiques sur les Maladies Veneriennes.* à Pezenas & Montpel. 1760.
- 85) Bened. Voyfin, D. M. Sabaudus, *le Medecin familier & sincere.* à Tu- rin mihi 1747. excuf. prior vero edit. Ital. idiom. ibid. 1741. prod.
- 86) Ed. Barry, Coregient. *Essay & Observations de la Société d'Edimbourg* T. III. p. 394. & T. IV. p. 32.

HAVE, BEHR 87), LUDWIG, LANGHANS. Qui sudorifera dein & Stupham laudaverunt, ut GYNONGYÖSIUS, & BASSIUS. Qui Balnea & potum diluentem, qualis est MARTEAU & CHESNEAU, LIEUTAUD, JAUBERTHOU, qui Balnea mox tepida mox frigida & potum aquæ nive refrigerata extollit, ROSENSTEIN, ac denique CLERC 88), qui sudorifera Balneaque humida ac vaporosa celebrat. Sudorifera, quorum alia leniora, alia vehementiora erant, varia subjungebant Mercurio LOWE, CLAUDIUS, VARANDÆUS, MAYERNE, WISEMANN 89), ETTMÜLLER, UCAY, OVERCAMP, LISTER, R. CAMERARIUS & CASPAR, JACKSON, GOHL, ALBERTI & SCHRIMPF, GRAINGER 90), LIEUTAUD, PLATNER, BOURRU. Sola annectebant Balnea TURNER, VENER. AVUS & PARENS, BEHR; Stuphas MAYNARDUS 91), BROCARDUS, PERDULCIS, PLATER, SENNERTUS, a GULDENKLEE, TURNER robustis. Sudorifera varia & Balnea juncta BRASSAVOLUS, VERCELLONUS, SCHARSCHMIDT, LUDWIG, BROMFEILD; Sudorifera tandem, Balnea & Stuphas indiscriminatim ZWINGER. Balnea tepida prudenter cum Mercurio combinata lubenter concedo; sed horreo omnino, quando ægros summe debilitanti salivationi subjiendos aut subjectos validissimis sudoribus vix non totos prosterni lego; haud miror plurimos, qui olim curam Mercurialem subibant, per omnem vitam stigmata inde impressa circumtulisse; sed id miror ullos extitisse, qui sub his tormentis non succubuerint. Rectissime omnino PIGRAY, SEPTALIUS, SYDENHAM, CAL-

87) G. Heinr. Behr, M. D. Arg. *Medicina consultatoria*. Augsp. 1751.

88) Clerc, olim Med. castrenf. in Germania, *Histoire naturelle de l'homme*. Paris 1767.

89*) Rich. Wisemann, Angl. Chir. Reg. *Several Chirurgical Treatises*. Lond. 1676.

90) Jac. Grainger Diff. *de Modo excitandi Ptyalismum, & morbis inde pendebus*. Edimb. 1753. XXXII. Coll. pract. Haller.

91**) Petr. Maynardus, Pr. Med. Patav. *de Morbis Venereis*. 1518.

METTE, VALLISNERIUS 92), FR. HOFFMANN & VAN DEN VELDE, GARNIER, ASTRUC, ALBERTI & SCHRIMPF, BORELLUS & SIBECKER 93) medicamenta sudores elicentia exulare jufferunt.

§. XVII.

Licet E. STAHL & ISAAC 1), VERCELLONUS, CAMERARIUS & BREYER, MEAD, BÜCHNER & FRANCK Hydrargyri usum externum dissuaserint, tamen is frequentissime & sub diversissima ratione obtinuit. Pararus inde suffitus, ut medicamentum in vapores resolutum altius penetret; MAYERNE contendit inde curatos fuisse, quibus sine successu decocta Lignorum fuerunt porrecta & salivatio excitata: hanc methodum sub initiis sæc. XVI. in usum tractam esse ex BOLOGNINO 2) patet; fuerunt, qui Mercurium sub forma vaporum in genere proposuerunt, ut DE HERY, H. MONTULUS, FRACANTIANUS, BRUCÆUS & BATTUS, ANT. SAPORTA, FRAXINOLA, PAREUS, CLOWES 3), BRUELE, WIERUS, MERCURIALIS, GHINUS, CAPIVACCIUS, SAXONIA, MASSARIAS, BASTELLUS, J. SAPORTA, DE TORREZ, GUILLAUMET, HARTMANN, CHARLES, KNOBLOCH, COLLE, FERDINANDUS, WEICKHARD, HORSTIUS, ZACUTUS, SARTORIUS, MAJOR & SCHIPPEL, SPARR, FRIESS & ORTLOB 4), M. B. VALENTINUS 5), HERREN-

92*) Jos. Vallisnerius, Regienf. Princip. Estenf. Arch. *vera Methodus, Cætica Lue affectos sanandi.* 1693.

93) Phil. Jac. Borellus, Pr. Med. & Henr. Guil. Sibecker Diff. *de Salivatione artificiali.* Marburg 1752.

1) G. Ern. Stahl, de quo supra §. II. not. 24. & J. D. Isaac Diff. *de Salivatione Mercuriali aliis præter Luem Veneream morbis rebellibus extirpandis pari.* Hal. Magd. 1710.

2*) Ang. Bologninus, Prof. M. Bonon. *de Unguentis.* Bonon. 1507.

3*) Wilh. Clowes, Angl. Chir. Reg. *Treatise concerning the cure of the French Pockes &c.* London 1575.

4*) Mart. Fr. Friess, Pr. Med. & J. F. Ortlob Diff. *de Salivatione.* Lips. 1684.

5) Mich. Bernh. Valentinus, Prof. Med. Gieß. *Praxis infallibilis;* prius Francof. 1711. nubi ibid. 1721. impr.

SCHWANDT,

SCHWANDT, DIONIS & GEVIGLAND, CHEVALIER, LIEU-
 TAUD, THIRION, GARDANE. HEUERMANN per exhala-
 tiones Mercuriales unguenti vel simpliciter in conclavi
 eodem detenti, aut societate cum hominibus, qui
 eodem tempore inunguntur, Luem tolli posse sibi per-
 suadet. Mercurium cum plumbo amalgamavit MAYERNE,
 sulphur iidem commiscuerunt RANGONUS, JAC. SYLVIVS
 6), LOBERA, CHALMETEUS, BETERA, LOWE, RUDIUS,
 PLATERUS, CORTILIO, JUNCKER, MAYERNE, TURNER,
 Indi referentibus FÜRSTENAU & PAXMANN, CHEVALIER &
 LE THIEULLIER, HEUERMANN. Varii Hydrargyro alias
 junxere substantias, quorum acres vapores illorum Mer-
 curii vim penetrandi augeant; Cinnabari Præcipitatum
 adjecit ALCAZAR, Mercurium sublimatum CHALMETEUS,
 SENNERTUS, Antimonium SARTORIUS, GOCKELIUS. Nec
 deleterii quos Auripigmentum aut Arsenicum rubrum fun-
 dunt vapores, retinere valuerunt Auctores, quin ipsa Cin-
 nabari addiderint MATTHIOLUS, LOBERA, FALLOPIUS,
 RONDELETIUS, CHALMETEUS, BASTELLUS. His commi-
 scuere Marcasitam FERRERIUS, PETRONIUS, SEPTALIUS An-
 timonium adjiciens. Præcipitatum rubrum ZECCHIUS, Præ-
 cipitatum & Sublimatum PLATER. Resinosos & Aromati-
 cos Vapores junxere FERRERIUS, MACHELLUS, M. J. PA-
 SCHALIS, FALLOPIUS, RONDELETIUS, BOTALLUS, PETRO-
 NIUS, BASTELLUS, PERDULCIS, SEPTALIUS, DE LE BOE
 SYLVIVS, DOLÆUS, UCAY, MUSITANUS, GARNIER,
 plurimi autem horum, ob gravissima quæ hanc Mercuri-
 um administrandi rationem comitari sequique solent
 symptomata, ad eandem trementes, nec nisi in casu ma-
 xime desperato confugerunt. Nullus quem ego saltem
 noverim, MUSITANO, MARTEAU & CHESNAU, CHEVA-
 LIER & le THIEULLIER assentitur hanc mædendi rationem

6*) Jac. Sylvius, Pr. M. Parif. 1) *de Ordine in legendis Hippocratis & Galeni Libris*. Lutet. 1539. 2) *Methodus componendi Medicamenta*. ibid. 1542.
 3) *Uragoge in Hipp. & Galeni Physiolog.* ibid. 1555.

reliquis præferentibus. Hujus loci non est, recensere multis, quam perniciosum sit Mercurium tali ratione administrare, ut præ reliquis largius capiti & pectori impingatur, nobilissimis visceribus vapores acerrimi obrudantur, globuli Mercuriales in membranis viscerum, vasorum nervorumque subsistere queant, sed id modo notamus, hujus methodi pericula & incommoda notasse, eamque justissime rejecisse CATANEUM, J. BENEDICTUM, FRACASTORIUM, LOBERAM, VIDUM VIDIUM, VICTORIUM, BRASSAVOLUM, DORDONUM, FRIZIMELICAM, TOMITANUM, PEREDAM, PIGRAY, LAURENTIUM, CALVO, CÆSALPINUM, PACIUM, MERCATUM, VARANDEUM, GUARGUANTUM, RANCHINUM, WYNELL, W. WEDEL & LOEW, LOSS & REBENTROST, ALBINUM & DE HORN 7), VESTI & ECKMANN 8), ALLIOT & LEAULTE', CHR. JOH. LANGIUM 9), BOSCHETTI 10), DIBON, ASTRUC, DEIDIER 11), VON LINDERN, PEAGET & DIONIS 12), FR. HOFFMANN, A BRUNN; mortem inde secutum narrant PETRONIUS, SENNERTUS, ZACUTUS; exemplis pericula docet STISSER 13), suo tempore evuluisse BLANCARD & ETTMÜLLER notant, denuo increbuisse GUIARD dolet, numerosis Parisiis institutis experimentis quosdam morti traditos, paucos sanatos testatur ASTRUC. Improbant denuo W. C.

- 7*) Bernh. Albinus, Pr. Med. Franc. ad Viadr. Lugd. B. & Conr. de Horn Diff. de Salivatione Mercuriali. Francof. ad Oderam 1689.
- 8) Just. Vesti, Pr. Med. & G. Gottl. Eckmann Diff. de Usu & Abusu Medicamentorum Mercurialium. Erford. 1705.
- 9) Chr. Joh. Langius, M. D. Lips. Opera omnia. Lips. 1704.
- 10) Barth. Boschetti, M. D. Vincentin. Diff. de Salivatione Mercuriali phys. medic. mechan. prius Venetiis 1722. mihi Paris. 1732. recuf.
- 11) Ant. Deidier, Pr. Med. Monsp. Differt. de Morbis Venereis. Montep. 1723. mihi Gall. Versio Paris. 1735. impr. inservivit.
- 12*) Mich. Peaget, D. M. & Carol. Dionis Q. M. An Lixi Venereæ Curationi per Fisticum potius, quam per Suffitum favcant medicæ Observationes? Paris. 1738.
- 13) Joh. Andr. Stiffer, Pr. Med. Helmst. Acta Laboratorii chemici. Helaust. 1690. 1693. & 1698. in tribus Specimenibus edita.

HOFFMANN, BÜCHNER & FRANCK, KEY 14), BOERHAVE, ANONYMUS GERMANUS 15), BORELLUS & SIBECKER, GRAINGER, HUNDERTMARCK & BERGMANN, MISSA & DESPATUREAUX, ANONYMUS GALLUS 16), ROSENSTEIN, DE HORNE.

§. XVIII.

Mercurium substantia quadam viscida, saliva, albumine ovi, pinguibus in exiguos globulos divisum, & ita ut a vasis cutaneis possit absorberi, aptum redditum, adhibuerunt plurimi (QUERCETANUS, VIGIERIUS, MUSITANUS succo limonum illum subegerunt) idque vario modo. Sub forma Cataplasmatum plantis pedum imponendi Magnatibus Hispanis in more esse BERALDUS apud MAYERNE 1) notat: quam methodum BORELLUS & SIBECKER rident. Carpis & Tarsis in formam Armillorum applicandi SENNERTUS, ALBINUS & DE HORN, DIBON; Lumbis sub forma cinguli circumponendi SENNERTUS, DE LE BOE SYLVIVS, GOKELIUS, BLANCARD, ALBINUS & DE HORN; improbat autem ab HILDANO, BARTHOLINO 2), ANGELO SALA 3), JALON 4), VESTI & ECKMANN, BOSCHETTI, RAUCH 5), VON LINDERN, qui ab ipso horrenda symptomatica suscitata fuisse narrat, W. C. HOFFMANN, BORELLO & SIBECKER, BASSIO. Sub forma Emplastri vel Cerati,

14) Georg. Key *Dissertation on the effects of Mercury in human bodies*. Lond. 1747. cito *Berb. Meth. stud. Med.* ed. Hall. T. II. p. 955.

15) §. XII. not. 21.

16) §. IX. not. 3.

1) Beraldus, Operator Chirurgus, allegatur apud Mayerne, de quo supra §. II. not. 22.

2) Thom. Bartholinus, D. M. Hafniens. *de Medicina Danorum domestica*. Hafn. 1666.

3) Angelus Sala, Ital. Medicin. in Belgio fecit. *Opera omnia*. Frf. 1685.

4) Paul. Jalon, Med. Metenf. E. N. C. Dec. II. Ann. VI. Obl. 109. p. 204.

5) Joh. Georg. Rauch, Wisbad. Nassib. *Diss. de Mercurii Usu & Abusu*. Marburg. Cattor. 1727.

quo plurima loca interdum totum corpus obtegebant; VELLA, J. BENEDICTUS, DE VIGO 6), MASSA, RANGONUS, FONTANONUS, LOBERA, VIDUS VIDIVS, DE HERY, RONDELETEUS, CHALMETEUS, SAPORTA, PAREUS, WIERUS, DE LEON, PERDULCIS, CORTILIO, qui tibialia inde formata agrotantibus induit, GUILLAUMET, CHARLES, GUYON, RANCHINUS, SENNERTUS, FERDINANDUS, WEICKARD, MAYERNE, SPARR, CHRISTINUS, BLANGARD, ALBINUS & DE HORN, GARNIER, RAUCH. Camphorani hujus generis curationi adjecerunt BRASSAVOLUS & VARANDÆUS, Mercurium sublimatum MATTHIOLUS & FERRERIUS: cum consistentia Emplastri efficiat, ut difficilius Mercurius resorbeatur, id quod jam SENNERTUS & FERDINANDUS monent, hinc illorum usui inunctiones interponendas esse CHALMETEUS & SPARR autumant, suffitus vero GARNIER; In totum relegavere PETRONIUS, LOWE, QUERCETANUS, PIGRAY, PLATER, GUARGUANTUS, SARTORIUS, ASTRUC, qui egregie tardæ & incertæ eorum actioni incommoda, quæ ab applicatione Emplastrorum in genere surgunt, addit.

§. XIX.

Ut Mercurius extinctus facilius vasa cutanea subire queat plurimi Auctores illi formam Unguenti induxerunt, & adjecta frictione, ut citius resorbeatur, effecerunt. THEODORICUS sæc. XIII. Auctor hanc medendi rationem jam proposuit, quam BERENGARIUS Carpus 1) potius resuscitavit, quam invenit, ut vult FALLOPIUS. Mitto hic illos, qui Unguenta Mercurialia tanquam topica modo, ut ulcera curarent, adhibuerunt, inter quos multos ex primis, qui morbum tractarunt, reperio: hanc autem ra-

6**) Joh. de Vigo, D. M. Chir. Jul. II. Pontif. *Practica copiosa in Arte chirurgica*. Romæ 1514.

1*) Jac. Berengarius, Carpus a Fallopio allegatur, de quo supra §. II. not. 38.

tionem omnino illi, de qua nunc fermo est, originem dedisse probabile est. Inunctionem igitur vel instituerē vel laudavere HOCK, CATANEUS, BOLOGNINUS, VELLA, J. BENEDICTUS, ALMENAR, VIGO, BROCARDUS, MAYNARDUS, A BETHENCOURT, FRACASTORIUS, MASSA, J. PASCHALIS, MATTHIOLUS, FERRUS, RANGONUS, JAC. SYLVIVS, GALLUS, DE HERY, RINIUS, BRUNELLUS & DESCHAMPS, VIDUS VIDIVS, VICTORIUS, BRASSAVOLUS, FERRERIUS, TRINCAVELLIUS, AMATUS, M. J. PASCHALIS, FALLOPIUS, BAYRUS, MONTUUS, RONDELETIUS, CHALMETEUS, BOTALLUS, FRACANTIANUS, PETRONIUS, BORGARUTIUS, DORDONUS, BRUCEUS & BATTUS, ANT. SAPORTA, RIGAUT & RIOLANUS, FRAXINOLA, ALCAZAR, PAREUS, CLOWES, PEREDA, BRUELE, WIERUS, ZECCHIUS, MERCURIALIS, LAURENTIUS, GHINUS, CAPIVACCIUS, BETERA, CALVO, FORESTUS, LOWE, SAXONIA, MASSARIAS, SEGHYN & RABAUT 2), BASTELLUS, JOH. SAPORTA, DE TORREZ, CESALPINUS, QUERCETANUS, RUDIUS, MERCATUS, DE LEON, PERDULCIS, PIGRAY, HILDANUS, PLATER, VARANDÆUS, CORTILIO, J. HARTMANN, CHARLES, SEPTALIUS, GUYON, RANCHINUS, UNZER 3), KNOBLOCH, COLLE, FERDINANDUS, JUNCKER, WEICKARD, HORSTIUS, ZACUTUS, JONSTON, WISEMANN, SARTORIUS, BOUJONNIER & PATIN 4), MAYERNE, GOLDENKLEE, VIGIERIUS, TRUMPHIUS & CAPELLE 5), DE LE BOE SYLVIVS, MAJOR & SCHIPPEL, SPARR, CHRISTINUS, SENNERTUS, SYDENHAM, W. WEDEL & LÖW, LOSS & REBENTROST, GOKELIUS, BAGLIV, BLANCARD, FRIESS &

2*) Petr. Seguin, D. M. Fac. Par. & Ant. Rabault Q. M. *An ut Lepre sic Læi Venereæ Hydrargyrosi?* Paril. 1598.

3*) Matthi. Unzer, D. M. Halens. *Anatomia Mercurii Spagirica.* Hal. Sax. 1620.

4*) Franc. Boujoannier, D. M. & Robert. Patin Q. M. *Estne certa & optima Læi Venereæ per solam Hydrargyrosin Curatio?* Lutet. 1649.

5*) J. G. Trumphius, Med. Lt. Goslar. Saxo. & Berah. Chr. Capelle Diss. *de Saliuatione Mercuriali.* Jenæ 1668.

ORTLOB, DOLEUS, ETTMÜLLER, ANONYMUS GALLUS 6),
LE MONNIER 7), CALMETTE, VALLISNERIUS, MUSITANUS,
GARNIER, PURMANN, LANZONUS, JACKSON, JOHRENIUS & EISENER,
HELVETIUS 8), ZWINGER, M. B. VALENTINUS, GOHL,
WEISBACH, HARVY apud TURNERUM, TURNER, ALLIOT & LEAULTE,
CHICOYNEAU & PELISSERY 9), WILLOUGHBY 10), DIBON,
DEIDIER, FREIND 11), RAUCH, HEISTER & SCHMID 12), A. WEDEL
& SLEVOGT, BAUMLER, RAIBERTI, VON LINDERN, DESAULT,
HAGUENOT, ASTRUC, DOUGLAS 14), ANONYMUS ANGLUS 15),
DE ROTUNDIS, GUIARD, KNIPHOF, VOISIN, HILSCHER,
RABOURS & CANTWELL 16), MIDY & DESBOIS, STENZEL
& KLIPSCH, KEY, W. C. HOFFMANN, BÜCHNER & FRANCK,
SCHLICHTING, LA MURE 17), SCHARSCHMIDT, STOCK & BECKER 18),
CONNALIUS ò CONNEL

6) §. XVI. not. 77.

7*) L . . . Le Monnier *nouveau Traité de la Maladie Venerienne*. Paris 1689.

8*) Adrian. Helvetius Batav. Phil. Ducis Aurel. Med. *Methode pour traiter la Verole par les frictions & les sueurs*. à la Haye 1710.

9*) Franc. Chicoyneau, Pr. Med. Monsp. & Ant. Pelissery Q. M. *An ad curandam Luen Venerream Frictiones Mercuriales in hunc finem adhibendæ sint, ut Salivæ fluxus concitetur?* Monsp. 1718.

10*) C. Willoughby, D. M. Anglus, *the Practice of Salivating*. Lond. 1723.

11*) Joh. Freind, Medic. Cantren. in Hisp. postea Arch. Angl. *History of Physick from the time of Galen to the beginning of the sixteenth Century*. Pars I. Lond. 1725. Pars II. 1726. *Adhibui Opera omnia* Lat. Ling. conser. Lutet. 1735. excusl.

12*) Laur. Heister, Pr. Med. & Joh. Jac. Schmid Diss. *de Chirurgorum Erroribus in curandis Morbis Veneris*. Helmst. 1728.

13*) Joh. Hon. Raiberti, Pr. Med. Roman. *Dissertatio medica de Morbis Veneris*. Romæ 1732.

14*) Joh. Douglas, Chir. Lond. tres Dissertationes scripsit Anglo Idiom. *de Lue Venerea agentes*, prior. Lond. 1737. post. 1739. excusl. fuer.

15*) Anonymus Anglus *Letter from a Physician abro ad to a Gentleman in London*. 1738. Lond.

16) Ged. de Rabours, de quo supra §. XVI. n. 23. & Andr. Cantwell. Q. M. *An Pyralismus Frictionibus Mercurialibus provocatus perfecta Lue Venereæ Sanationi adversetur?* Parif. 1741.

17) La Mure Q. M. pro vacante Cathedra. Monsp. 1749.

18) Jo. Chr. Stock, Pr. Med. & Wolfig. Mich. Becker Diss. *de Lue Venerea*. Jenæ 1751.

19), ANONYMUS GERMANUS 20), BORELLUS & SIBECKER,
CHEVALIER, CAIRNOAN 21), GRAINGER, MISSA & DES-
PATUREAUX, RAISIN 22), CORDET 23), TILLOLOY 24),
LUDWIG, FABRE ad mentem PETITI, ESTEVE 25), LE NI-
COLAIS DU SAULSAY, GOULARD, COSTE, FICHET DE
FLECHY 26), BROMFIELD, DOSSIE', MAURAN 27), LEAU-
TAUD 28), LANGHANS, BASSIUS, POMME, FORDYCE,
SAUVAGES 29), ANONYMUS GALLUS 30), BROKLESBY 31),
HIRSCHEL, LIEUTAUD, PLATNER, WATHEN 32), ROBIN
DU SAUGEY 33), JAUBERTHOU, CLERC, HEUERMANN,
ROSENSTEIN, THIRION, HOUSTET 34), MUNNICKS, GAR-
DANE, POUPE' DES PORTES 35). Sed etiam fuerunt qui
varia Mercurio addendo linimentum efficacius reddere ten-
tarunt, aromata & refinās RINIUS, M. J. PASCHALIS,

- 19) Connalius a Connel Diss. de optima tutissimaque Luent Veneream radicibus
extirpandi methodo. Lugd. B. 1751. cito Comment. Lips. T. I. p. 565. & sq.
20) vid. §. XII. not. 21.
21) Jac. Cairnoan, Hibernus, Diss. de Morbo Venereo. Lugd. Bat. 1753.
22) Rud. Jerem. Rafin, D. M. Montisb. Journ. de Med. T. V. p. 435.
23) Cordet, Chirurg. (à St. Pere en Retz) Journ. de Med. T. VI. p. 149.
24) Tilloloy, Chirurg. Xenod. (à Domart le Ponthieu) Journ. de Medecine
T. VII. p. 224.
25) Lud. Esteve, D. M. M. QQ. Ch. Ch. pro vacante Cathedra. Monsp. 1759.
cito Comm. Lips. T. IX. p. 42.
26) Ph. Fichet de Flechy, Pr. Med. Par. Observations sur différens Cas sin-
guliers relatifs à la Médecine pratique, à la Chirurgie, aux Accouchemens &
aux Maladies Veneriennes. Paris 1761.
27) Mauran, Chir. Martig. in Gall. Prov. Journ. de Med. T. XVI. p. 552.
28) Leautaud, Chir. Arlef. Journ. de Med. T. XVI. p. 552.
29) Fr. Boissier de Sauvages, Prof. Med. Monsp. Nosologia methodica. Am-
stelod. vere Genev. 1763.
30) vid. §. IX. not. 3.
31) Rich. Brocklesby, Med. Lond. Economical and Medical Observations.
Lond. 1764. cito Vogel's neue medicinische Bibliothek. T. VI. p. 325.
32) Jon. Wathen, Chir. Lond. Practical Observations, concerning the Cure
the Venereal Disease. Lond. 1765. cito Göting. Zeit. auf's Jahr 1766. p. 231.
& Commentar. Lips. T. XIV. p. 324.
33) Robin du Saugey Journ. de Medecine, T. XXIII. p. 43.
34) Houstet, Acad. Chir. Paris. Conseil. Memoires de l'Acad. Roy. de Chir.
T. IV. p. 141.
35) Pouppe Desportes, Med. ab anno 1732. ad annum 1746. in Promontorio
Gallorum (Cap François), Histoire des Maladies de St. Domingue. Par. 1770.

FALLOPIUS, BAYRUS, RONDELETIUS, CHALMETEUS, BOTALLUS, BORGARUTIUS, BRUCEUS & BATTUS, PAREUS, BASTELLUS, QUERCETANUS, RUDIUS, PERDULCIS, HILDANUS, PLATER, VARANDEUS, SENNERTUS, MAYERNE, A GULDENKLEE, VIGIERIUS, DE LE BOE SYLVIUS, SPARR, CHRISTINUS, W. WEDEL & LÖW, BLANCARD, ZWINGER, RAUCH, ALBERTI & SCHRIMPFPIUS, VOYSIN, BUCHNER & FRANCK, BORELLUS & SIBECKER, LANGHANS. Mercurium sublimatum MATTHIOLUS, CHALMETEUS, CORTILIO, BLANCARD, LANZONUS, JACKSON admiscunt, in quo à GUARGUANTO graviter reprehenduntur; Camphoram autem MATTHIOLUS, BRASSAVOLUS, MISSA & DESPATUREAUX, RAISON, CORDET, TILLOLOY, ANONYMUS GALLUS 36), CLERC, (singularia quoque à Butyro Cacao expectans) hæc autem methodus jam FRACANTIANO displicet, quia vim refrigerantem Camphoræ tribuit. Illos, qui superflua aut inertia adjecere, qualia sunt unguinosa varia, Cinnabaris, varii Saturni calces, enumerare nolui; libenterque etiam distinctioni à partibus inungendis desumendæ supersedeo. Non levis est omnino illorum numerus, qui frictiones s. Hydrargyrosin rejecerunt, damnarunt. In casu maxime desperato & omnibus frustra tentatis ægre concedunt FERRUS, AMATUS, PASCHALIS, PEREDA, WIERUS, CAPIVACCIUS, MASSARIAS, BASTELLUS, SENNERTUS, MAJOR & SCHIPPEL, WISEMANN, GULDENKLEE, W. WEDEL & LÖW, BAGLIV, MUSITANUS, TURNER. BRANT, TORELLA absolute illam rejiciunt, sophistica AQUILANO videtur, deleteria VOCHS, acerbissima HITTENIO, PHRISIO, L. FUCHSIO, FRIZIMELICE, TOMITANO, CRATONI, infecura PACIO, diabolica GUARGUANTO, infensa WYNELL, SORBAIT 37), THULLIER 38),

36) §. IX. not. 3.

37) Paul de Sorbait, Prof. Med. Vienn. *Praxis medica*. Vienn. 1678.

38) Carol. Thuillier, Med. Paris. *Observations sur les Maladies Venériennes*, Rouen 1684.

quanti.

quantitatem Mercurii indeterminandam dolet UCAY, OVERCAMP, vilipendit GAUKES, CHR. JOH. LANGIUS, VESTE & ECKMANN, STUSSIUS & GEMEINHARDT 39), BOSCHETTI, SIGOGNE, DUBOIS 40), POINTET 41), BELLOSTE 42), WALDSCHMIDT 43), FOURNEAU & BARFECNECHT 44), LA METTRIE. MEAD mercuriales globulos facile interstitiis fibrarum aut cellulis ossium impactos manere, & majorem præ isto, qui salibus acuatus intus exhibetur, quantitatem requiri objicit, repugnat porro ROBINSON, HERRENSCHWANDT, qui scrupulum Mercurii dulcis intus assumpti plus quam drachmam Mercurii extus illiti valere docet, VENER. PATER gravissima inde observans symptomata, a BRUNN, MARTEAU & CHESNAU, BOERHAVE, CHEVALER & LE THIEULLIER, HUNDERTMARCK & BERGMANN, BERNHARDT 45), VENEL & DRILHON 46), PLENCK, DE HORNE. Et fateor omnino mihi supra notata argumenta MEADII ita ponderosa videri, licet ea refellere conatus sit ASTRUC, ut ego saltem frictionum usum rarissime suadere auderem. Quantis periculis suos exposuerunt ægros illi, qui talia loca inungebant, quibus copiosi nervi aut nobilia viscera subjecta erant, quantum

39) J. G. Stussius, M. D. & J. Casp. Gemeinhardt Diss. de *Ægro Pudenda-gra contracturali laborante*. Jen. 1716.

40) Petr. Viol. du Bois, Chir. Parif. *nouveau Traité des Maladies Veneriennes*. Paris 1725.

41) N. Pointet, Chir. *Remarques & Observations sur les Maladies Veneriennes*. Paris 1725.

42) Augst. Belloste, Chir. Par. *Suite du Chirurgien de l'Hôpital*. Par. 1724.

43) J. J. Waldschmidt, Pr. Med. Marp. *Opera medico-practica*; prius 1682. mihi Francof. 1695. excus.

44) Jac. Fourneau, D. M. & Otto Casim. Barfeenecht, Q. M. *Antutiores Frictionibus ex Mercurio jucundioresque vie sint ad profigendam Luem Veneream?* Parif. 1732.

45) Chr. Bernhardt *Versuch, aus Vitriol, Salpeter, Ofenruß, Quecksilber, Arsenick &c. kräftige Arzneyen zu machen*. Leipz. 1755.

46) Gabr. Franc. Venel, Prof. Med. Monsp. & Jac. Franc. Drillhon, Q. M. *de innocentia, sufficientia, utilitate, præstantia Hydrargyrosi ex Compositis Mercurialibus Sulinis intus exhibitis, in Curatione Morborum Venereorum*. Pifcenis 1764.

circulationis leges ignorarunt, qui omni corpori aut faltem pluribus ejus partibus Mercurium affricandum esse putarunt, ut totum corpus penetrare possit, statim sub oculos cadit.

§. XX.

Fuerunt etiam Auctores, qui Mercurium Acido Salis solutum & ita in aqua suspensum commendarunt, fuerunt, qui eum topico scopo ad ulcera adhibuerunt, ut TORELLA, HOCK, FERRUS, LOBERA, RINIUS, BRASSAVOLUS, RENNER; fuerunt, qui corpus eodem lavando, Mercurio intus recipiendo aditum parare studuerunt, & hoc pacto morbum debellari posse autumarunt; refero huc MATTHIOLUM, FERRERIUM, PLATERUM, WEICKARDUM, BLANCARDUM, DIBON, GATAKER 1), ANONYMUM apud HORSTIUM, qui Sublimato Arfenicum & Euphorbium nubit. Dum MAYERNE Mercurium dulce in aqua dissolvere jubet, talia præcipit, quæ fieri non possunt. Meum si licet de hac cura proferre judicium, lubens fateor, illam mihi non multum arridere. Sepono nunc omnem de Corrosivi præconcepta virulentia opinionem vitiis topicis æquo animo condono ejus ad cutis morbos egregium usum externum jam dudum edoctus, at vires in corporis interiora paucas expecto. Saturatior remedii forma cutim lædet, diluta nimis debilis. Nec istud Unguentum, quod solum Sublimatum continet SARTORIO amatum magis blanditur. Vestra erga ad insignia juro, qui merito illum damnatis, PETRONI! ALBINE & HORN! WALDSCHMIDT! W. C. HOFFMANN! BORELLE! & SIBERKER, BASSI, PIBRAC 2), DE HORNE, GARDANE.

1) Thom. Gataker, Chir. Reg. Angl. 1) *Observations on venereal complaints and on the method recommended for their cure.* 2) *Essay on medical subjects originally printed separately.* Lond. 1764. cito *Gött. Zeit.* 1765. p. 512.
2) Pibrac, Ac. Chir. Paris. Confil. *Mem. de l'Ac. Roy. de Chir.* T. IV. p. 153.

Externum Mercurii usum licet interno præferant plures quos citavi Auctores ac FREIND, GARNIER, DEIDIER, eum certiozem esse asserant, ASTRUC autem omnem lapidem movere & illum omnino præferendum esse probare nitatur, multi tamen fuerunt aliter sentientes, & ASTRUCII argumenta facile quisquis justus æstimator refellet, ac illum innumera refutant observationes. Fuerunt, qui Hydrargyrum nullis Salibus mixtum, sed crudum exhibuerunt, & quidem relictis omnibus substantiis aliis, nisi talibus, quæ ipsum ita diviserunt, ut potuerit in sanguinem recipi. Pertinent huc MAYERNE, RIVIERE 1), STAHL & FEINLER, RANCHINUS, COLLE, WEICKARD, ALBINUS & DE HORN, BRAUN 2), à MONTUO acriter perstricti, nec multum à FRACASTORIO, SARTORIO, UCAY, GUISSARD, ALBERTI & SCHRIMPFIO ac GRAINGERO laudati. Liceat huc referre Pulverem ex Mercurio cum Saccharo trito, quem commendant ALBINUS & DE HORN, HUNDERTMARCK & BERGMANN. Mercurium trituratione cum Aqua in pulverem nigrum redactum, quem KEY & JACOBI 3) proponunt, qui ultimus huic remedio adhuc æthiopsis speciem jungit. Hydrargyrum cum lacte decoctum, scopo salivatorio W. C. HOFFMANN exhibuit. Cum Gummi Arabico varia sub forma junctum PLENCK, quod remedium cum successu à MENGHINO administrari CANESTRINI testatur, egregio cum fructu KÆMPF 4) adhibuisse narrat, improbant HIRSCHEL, MUNNICKS, vix morbo le-

- 1) Guill. Riviere, D. M. Monsp. QQ. Chym. pro vacante Cath. Monsp. 1696.
- 2) J. Chr. Braun Diss. *Observationes quasdam anatomicas & chirurgico-medicas exhibens.* cito *Gött. Zeitung* 1760. p. 315.
- 3) J. Chr. Jacobi, Med. Vinariens. *N. Act. Phys. Med. Ac. N. C. T. I.* Obs. LVIII. p. 728.
- 4) Kämpf, Arch. Landgr. Hass. Homb. *Actis Philos. Med. Societ. Ac. Scient. Princ. Hassiæ*, nuperrime Francof. & Lipf. 1771. impress. infernit p. 156. Obs. huc facientem.

viori par affirmat GARDANE, in sola phthysi à causa Venerea BOURRU concedit. Alii varia medicamentorum purgantium genera adjecerunt, hinc tanta Pilularum Mercurialium apud Auctores prostat copia, antiquissimæ à BARBAROSSA denominantur, tales Pilulas commendant JAC. SYLVIUS, BLONDUS, FERRERIUS, BAYRUS, RONDELETIUS, CHALMETEUS, WIERUS, LOWE, JOH. SAPORTA, PERDULCIS, PLATER, KNOBLOCH, qui Mercurium Succo Limonium extinguit, MAYERNE, ALBINUS & DE HORN, HARVY apud TURNERUM KNOBLOCHIUM imitans, BATES 5) apud EUNDEM, DIBON Camphoram adjiciens, BELLOSTE, ANONYMUS GERMANUS 6), GOULARD, SPIELMANN & EHRMANN. SENNERTUS has nonnisi in malo desperato largitur. Mercurius nimis cito per Cathartica ex corpore eliminatus, nullas in secundas vias habebit vires, & acria admixta purgantia plus noxæ quam fructus afferent, jure ergo à VARANDÆO, CORTILIONE, UCAY, TURNERO, VON LINDERN, POMME, PLENCKIO, GARDANO ac BOURRU relinquuntur. De quibus autem BELLOSTII pilulis Paralyfin ac necem inferentibus KRAMER loquatur ignoro. Mercurio crudo, salibus non diviso, non male opponuntur incommoda, quæ cum MEADIO eidem extus applicito objecimus.

§. XXII.

Æthiopem mineralem laudant MAYERNE, HARRIS, FR. HOFFMANN & VAN DEN VELDE, GAUKES, HENNIN-GER & THILEMANN, TURNER, DIBON, SCHROMMIUS, KRAMER; STIEF 1) ipsum cum Antimonio Diaphoretico

5) Bates apud Turnerum citatur, de quo supra §. II. not. c.

6) Anonymus Germanus. vid. *Hamburg. Magazin*. Vol. XV. P. 4. No. 4.

1) J. Ern. Stief, M. D. Vratisl. *N. Act. Phys. Med. Ac. N. C. T. I. Obf. XCI. p. 364.*

miscet, BÜCHNER & TELLMANN cum absorbente & Sulphure Aurato Antimonii, LANGHANS cum Absorbente & Stibio, BASSIUS cum Antimonio Diaphoretico & Cinnabari. Cinnabarina in genere singulari virtute in Lue curanda pollere putat DOLÆUS. Cum plus quam probabile sit Mercurium per C. H. vires à sulphure non posse separari, hinc MUSITANO, VEN. AVO, HERRENSCHWANDTIO, GUIARD, QUELMALTZ 2), BOERHAVE, HUNDERTMARCK & BERGMANNO, PLENCKIO, HEUERMANNO ac GARDANE facile subscribo, qui talia medicamenta & hic inertia esse monent.

S. XXIII.

Mercurium per se præcipitatum FR. HOFFMANN ac RAUCH eundem cum Purgantibus & Auro mixtum UCAY commendat; simile præparatum ex Sole & Antimonii Mercurio jam POTERIUS extollit, promissis ipsum non stare testatur TURNER. Acido Vitriolico nuptum Mercurium exhibuerunt CLOWES, MONAVIUS, QUERCETANUS, HARTMANNUS, SENNERTUS, HORSTIUS, SEVERINUS, JONSTON, SARTORIUS, LOSSIUS & REBENTROST, GOKELIUS, FRIESS & ORTLOB, ALBINUS & DE HORN, M. B. VALENTINUS, TURNER, BAUMLER, HERRENSCHWANDT, A BRUNN. BLANCARD illi Theriacam adjicit, Antimonium LOSSIUS & REBENTROST, Mercurium dulcem ZWINGER. Pulverem & Salem Volatilem Viperarum cum polline Rad. Contrayervæ & Antimonio Diaphoretico KOEHLER 1), cum Pilulis è duobus *Pharm. Edimb.* & Camphora rubit KEY, cum eadem & Bezoardico minerali DUMONCHAU 2), Dra-

2) Sam. Theod. Quelmaltz, Pr. Med. Proful. de Hydrargyri Viribus a Sulphure suspensis. Lips. 1738.

1) Joh. Petr. Franc. Köhler, Med. Philippob. *Commerc. Litter. Norimb.* 1742. Hebd. X. Obs. I. p. 73.

2) du Monchau, *Med. Cambres. Journ. de Medecine.* T. XII. p. 469.

sticum medicamentum recte rejiciunt ETTMÜLLER, VESTI & ECKMANN, STUSSIUS & GEMEINHART, BOSCHETTI, RAUCH, VON LINDERN, ALBERTI & SCHRIMPFIIUS, BORELLUS & SIBECKER. Recidivas inde surgere jam MUSITANUS refert. Acido Nitri junctum sub forma Præcipitati rubri MATTHIOLUS, RANGONUS, BLONDUS, ALCAZAR, CÆSALPINUS, PLATER, SENNERTUS, WEICKARD, ZACUTUS, LOSSIUS & REBENTROST, M. B. VALENTINUS, HARVY apud TURNERUM, STOERCK. Sub forma Arcani Corallini HARTMANN, KNOBLOCH, HELMONTIUS 3), SARTORIUS, DE LE BOE SYLVIUS, SORBAIT, GOKELIUS, FRAUENDÖRFER 4), GAUKES, DIBON, RAUCH; medicamenti genus, quod validissime primas vias irritat & rodit, justissime FRACASTORIUS, BRASSAVOLUS, FERRERIUS, M. J. PASCHALIS, FALLOPIUS, TOMITANUS, PETRONIUS, BORGARUTIUS, PEREDA, WIERUS, ZECCHIUS, VARANDEUS, CORTILIO, GUARGUANTUS, RANCHINUS, MUSITANUS, TURNER, BOSCHETTI, HEISTER & SCHMID, BAUMLER, VON LINDERN, ALBERTI & SCHRIMPFIIUS improbant, nec adjectis Metallorum calcibus multum correxere, ut egregie RAUCH monet. Aurum enim adjunxit GALLUS, ESCHENREITER apud CRATONEM 5), SAXONIA, ANONYMUS GALLUS apud HORSTIUM 6), CHRISTINUS, BASSIUS, Aurum & Antimonii Regulum DE PLANIS CAMPY, Stannum FR. HOFFMANN & VAN DEN VELDE, OERIUS 7), Ferrum DIBON. Mercurium in Acido Nitri solutum multa Aqua dilutum laudat DIBON, quod remedium olim ma-

3*) Joh. Bapt. van Helmont, Bruxell. D. M. *Pestis tunulus*. Colon. 1644.

4) Phil. Frauendörfer, *Phyl. Circul. Brunenf. Ephem. N. C. Dec. III. A. III. Obf. IV. p. 5.*

5*) Eschenreiter, Medicus, citatur apud Cratonem, de quo supra §. II. not. 39.

6*) Celeber quidam Medicus Gallus allegatur apud Horstium, de quo supra §. VIII. not. 70.

7*) Casp. Oerius, Tigurin. *Diss. de Hydrargyri Natura, Viribus & Usu*. Bafilæ 1706.

gna fama inter nos conspicuum sub nomine *Essentia Mercurialis* prostabat, & cum remedio, quod JAUBERTHOU proponit, maxime convenire videtur. Medicamentum nunquam non nauseosum, ut & omnem præcipitatum per se, Præcipitatum Rubrum, Arcanum Corallinum, Turpethumque hodie vel rarissime usurpata optimis avibus relinqui puto.

§. XXIV.

Hydrargyrus acido Salis unitus, & ita unitus, ut Salem acerrimum constituat, Mercurium Sublimatum Corrosivum dicunt. Theriaca exceptum jam BASILIUS VALENTINUS 1) laudat, Succo Liquiritiæ in formam Pilularum redactum HERRMANN & BOECLER 2), cum Mercurio Dulci & Calcibus Antimonialibus Diaphoreticis FABRE. Aqua dissolutum jam autem decimum quintum superioris sæculi Iustrum exhibitum fuisse testatur WISEMANN. BLANCARDUM eodem usum esse GORIS refert, ejus mentionem facit ZWELPER 3); KRAMER multos Chirurgos illum administrare asseverat, jam à longo retro tempore Parisiis in usum tractum fuisse ASTRUC testatur. Medicamentum, quod DIBON proponit, & quod ex Sublimato & Sale Ammoniaco fixo paratur, huc quoque pertinet. TURNER Londini obtinuisse narrat, GMELIN 4) & CLERC jam diu in Siberia esse referunt, superiori jam sæculo in Palatina-tu propinatum fuisse MEDICUS 5) docet. Mentem magni

- 1) Basilius Valentinus, Alchem. Germ. Seculi XV. *Chymische Schriften*, per Petraum.
- 2) Paul. Hermann, Prof. Lugd. Bat. *Cynosura Materia Med.* prius a Joh. Henningero, Prof. apud Nos Medic. Arg. 1710. edit. postea vero à Joh. Boeclero, Pr. Nostrate explanata & edit. Arg. 1726.
- 3) Joh. Zwelfer, D. M. Vindob. *Manissa Spagyrica* annexa est *Pharmacopæe regie*. Norimb. 1668.
- 4) Joh. Frid. Gmelin, Prof. Med. Tubing. *Reise nach Sibirien*. Gött. 1751.
- 5) Frid. Casim. Medicus, Med. Palatinat. *Sammlung von Beobachtungen aus der Arzneywissenschaft*, vier Band. Zürich 1766.

Præceptois secutus III. VAN SWIETEN 6) medicamento maximam in Europa comparavit famam. Nullum unquam propositum fuit remedium tanto in Medicina applausu assumtum. Surrexere illico magni Patroni, surrexere nihilominus hostes insignes. Perpetuis adhuc hodie ingenia circumvolutantur turbis; istis remedii vile pretium, parca dosis, regimen vitæ commodum, jucundarum curarionum observationes, pro scuto militant; his periculum summum, dosis fortuito auctæ, cura nimis protracta, sæpissime deficiens, blandioris ejusdem efficaciae remedii comparatio, cautas retinet manus. Meum licet non sit tantas componere lites, sicco tamen pede remedium ut præteream mihi imperare non possum. Novi certe plurimos inter celebriores Medicos & Chirurgos, qui lubenter suis de Sublimato asertis Palinodiam canerent; tanta quanta inde expectantur miracula videre non contingit, copiosa Vener. Parentis in his morbis præcipue experientia, meaque quotidiana me certiore reddunt, tam insignia nequaquam, ut ipsi tribuuntur, mereri encomia, & licet methodum non plane damnem, nimis exaltata laudes aliqualiter limitentur optarem. Celebrant Corrosivum HAEN 7), BLASCHKE 8), GMELIN & GERTNER, SANCHEZ apud EOSDEM 9), LUDWIG, BONA 10), BÜCHNER & STOCK-

- 6) Gerard. L. Baro vanSwieten, Arch. Imper. 1) *Epistola ad Hundertmarkium*, hujus Progr. de *Ozæna*, de quo supra VIII. 78. insert. a. 1754. scripta. 2) *Epistole duæ ad Josephum Beneventum* a. 1755. scriptæ, totæ quantæ Diss. Spielmann & Ehrmann, de qua supra §. XVI. 42. incorpor. 3) *Epistola ad Morandum*, cujus Syllogem Afruc in *Traité des Tumeurs & Ulcères*, quem supra §. II. not. h. alleg. sistit. 4) *Epistola ad Sylvestrem*, que *Medical Observ. and inquir. by a Society of Phys.* in Lond. 1762. p. 232. intercal. est. 5) *Description abrégée des Maladies, qui vequent le plus communement dans les Armées.* Vienne 1759.
- 7) Ant. de Haen, D. M. Vindob. *Ratio medendi in Nosocomio practico*; Vindob. prins 1756. mihi 1760. excusl.
- 8) Christ. Blaschke Diss. *de Virtute Venenorum medicata.* Vienn. 1757. cito *Gött. Zeit.* 1758. p. 278.
- 9) Sanchez, ut videtur Medicus Lusitanus, Paris. eo tempore degens, misit Literas ad Gmelin. Diss. supra §. XVI. not. 37. alleg. insert.
- 10) Joh. Bona *Historia aliquot Curarionum Mercurio sublimato corrosidente perfecturum.* Veron. 1758.

HAUSEN

HAUSEN 11), LE ROI, in Tinctura Antimonii dissolvit
BRUN, AURIVILLUS & GRUFBERG 12), STOERCK, RICHARD
DE HAUTESIERK 13), SPIELMANN & EHRMANN, VOGEL
& WICHMANN 14), CALVI, BOISSIER, LOCHER, CROON
15), KNOLLE 16), HARTMANN & HADEMANN, MEDICI
ANGLI 17), LE BEGUE DE PRESLE 18), BROCKLESBY,
LIEUTAUD, ROYER, COLLIN, MEDICUS, PLENCK, J. M.
HOFFMANN 19), CLERC, HEUERMANN, ROSENSTEIN,
CHRISTIANOPULO 20), CANESTRINI, THIRION, BUCHOZ
21), RAYMOND 22), MUNNIKS, DE HORN, cum Sale Am-
moniaco GARDANE, (quem vel à Mercurio Dulci alienum

- 11) Andr. El. Buchner, de quo supra §. VI. not. 19. & Ant. Frid. Stock-
hausen Diff. de Mercurii sublimati corrosivi Usu medico interno. Halæ
Magd. 1758.
- 12) Sam. Aurivillus, Pr. Med. & Grufberg Diff. de Spiritu Vini Mercuriali.
Upsal. 1760. cito *Göttinger Zeitung*, 1763. p. 464.
- 13) Richard de Hautsierk, Primar. Reg. Gall. Exercit. Med. *Formule Mé-
dicamentorum Nosodochiiis militaribus adaptatæ*, prius Castellis 1761. mihi
Parisi. 1765. excus.
- 14) Rud. Aug. Vogel, *Prof. Med.* & Joh. Ernest. Wichmann Diff. de insigni
Venerorum quorundam Virtute medica. Göttingæ 1762. cito *Vogels N. M.
Biblioth.* T. V. p. 272.
- 15) Ant. Croon Tractatus de Lue Americana, ac omnium tutissima medendi
Methodo. Mehit. 1762.
- 16) Joh. Frid. Knolle, Fraustad. Polon. Diff. de Ossum Carie Venerea.
Lipsi. 1763
- 17) *Medical Observations by a Society of Physicians in London*. T. I. & II.
ubi Fordyce, Gordon, Miller, Clephane, Davies, Pringle, Hæstic,
Boyd, Earther, Ruffel, Macaulay, Observat. me spect. tradunt.
- 18) Le Begue de Presle, D. M. Paris. 1) *Memoire pour servir à l'Histoire de
Mercure sublimé corrosif*. Paris 1763. 2) *Observations sur l'usage interne
du Colobique d'autourne, du Sublimé corrosif, de la Feuille d'oranger, du
Vinaigre distillé &c.* à la Haye & à Paris 1764.
- 19) Joh. Mich. Hoffmann, nunc D. M. Francof. Diff. de Mercurii sublimati
Virtute in Affectibus cutaneis. Arg. 1766.
- 20) Georg. Christianopulo, Med. Cathari *Descriptio historica Morborum gra-
vissimorum curatu maxime difficilium, nunc interno Mercurii sublimati cor-
rosivi usu feliciter sanatorum*. Brix. 1767.
- 21) Buchoz, Med. Nancej. *Lettre à Mr. Gardane* 1768. inserta est in *Re-
cherches pratiques &c.* de quibus supra §. XVI. 55).
- 22) Raymond, Med. Massiliens. *Lettre à Mr. Gardane*, Libro mox citato
insert.

esse voluerunt ALBERTI & SCHRIMPFIIUS) BUCHOLZ 23), ANONYMUS GALLUS 24), BOURRU. Argentum, quod MAYERNE Sublimato & Ferrum, quod DIBON addit, nullius hic sunt pretii, simplex Mercurii Vivi adjectio à LE ROI proposita adhuc majoris virtutis esse poterit. Præter Veteres, qui omnes unanimi ore Mercurium sublimatum corrosivum ceu valentissimum venenum consideraverunt, DE LE BOE SYLVIUS nullum adeo temerarium fore, ut ipsum intus exhibeat, credit. UCAY nunquam sine periculo exhiberi posse retur, DEIDIER, TURNER plane rejiciunt, non multum placet HUNDERTMARCKIO; omnem lapidem movit ASTRUC, ac omni data opera homines ab ejus usu dissuadet; infensa ista cura ESTEVE, BROMFIELD, DOSSIE^s, POMME, ANONYMO GALLO 25), VENEL & DRILHON, vix morbo levi GATAKER concedit, rejicit HIRSCHEL, WATHEN, PIBRAC, auctoritate DU PLESSIS, LOUIS, & omnium fere legionum Chirurgorum, BELLET 26), ANONYMUS GALLUS 27).

§. XXV.

Acidum Salis justa Mercurii ratione ita saturatum, ut nullas ulterius vires rodentes exerere possit, commendaverunt HARTMANNUS, KNOBLOCH, JUNCKER, JONSTON, LOSSIUS & REBENTROST, GOKELIUS, ABERCROMBYUS 1),

- 23) Guil. Henr. Seb. Bucholz, D. M. Vinar. *N. Act. Ph. M. Ac. N. C.* T. IV. Obf. LIII. p. 261. & sq.
 24) Anonymus Gallus *Dissertation sur la nature de l'Esprit de Nitre dulcifié relativement à la Dissolution du Mercure &c.* à Londres & Paris 1770.
 25) vid. supra. §. IX. not. 3.
 26) Bellet, Médic. Reg. Gall. *Exposition des effets d'un nouveau Remède dénommé Syrop Mercuriel*; prius Paril. 1768. mihi 1770. edit.
 27) Anonymus Gallus *Reflexions sur une Brochure, intitulée: Examen des nouvelles méthodes d'administrer le Mercure pour la guérison des Maladies Veneriennes &c. insérées dans la nouvelle Edition des Effets du Syrop Mercuriel de Mr. Bellet.* Paris 1770.
 1') David. Abercrombyus, D. M. Lond. 1) *Tuta ac efficax Lvis Venerea curande Methodus.* Lond. 1684. 2) *Opuscula.* ibid. 1687.

ALBRECHT 2), ALBINUS & DE HORN, WEISBACH, LISTER, VIERZIGMANN 3), W. WEDEL & STOLL 4), VESTI & ECKMANN, M. B. VALENTINUS, HEINRICI 5), BOSCHETTI, DIBON, RAUCH, HEISTER & SCHMID, BAUMLER, VENERAVUS, KRAMER, WERLHOFF, HERRENSCHWANDT, DILPATER remedii caute præparati vires jam per insigne temporis spatium felicissimo cum successu experitur, YVO STAHL & FEINLER, DE ROTUNDIS, ALBERTI & SCHRIMPF, FICKIUS, KNIPHOF, HILSCHER, STENZEL & KLIPSCH, BARRY, W. C. HOFFMANN, SCHARSCHMIDT, BOERHAVE, STOCK & BECKER, ANONYMUS GERMANUS 7), BORELLUS & SIBEKER, GYNONGYÖSSIUS, BERNHARDT, LUDWIG, FABRE, SPIELMANN & EHRMANN, HIRSCHEL, PLATNER, GARDANE. Inefficacem esse Mercurium dulcem, & qui ad summum morbo levi & recenti conducatur SARTORIUS, FRIESS & ORTLOB, ETTMÜLLER, UCAY, MUSITANUS, CHR. J. LANGIUS, VERCELLONUS, GUIARD, LUDOLF & GRASS, ROSENSTEIN, CANESTRINI contendunt: hinc eum aliquoties sublimando efficaciorē reddere tentarunt, & sub Panaceæ aliisque speciosis titulis commendaverunt DE MAYERNE, BLANCARD, ALBINUS & DE HORN, RIVIERE, RUDOLPH JAC. CAMERARIUS & CASPAR, ZWINGER, TURNER, DIBON, KRAMER, BEHR, HUNDERTMARK & BERGMANN, VENEL & DRILHON, LIEUTAUD, PLATNER, HEUERMANN, à GUIARDO, GRAINGERO, ROSENSTEIN reprehensi, absurda fat ratione COLLE Sublimatum dulcem corrigere studuit, BLANCARD cum Theriaca junxit, cum Purganti-

2) Joh. Petr. Albrecht, *Phyf. Hildesh. Epb. N. C. Dec. II. A. VII. Obf. 18.* pag. 47.

3*) Joh. Vierzigmann, *Norimb. Diff. de Phinofi.* Altorf 1695.

4) G. W. Wedel, de quo supra §. VI. 12. & J. Ad. Stoll *Diff. de Mercurio dulci.* Jenæ 1700.

5) Heur. Heinrici, *Prof. Med. Diff. Tela ex Pharetra Apollinis in sui securitatem subducta.* Halæ 1713.

6) Jo. Just. Fickius, *Med. D. Jenens. Act. Phys. Med. A. N. C. T. V. Obf. XV. p. 70.*

7) vid. supra §. XII. 21.

bus UCAY, GÜLDENKLEE, JACKSON, GOHL, HEISTER 8), RIVERUS apud BOSCHETTI, TREW, BASSIUS. Absorbentia addidit GOHL, ALBERTI & HAVIGHORST, DELBOEL 9), BÜCHNER & RICHTER 10), HUNDERTMARK, BÜCHNER & TELLMANN. Millepedes singularem possidere efficaciam, cum Mercurio dulci si combinantur, censent FEUERLIN, à BRUNN, KOEHLER, DELBOEL, BORELUS & SIBEKER. Cinnabari Antimonii & Opobalsamo jungit JACKSON, cum Sulphure aurato Antimonii nectunt PLUMMER 11), KEY, BÜCHNER & RICHTER, HUNDERTMARCK, BÜCHNER & TELLMANN, DENNISTON 12), BROKLESBY; cum Mercurio vitæ DOLEUS, cum Camphora combinant SCHREIBER 13), HUNDERTMARCK, LANGHANS, in Decocto cum Lapide Calaminari aut Alumine Rochæ & Saraparilla KRAMER, in Decocto sudorifero IDEM, DELBOEL, CROPPIUS 14), FABRE, LANGHANS, in Aqua Fumariæ STOERCK. Mercurium præcipitatum album, quem vix à Mercurio dulci differre ex Chemia patet, MAYERNE, DE LE BOE SYLVIUS, FRIESS & ORTLOE, OVERCAMP, HARVY apud TURNERUM, RAUCH, HERRENSCHWANDT, BOERHAVE, HUNDERTMARCK & BERGMANN, GARDANE proponunt; ipsis tamen UCAY, GAUKES, BOSCHETTI, BAUMLER contradicunt. Flores Mercurii à VIGIERO commendati vix à præcipitato albo di-

8) Laur. Heister, de quo supra §. XIX. 12. *Chirurgia*, prius Norimb. 1718. Germ. vernac. mihi Amst. 1750. Latin. impr.

9) Jos. Matth. Delboel, Colon. Agr. *Diff. de tuta & facili quadam Luem Veneream curandi Methodo*. Arg. 1750.

10) Andr. El. Büchner, de quo supra §. VI. not. 19. & J. Erh. Richter *Diff. de Medicamentorum Mercurialium cum Sulphur paratorum Efficacitate per adjunctum Sulphur ad certos quosdam morbos magis accommodanda*. Halle Magd. 1754.

11) Andr. Plummer, Pr. Med. Edimb. *Essay & Observations de la Société d'Edimbourg*, T. I. Art. VI. p. 51.

12) Denniston *Journ. de Med.* T. VIII. p. 251.

13) J. Frid. Schreiber, Med. Petrop. *Observationes & Cogitata de Peste*, prius Petrop. 1740. mihi Berol. 1744. exens.

14) Fr. Lud. Chr. Croppius, D. M. Hamburg. *Nov. Act. Phys. Med. A. N. C.* T. I. Obf. LXXI. p. 274.

stinctos esse constat. ejus Mercurius albus solutus ita descriptus est, ut facile pateat, eundem nunquam fuisse paratum. Num multoties reiterata Sublimatio Mercurium Dulcem efficaciorum reddere queat, jam dubitaverunt STENZEL & KLIPPSCH, & magnus ille BOERHAVE, quibus libens subscribo.

§. XXVI.

Mercurium in Alkali fixo solutum, & tædiosa vere ratione ad usum Medicum adaptatum proponunt LUDOLF & GRASS. Liquorem Salis Ammoniaci à Mercurio abstractum multum laudat QUERCETANUS & SEVERINUS, sed & hunc & varios Spiritus Mercurii diaphoreticos, quales HARTMANN, JONSTON, JOHRENIUS & EISENER proponunt, aliosque varios Mercurios diaphoreticos mitto, & illis, quorum interest, talium præconia canere permitto. Ad secundam indicationem transeo, qua virus venereum varia ratione ex corpore expellere fuerunt conati. Plurimi Auctores huc pertinentes jam sunt adducti, vix non omnes scilicet, qui Decocta Lignorum commendarunt, & plurimi ex illis, quos Mercurialia adhibuisse dixi. Nil mihi nunc reliquum est quam eos recensere, qui propriam evacuationis speciem hic necessariam esse duxerunt, & eos, qui universalibus evacuationibus id ipsum præstare studuerunt.

§. XXVII.

Mercurius, quia ratione, qua vulgo adhiberi solebat largissimam salivæ fluxum excitasse observatus fuit, hinc longe plurimi Auctorum hanc excretionem expulsionem virus Venerei præ reliquis competere, & in ea movenda maximam Hydrargyri in sananda Syphilide virtutem consistere reputarunt, & eum semper ea ratione administra-

runt, ut Ptyalimum excitaret. Huc pertinet ALEX. BENEDICTUS 1), CATANEUS, BOLOGNINUS, VIGO, FRACASTORIUS, MASSA, MATHIOLUS, LOBERA, RINIUS, VICTORIUS, DE HERY, FERRERIUS, M. J. PASCHALIS, FALLOPIUS, MONTUUS, CHALMETEUS, FRACANTIANUS, PETRONIUS, ALCAZAR, CAPIVACCIUS, QUERCETANUS, PERDULCIS, PLATER, VARANDÆUS, SEPTALIUS, SENNERTUS, JUNCKER, ZACUTUS, JONSTON, SARTORIUS, VIGIERIUS, GULDENKLEE, TRUMPHIUS & CAPELLE, MATTOT & GUERIN, DE LE BOE SYLVIUS, SPARR, WISEMANN, SYDENHAM, DE SORBAIT, W. WEDEL & LÖW, LOSSIUS & REBENTROST, GOKELIUS, ABERCROMBYUS, BLANCARD, FRIESS & ORTLOB, ANONYMUS GALLUS 2), DOLEUS, ETTMÜLLER, ALBINUS & DE HORN, CALMETTE, UCAY, VALLISNERIUS, OVERCAMP, MUSITANUS, GARNIER, CAMERARIUS & CASPAR, PURMANN, LANZONUS, VESTI & ECKMANN, JACKSON, HARRIS, E. STAHL & THEBESIUS, JOHRENIUS & EISENER, HELVETIUS, ZWINGER, E. CAMERARIUS & WEISSMANN, M. B. VALENTINUS, E. STAHL & ISAAC, BOULTON 3), HENNINGER & THILEMANN, GOHL, WEISBACH, STUSSIUS & GEMEINHARDT, GORIS, HARVY apud TURNERUM, TURNER, ALLIOT & LEAULTE', HEISTER, BOSCHETTI, ALBERTI & HAVIGHORST, J. C., FREIND, BAILLY & FREMONT, RAUCH, HEISTER & SCHMID, PALMER 4), ASTRUC, VON LINDERN, LA METTRIE, FURSTENAU & PAXMANN, WERLHOFF, FEUERLIN, HERRNSCHWANDT, olim quoque laudabat VENER. PARENS, FR. HOFFMANN, ALBERTI & SCHRIMPFIIUS, KOEHLER, FICKIUS, OVELGÜN, HILSCHER, SCHLICHTING, STENZEL

1*) Alex. Benedictus, Pr. Med. Venet. Opera. 1497.

2) §. XVI. not. 77.

3*) Rich. Boulton, Angl. Cefrienf. *Physico-Chirurgical Treatise of the Gout &c. and the Lues Venerea.* Lond. 1714.

4*) Sam. Palmer *Epistola ad Turnerum* eius *Syphilidi* de qua supra §. II. not. c) inserta.

& KLIPSCH, JUCH & WEBER, W. C. HOFFMANN, BÜCHNER & FRANCK, KEY, SCHARSCHMIDT, BOIRHAVE, MEAD, BEHR, STOCKIUS & BECKER, ANONYMUS GERMANUS 5), BORELLUS & SIBECKER, GRAINGER, GYNONGYÖSSIUS, BERNHARDT, CROPIUS, LUDWIG, LOT, AUGUSTINI, VENEL & DRILHON, BROCKLESBY, HIRSCHEL, PLATNER, HEUERMANN, BOURRU. Inter hos licet multi fuerint, qui morbos Venereos etiam sine salivatione curari posse confitebantur, tamen omnes hanc excretionem ceu salubrem agnoscebant. Gravissima quæ humores adeo violentè solutos, ut glandulis salivalibus elabantur, comitari & sequi non possunt non symptomata, in causa fuerunt, ut hæc curandi methodus multis odiosa fuerit. Pertinent hæc omnes, qui Mercurii administrationem in genere rejecere, pertinent hæc Inunctionis hostium plurimi illam nonnisi ob salivationis atrocitatem reprehendentes. Auctores, qui vel Purgantibus l. interrupta Mercuriali medicatione, aut adjectis substantiis aliis Mercurii vim salivatoriam infringere studuerunt, & de quibus adhuc in posterioribus, huc facere nemo non videt. Sublimati Patronos Salivationi non favere, licet illis invitis sæpius accidat, notum est. Pauci qui restant, quorum plurimos ob textus angustiam ad superiores classes redigere nequivi, aut ex singulari remedio nullam sputationem expectant, nunc enumerandi remanent. VETI & JACOBI 6), ROBINSON, KNIPHOF, LUDOLF & GRASS, PROFILY 7), OWEN, GATACKER, PLENCK.

5) §. XII. 21.

6) Just. Vetti, de quo supra §. XVII. not. 8. & Joh. Ernest. Jacobi Diss. de Lue Venerea. Erf. 1689. Auctor Dissertationis, qui Respondens esse videtur, quoniam principis Prædis contradicit, ob Mercurii certissime odium, Ptyalismum damnat.

7) Joh. Profily *Essay and exact method of curing the Venereal Disease*, Lond. 1748. cito *Gött. Zeit.* 1748. p. 379.

Cum hodie evictum sit salivationem esse effectum Mercurii in nimis larga quantitate assumti, prudentisque Medici officium in eo consistere, eundem ea modo humoribus ingerere quantitate, ut à virus Venereo excitatam spissitudinem, neutiquam autem naturalem humorum crassam dissolvat, hinc quoties à qualicumque ejus adhibendi ratione salivæ effluxus, vel Prodromi modo apparent circa eam avertendam omnis lapis movendus. Variis substantiis vim Mercurii Sialogogam infringi posse sibi persuasere multi; MAYERNE, HOFFMANN & VAN DEN VELDE, TURNER, SCHROMMIUS, VENER. AVUS & PARENS sulphur eo scopo exhibuerunt, quod nihil efficere autumat HEUERMANN. GALLUS, HOFFMANN & VAN DEN VELDE Aurum, quod ipsum solum sub forma Croci exhibitum, Ptyalimum movisse HIRSCHEL observat, ULTIMI quoque Stannum commendaverunt. Camphoram vel Unguento adjectere vel masticare jussere MISSA & DESPATUREAUX, RAISIN, CORDET, TILLOLOY, LE ROI, LANGHANS, ANONYMUS GALLUS I), CANESTRINI, quem non sufficere SCHREIBER, ASTRUC, ROYER, HEUERMANN, qui idem de pulvere Lumbricorum monet, referunt. JAKSON & TURNER Alkali Fixum commendant; num in C. H. Cinnabaris aut Æthiops possunt surgere? num metalla nulli sali juncta ad secundas vias transibunt? quid ab Alkali expectandum? unde istæ vires Camphoræ? Hydrargyrum excedens per purgantia eliminare suaserunt & salivæ fluxum excedentem saltem moderare voluerunt à BETHENCOURT, BRASSAVOLUS, SEPTALIUS, BLANCARD, FR. HOFFMANN & VAN DEN VELDE, JAKSON, ZWINGER, TURNER, VENER. AVUS & PATER, POUPE' DES PORTES; omnem Ptyalimum strenue per purgantia fugandum esse rati sunt HOCK, VELLA,

1) §. IX. 3.

J. BENE.

J. BENEDICTUS, ALMENAR, AMATUS, RONDELETIUS, BOTTALLUS, DORDONUS, PALMARIUS, MONAVIUS, GHINUS, MAYERNE, SORBAIT, DOLEUS, VALLISNERIUS, J. C. LANGIUS, MOYLE 2), HEINRICI, PITCARNIUS, VERCELLONUS, DIBON, SCHROMMIUS, A. WEDEL & SLEVOGT, DESAULT, KRAMER, DOUGLASS, PUJATUS, YVO STAHL & FEINLER, DE ROTUNDIS, VOYSIN, MARTEAU & CHESNEAU, BAJERUS 3), DELBOEL, BÜCHNER & TELLMANN, LE NICOLAIS DU SAULSAY, COSTE, LANGHANS, WATHEN. Non inficias eo fuisse inter hos, qui salivatione etiam malum sanari credebant, huicce tamen methodo semper palmam tribuebant. Contra Purgantium usum non potuerunt non infurgere, qui Salivationem ad curam Luis necessariam ducebant, cum hæc inde interrumpatur, siue jam multum inde debilitatum corpus omnino impune aliam evacuationem ferre non posse arguentes, illis denique qui morbum absque sensibili excretionem excuti posse credebant, hæc ratio blandiri non potuit. Colloco huc DE HERY, FRACANTIANUM, PETRONIUM, ALCAZAR, SARTORIUM, SYDENHAM, GARNIER, VESTI & ECKMANN, WEISBACH, STUSSIUM & GEMEINHARDT, DEIDIER, ASTRUC, LA METTRIE, HERRENSCHWANDT, RABOURS & CANTWELL, MIDY & DESBOIS, BEHR, BORELLUM & SIBEKER, FABRE ad mentem PETITI, BROMFELD, VENEL & DRILHON, GATACKER, LIEUTAUD, PLENCK, JAUBERTHOU, CLERC, ROSENSTEIN, BELLET. Medicationem Mercurialem interrumpendam esse, ut salivatio moderetur, præceperunt HOCK, ALMENAR, MAYNARDUS, ABETHENCOURT, LOBERA, DE HERY, BORGARUTIUS, PALMARIUS, ZECCHIUS, MERCURIALIS, DE TORREZ, PIGRAY, VIGIERIUS, TRUMPHIUS & CAPELLE, MAJOR & SCHIPPEL, ALBRECHT,

2) Jo. Moyle, Chirurg. Lond. *Chirurgical Memoirs being account of many extraordinary Cures*. Lond. 1708. cito Berh. *Metb. stud. Med.* ed. Hall. p. 766.

3) Joh. Jac. Ealerus, Altorf. *Diss. de Abusu Purgantium in Morbis Venereis*. Altorf. 1749.

GAUKES, PITCARN, VERCELLONUS, CHICOYNEAU (cujus auctoritate hæc medendi ratio vulgo Monspelii obtinens, *Monspelienſis* vocata est) & PELLISSERY, WILLOUGBY, DEIDIER, RAIBERTI, HAGUENOT, ANONYMUS ANGLUS 4), RABOURS & DE LA CLOY, A BRUNN, KRAMER, GUIARD, VOYSIN, HILSCHER, RABOURS & CANTWELL, MIDY & DESBOIS, DELBOEL, CONNALIUS ò CONNEL, CHEVALIER & LE THIEUILLIER, CAIRNOAN, MISSA & DESPATUREAUX, GOULAUD, (methodum *ab extinctione* designans,) COSTE, FICHET DE FLECHY, BROMFEILD, LANGHANS, POMME, ANONYMUS GALLUS 5), SAUVAGES, LIEUTAUD, ROYER, JAUBERTHOU, CLERC, ROSENSTEIN, HOUSTET, BELLET, BOURRU. Omnes denique Sublimati Fautores vel levissimo Ptyalifimo apparente medicamentum seponunt, & leni cathartico nifus versus inferiora deducunt. Hanc ab ipsa natura dictatam medendi rationem oppugnare aucti sunt SEPTALIUS, FRIESS & ORTLOB, ETTMÜLLER, J...C..., FREIND, PALMER, MOONEY, FABRE, GATACKER, PLATNER, WATHEN, PLENCK, DE HORNE, GARDANE. Notandum vero hic absolute ducimus, plures inter nominatos Auctores non adeo interruptam Mercurii exhibitionem taxasse, quam potius ideam absque sensibili evacuatione morbum superare velle pro inconcinno declarasse. Quis prudens Medicus unquam resolventia & incidentia eo usque porriget, ut penitus dissoluti humores Diabetem, Diarrhœas, & Sudores colliquativos excitent? Quis, ubi humores condensandi sunt, eos eousque coget, ut immobiles in vasis hærentes multifariam obstructionis speciem gignant? nonne uno ore reprehendendi sunt omnes illi, qui quaecumque medicamentum tanta quantitate corpori ingerunt, ut ægrum in oppositum curationis malum præcipitent? Ratione ea, quam nunc explicui, si exhibetur

4) §. XIX. not. 15.
5) §. IX. 3.

Mercurius, tum omnino Decocta Lignorum possunt addi, quorum efficacia in Virus Venereum, §. VII. dicta, etiam victoriam reportabit, sed ob rationes ibidem allegatas hæc Decocta nequaquam, ut sudores excitent, erunt propinanda; sicut enim salivatio ad salutarem Mercurii actionem non est necessaria, ita quoque sine sudorum expressione Decocta Lignorum exoptatos effectus exferent. Fateor mihi plane æquivalere, qua ratione Mercurius administretur, semper istud metallum potissimum Syphilidis vindex manebit: non multum medelæ formam curo, mox externus, mox internus Hydrargyri usus erit proficiuus, mox placet GARDANI idea, internam & externam medicationem conjungentis, mox una ratione medendi deficiente alteram arripio, modo præbeatur remedium, ut nullam noxam inferat, nec curam moretur, scopo potiemur; hic prudentiam, hic Medici solertiam, hic cautam observationem desidero, absit omnis temeritas, exulet omne præjudicium, verus Apollinis alumnus blande res moderando, ex voto Curam absolvet. Nonne Mercurio & Lignorum Decoctis etiam Extractum famosum Cicutæ addi posset? nescio quid obstet: sint iudices accurate instituta experimenta, num tali ratione gravissimus hostis facilius vinci queat.

§. XXIX.

Cum de expellendo per medicamenta Virus Venereo semper cogitaverint Auctores, cum cura per Decocta Lignorum suscepta ea semper ratione fuerit instituta, ut largissimi fuerint excitati sudores, cum varia preparata Mercurialia, quibus morbum abigi viderunt, validissime primas vias evacuerint, cum denique ipsum Mercurium inunctum interdum sine excitata salivatione, cutis aut alvi excretionem augendo morbum sustulisse inter primos jam

observaverint BOLOGNINUS, VIGO, LOBERA, RINIUS, PASCHALIS, PETRONIUS &c. hinc credebant, quacun- que ratione moveatur fudor, quocunque modo ducatur alvus, morbum profligari, aut saltem Specificorum actionem ju- vari posse. Fuerunt denique Auctores, qui ulcera cor- pori inurendo, ut per ea eliminetur Heterogeneum, hu- mores inspissans morbum impugnare conati sunt.

§. XXX.

Therapiam per Sudorifera commendavit præterea superi- oribus sæculis uno fere ore inter Medicos recepta hæresis, omne contagium esse venenum, & venena humoribus in- hærentia sudoriferis pellenda esse, nec non LEONIS observa- tio circa Barbaros solo itinere in Numidiam aut Nigritarum Regionem sine ulla alia medicatione Syphilidem curantes, id quod FALLOPIUS à valido exercitio, quod iter requirit, & à climate fervidissimo, unde largi sudores, deducit. Præter eos, quos §. VII. & sqq. notavi, sudorifera in ge- nere laudaverunt CLOWES, KNOBLOCH, JUNCKER, ZA- CHTUS, ALLAIN & GUERIN 1), BRAYER & PUYLON 2), WALDSCHMIDT, VESTI & JACOBI, OVERCAMP, VIER- ZIGMANN, LANZONUS, ZWINGERUS, BOULTON, STU- SIUS & GEMEINHARDT, HARVY apud TURNERUM, HEI- STER, A. WEDEL & SLEVOGT, FOURNEAU & BARFECNECHT, FURSTENAU & PAXMANN, JUCH & WEBER sudorifera amara & nauseabunda ob vim Anthelminticam laudantes, STOCKIUS & BECKER, KALTSCHMIDT & ALBERTI. Hanc Therapejam reprehenderunt & insufficientem asseruerunt

1*) Dionys. Allain, D. M. & Guil. Guerin Q. M. *An Læi Venereæ Alexi- pharmaca?* Par. 1630.

2*) Nic. Brayer, D. M. & Claudius Puylon Q. M. *An quæ Hæzargyro nosc- edit, Syphilis hydrotica percuranda?* Par. 1670.

REYNAUD 3), CALMETTE, HEINSIUS, GARNIER, FR. HOFFMANN & VAN DEN VELDE, CHR. J. LANGIUS, HARRIS, CAMERARIUS & WEISSMANN, VERCELLONUS, GORIS, ALLIOT & LEAULTE', BAILLY & FREMONT, HEISTER & SCHMID, BAUMLER, ASTRUC, VENER. AVUS & PARENS, RABOURS & CANTWELL, CAIRNOAN, MISSA & DESPATUREAUX, LANGHANS, GATACKER, GARDANE. Confiteor ingenue me non satis posse mirari, quod adeo multi Medici ad morbum evidenter à spissitudine oriundum, medicationem adhibuerint, quæ, partibus fluidioribus corpus privando, novam spissitudinis speciem absolute debuerunt producere, quæque humores non attenuatos agitando gravissima obstructionum, errorum loci, solutionis continui symptomata gignere omnino debuit. Sudorem autem excitarunt medicamentis intus datis, quo à MASSA & BLANCARDO laudatum Sulphur, à GALLO spretum, adhuc referendum, sed etiam balnea tam humida quam sicca administraverunt, illaque tam nativa sive thermas, quam ex aqua, cui non raro varias substantias adjecerunt, arte parata.

§. XXXI.

Balnea simpliciter proponunt HOCK, M. J. PASCHALIS, SENNERTUS, MATTHIEU & BOURDELOT 1), MAYERNE, BAGLIV, FOURNEAU & BARFECNECHT, BOERHAVE; Balnea ex aqua cum Herbis Emollientibus GILINUS 2), J. BENEDICTUS, ALMENAR, PHRSIUS, cum Abstergentibus & Detergentibus TORELLA, cum Aromaticis ROMERIUS, BORGARUTIUS, Thermas RONDELETHUS, CARYOPHILUS

3*) Claud. Reynaud, Lugd. Q. M. *An solis Sudoriferis curari possit Lues Venerea?* Monsp. 1673.

1*) Nicol. Matthieu, D. M. & Petr. Bourdelot Q. M. *An in Curatione Lue Venereæ Balneum?* Lutet. 1639.

2**) Conradin. Gilinus, A. A. & M. D. *Opusc. de Morbo Gallico.* 1497.

3) Balnea pagi Avinionis in Agro Senensi & Thermas Abulas & Aquas ferratas Neapolitanas; Baregianas nuper de BORDEU 4). Balneorum usum morbo curando non sufficere, imo plus noxæ quam solatii afferre, testantur MASSA, VICTORIUS, TRINCAVELLIUS, FRIZIMELICA, PETRONIUS, SILVATICUS, PLATER, VARANDÆUS. Balnea temperata transpirationem juvando omnino actionem Specificorum poterunt juvare, contra calida ea valent, quæ circa sudorifera dicta fuerunt. Balnea Laconica, alias Stuphæ appellata, conferre reputarunt TORELLA, HOCK, CATANEUS, JOH. BENEDICTUS, qui Nativum Sudatorium St. Germani multum laudat, ALMENAR, VIGO, PHRISIUS, JO. PASCHALIS, L. FUCHSIUS, FERNELIUS, RONDELETIUS, PETRONIUS, qui Observationem de Mendico fimo ad collum usque obruto & ita curato adducit, qualem methodum apud Polonos frequentem esse SINAPIUS testatur. BRUELE, MINADOUS, PERDULCIS, PLATER, VARANDÆUS, GULDENKLEE, SENNERTUS, WALDSCHMIDT, BLANCARD, BAGLIV, ZWINGER, GOHL, WEISBACH, BOERHAVE, CAMERARIUS & BREYER. Improbant autem istam medendi rationem BRASSAVOLUS, CALVO, MUSITANUS, VERCELLONUS, A, WEDEL & SLEVOGT, qui morbum etiam inde reddi graviolem & pertinaciorlem addunt: id quod ex illis, quæ §. antecedente monui, sat evidens fit. Idem judicium ferendum de illis, qui validissimis exercitiis corpus in sudorem resolvî voluerunt, VELLA, FRACASTORIUS, MATTHIOLUS, LOBERA, BRASSAVOLUS, M. J. PASCHALIS, FRACANTIANUS, PETRONIUS, BORGARUTIUS, ALCAZAR, SINAPIUS, BOERHAVE, justissime reprehensi à MONTAGNANA 5), ALMENAR, GALLO, FALLOPIO, TO-

3) Pasch. Cariophilus, *de Thermis Herculanis*. prius Vindob. 1737. mihi Mantuæ 1739. excus.

4) Franc. de Borden, *Med. Bareg. Journ. de Med.* T. XIII. p. 180.
5**) Barthol. Montagnana, *Pr. M. Patav. Consilium medicum* 1499.

MITANO, PERDULCI, SENNERTO, WEDEL & LÖW, DO-
LEO, E. STAHL & THEBESIO.

§. XXXII.

Virus Venereum per Purgantia fugare tentarunt tam illi, qui istud humori melancholico tribuerunt, quam illi, qui omnem curam in eo ex corpore expellendo consistere reputarunt. Huc pertinet MARCELLUS 1), Cumanus, qui Medici Castrensis officio apud eundem exercitum functus est, qui cum copiis Car. VIII. inter quos primum morbum videri constat, conflictavit (WELSCH *Sylloge Curat. & Obs.* p. 30. & 68.), LEONICENUS 2), GILINUS, TORELLA, MONTESAURUS 3), AQUILANUS, ROMER, (notante WELSCH l. c. 34.) MONTAGNANA, CIRCELLUS 4), (*ibid.* p. 35.) BENIVENIUS 5), DE VIGÒ, MAYNARDUS, PHRSIUS, DORDONUS, ALCAZAR, CÆSALPINUS, W. WEDEL & LÖW, OVERCAMP, CHR. J. LANGIUS, ZWINGER, VERCELLONUS, HARVY apud TURNERUM, DIBON. Huc pertinet Mechoacanna à MINADOO laudata, Mercurius vitæ & alia Antimonii Præparata Emetica à QUERCETANO, CLAUDINO, HARTMÄNNO, SENNERTO, ZACUTO, DE LE BOE SYLVIO, CRISTINO, LENTILIO, HARVY apud TURNERUM & DIBON proposita. Faciunt huc porro Semina Euphorbiæ Lathyri L. à ZACUTO commendata, Pulpa Cucumis Colocynthidis L., à DE LE BOE SYLVIO recensita, Tinctura ejusdem à FABRE celebrata, quæ BOURRU quoque placet, Medica-

1*) Marcellus Cumanus, de Morbo Gallico. 1495.

2**) Nic. Leonicensus, Pr. Med. Ferrar. de Epidemia, quam Itali Morbum Gallicum, Galli Neapolitanum vocant. Venet. 1493.

3**) Natal. Montesaurus Veron. de Epidemia, quam vulgares Mal Francoise appellant. 1498.

4*) Franc. Circellus M. Sc. 1500.

5**) Anton. Benivenius, M. Florent. de abditis ac mirandis Morborum & Sanationum Causis. Florent. 1507.

mentum ex Ære paratum, de quo GERLACH 6) præcipit, Radix mirabilis Jalappæ L., quam GULDENKLEE Specificam dicit, Gratiola Offic. L. à KRAMER magni facta, Radix Afari Europæi L. à FERRERIO commendata, Radix Cyclaminis Europæi L., à PLATERO in medium lata, nec non Cortex Sambuci nigræ L. FERRERIO adoptatus. Auctores, qui Purgantia Mercurialia proposuerunt, jam supra allegavi; illi qui Purgantia tanquam remedia generalia adhibuerunt, huc non pertinent. Insufficientem esse imo noxiam, quæ per Cathartica instituitur, medicatio- nem rectissime omnino docuerunt CATANEUS, VOCHS, FERNELIUS, FRIZIMELICA, CAPIVACCIUS, RUDIUS, VARRANDEUS, HEINSIUS, MUSITANUS, VERCELLONUS, TURNER, HEISTER & SCHMID, BAILLY & FREMONT, ASTRUC, RABOURS & CANTWELL, BAJERUS, SCHARSCHMIDT, CAIRNOAN, MISSA & DESPATUREAUX, HIRSCHEL, JAUBERTHOU. Inconsulto omnino de expellendo ex corpore miasmate occupati sunt Medici, quod dummodo ejus in humores producti effectus curentur, sponte per evacuationes naturales fecedit; graviter in Artis leges impingunt, qui materiam non præparatam evacuationibus aggrediuntur, & effectum à causa procatartica excitatum hac remota etiam sublatum iri confidunt; his si addas Purgantia, partes fluidiores ex corpore expellere, validiores concussionem ventrum & spasmos viscerum causari, quam male illa in morbo, sub quo insigni spissitudine humores laborant, exhibeantur, fit evidens.

6) J. Chr. Gerlach, Arch. Duc. Würtemb. Eph. N. C. Cent. VI. Obf. L. p. 303.

§. XXXIII.

Pessime omnino GILINUS, TORELLA, VICTORIUS, RUDIUS, ZACUTUS, W. WEDEL & LÖW, LOSSIUS & REBENTROST Cauteria commendant; si enim virus per illa quoque posset educi, tamen non tam de illo eliminando, quam de effectu ab ipso producto corrigendo debemus esse solliciti, Ulcera apud Syphiliticos, consentientibus omnibus Chirurgis, semper malos mores induunt, ideo Cauteria non possunt non gravi morbo aliud grave symptoma superaddere, idquod jam BRASSAVOLUS, VARANDÆUS ac WYNELL notaverunt.

§. XXXIV.

NUM VAULOUE' 1), qui castrationem suadet, & W. WEDEL & LÖW, qui Chirurgiam infusoriam commendant, merentur nominari?

§. XXXV.

Institueram Auctores, qui arcano quodam remedio deleterium morbum aggrediebantur, penitus silentio prætereire; cum autem plures ex Neotericis Tractatibus sic innominati mansissent, quos tamen sedulo perquisivi in Lectorum emolumentum, & ut negligentiae culpam luem, illos tangere tantum consului. Non repeto farraginem Auctorum, quos jam ASTRUC rimatus est; ab anno Seculi nostri quadragesimo pergo: inter hos si quendam omifero, in causa est, quod meis oculis non apparuerit. VOYSIN ergo Panaceam suam vegetabilem & depuratorium sanguinis commendat, ARIZARRA 1) Essentiam, PELLERIN tædiofum haud imitabile Præparatum sistit, WINCKLER

1) Joh. Vauloué Genabie. Q. M. *An inveteratæ Lui Castratio conferat?* Monip. 1662.

1) Gaët. Arizarra, Chir. Xenod. St. Mar. novæ, *Nuovo Metodo per librare il corpo umano con sicurezza dal male venereo &c.* Firenze 1743. cito Gött. Zeit. 1743. P. 475.

Tincturam Veneream non Mercurialem extollit, DE TORRES 2) Arcana ratione inungit, MAUFLATRE & QUERENET 3) Præparatum singulare Mercuriale possident, KEYSER 4) Trageas suas, quas ex Mercurio per Acetum in formam Salis redacto, cui exigua portio Terræ Martis juncta est, componi, ex *Hist. de l'Acad. Roy. des Scienc.* 5) patet, adhuc hodie exhibet. Hic in transitu dictum veslim, jam BRASSAVOLUM, Mercurium cum Acido vegetabili jungere docuisse; istud tamen Præparatum non interne exhibebat, sed tantum Unguento suo Mercuriali commiscebat. His præter KEYSERUM & in ipsius libris invenienda copiosa testimonia varii adhuc alii favent, ut ANONYMUS 6), VANDERMONDE 7), ANONYMUS alius 8), PASSERAT DE LA CHAPELLE 9), AURRAN 10), VENEL & DRILHON, ROUX 11), THIRION, GARDANE. Non minor est numerus hostium; improbantur à THOMAS 12),

- 2) De Torres, Med. Duc. Aurel. 1) *Lettre à Mr. Morand sur les effets surprenans du Mercure* Paris 1753. 2) *Lettre à Mr. de Vernage sur la Méthode de guérir les maladies veneriennes par une préparation de Mercure dont la plus forte dose n'excite jamais de salivation.* Paris 1754.
- 3) Mauflatre & Querenet *Journ. de Med.* T. IV. p. 182. 243. 323. 403.
- 4) Keyser, Med. Parif. 1) *Réponse à l'Auteur anonyme d'un Traité des Tumeurs & Ulcères.* Paris 1759. 2) *Méthode pour l'administration de ses Dragées dans le traitement des Maladies Veneriennes.* Paris 1762. imprimé par Ordre du Roi. 3) *Examen d'un Livre, qui a pour titre: Parallele des différentes méthodes de traiter la Maladie Venerienne.* Paris 1763.
- 5) 1759. p. 102.
- 6) Anonymus Gallus *Lettre d'un ancien Professeur en Médecine de Paris à Mr. Vandermonde, pour servir de Réponse à la Lettre d'un Medecin de Province à un Medecin de Paris.* Paris 1759.
- 7) Vandermonde, D. M. Fac. Par. *Journ. de Med.* T. X. p. 499.
- 8) Anonymus Gallus *Dissertation épistolaire adressée à Mr. le Maréchal de Biron sur une Lettre de Fr. des Tumeurs & Ulcères.* Paris 1760.
- 9) Passerat. de la Chapelle, Med. Reg. in Insula Minorca, *Journ. de Méd.* T. XIX. p. 414.
- 10) Aurran Fils, haud ita pridem *Demonstr. Anat. in Xenod. Reg. apud Nos Lettre à son Pere, Journ. de Med.* T. XXIV. p. 263.
- 11) Franc. Roux, Massil. *Diff. de Tragearum Antiveneriarum Præstantia.* Monsp. 1765.
- 12) Thomas, Med. D. Parif. *Préserwatif sur les Dragées Antiveneriennes de Jean Keyser.* Paris. 1756.

LE CAMUS 13), ASTRUC, ANONYMO 14), DOSSIE^r, POMME, ANONYMO alio 15), FABRE, DE HORNE, MUNNICKS, BOURRU. LANGHANSIO sua Essentia Mercurialis Helvetica placet, DE REYNAL 16) Arcana ratione Sublimatum & Turpethum corrigit. DE VELNOS Arcanum Vegetabile sub forma Syrupi laudat. Enemata Mercurialia, quæ ROYER invenit, FROUSSARDO 17) blandiuntur, ANONYMO GALLO 18) infensa, ut & GARDANO, qui Liquorem fundamentalem ex Sublimato componi conjicit; JACQUET 19) Antimonium ratione propria preparat, NICOLE 20) remedium absque Mercurio, quem tamen omnibus ejus medicamentis inesse MARGES 21) probat, possidere gloriatur. DUVICQ 22) remedium suum non Mercuriale celebrat, simile PASTEL 23) arridet; BELLET denique Syrupo suo Mercuriali unice confidit, cui ANONYMUS GALLEUS 24) applaudit. Hunc ex Mercurio in Acido Nitri soluto Alcohole excepto & Syrupo edulcorato componi DE HORNE probat, & ipsum strenue damnat, eundem acriter GARDANE & ANONYMUS quidam GALLUS 25) perstringant.

- 13) Le Camus, D. M. Par. *Journ. Economiq.* 1756. Août p. 112. & 1757. Janvier p. 135.
 14) Anonymus Gallus *Recueil de plusieurs Pièces, concernant le Traité des Tumeurs & Ulcères, par un Médecin de Province.* Paris 1759.
 15) §. IX. not. 3.
 16) de Reynal, olim Chir. Castr. Gall. *Methode resolutive de guérir la Verole.* Paris 1763. cito *Journ. de Med.* T. XIX. p. 478.
 17) Frouillard, M. D. (à Chaumont en Bassigny) *Lettre à Mr. Royer sur les bons effets de ses Lavemens Antiveneriens.* Paris 1766.
 18) §. IX. not. 3.
 19) Jaquet, olim Chir. Principis Ludov. Wurtenb. *Histoire abrégée de l'Antimoine.* Paris 1765. cito *Journ. de Med.* T. XXII. p. 479.
 20) Nicole, Gall. Reg. Chirurg. *Lettre à Mr. Morand, fils, sur un Remède Antivenerien, dans lequel il n'entre point de Mercure.* Paris 1767.
 21) P. Marges, Chirurg. *Examen & Analyse chymique des différens Remèdes, que Mr. Nicole met en Usage pour le traitement des Maladies Veneriennes.* Paris 1771.
 22) Duvicq, M. D. *Sur l'usage d'un Remède spécifique Antivenerien, dans lequel il n'entre point de Mercure.* Paris 1767.
 23) De Paffel *Opusc.* Paris 1767. cito *Dissert. Munniks*, de qua supra §. XVI. 53. p. 15. not. s.
 24) vid. §. XXIV. not. 27.
 25) vid. §. XXIV. not. 24.

SYLLABUS AUCTORUM.

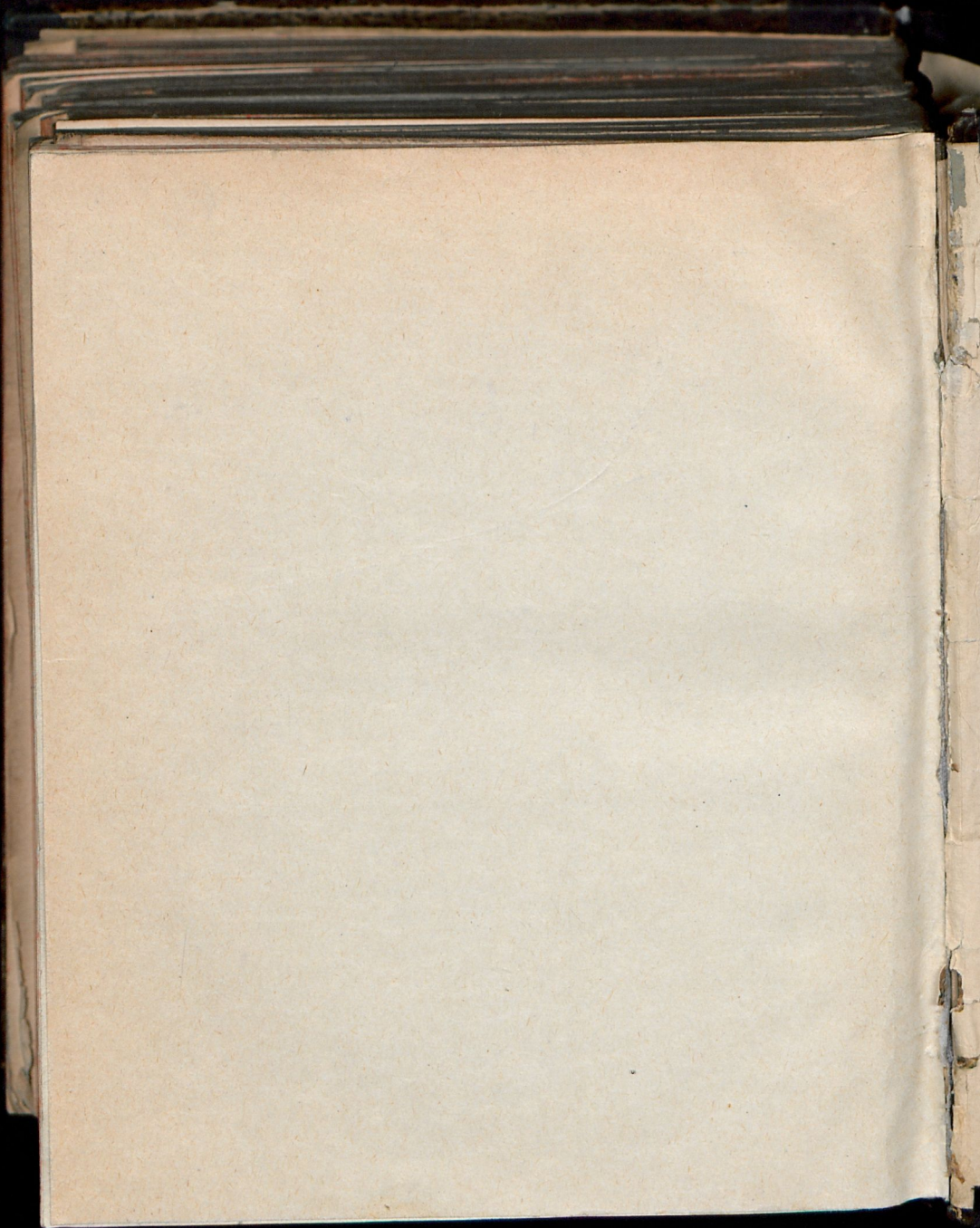
A.	Betera	19	Calvo	22	Desbois	33
Albercrombyus	58 Bethencourt	23	A. Camerarius	18	Defchamps	13
M. Alberti	33. 37 Bigorre	36	E. Camerarius	33	Defportes	47
L. Alberti	13 Blancard	14	R. J. Camerarius	32	Defvaux	18
Albinus	42 Blafchke	56	Camus	75	Dibon	12
Albrecht	59 Blegny	27	Canevtrini	35	Dionis	33. 42
Alcazar	11 Blondus	22	Cannevarius	4	Doleus	10
Allain	68 Boecler	55	Cantwell	46	Dordonus	12
Alliot	33 Boehm	12	Capelle	45	Doffié	25
Almenar	9 Berhave	18	Capiavaccius	27	Douglas	46
Alofius	3 Bois (du)	49	Cardanus	15	Drilhon	49
Anatus	18 Boiffier	15	Cariophilus	70	Duvicq	75
Anonymus	10. 11. Bologninus	40	Caspar	32	E.	
12. 24. 28. 29. 38.	Bona	56	Cataneus	11	Eckmann	42
46. 52. 54. 58. 58.	Bonacoffus	17	Cestonus	25	Ehrmann	34
74. 74. 75	Borden	70	Chalmeteus	20	Eifener	11
Aquilanus	11 Borellus	25	Charles	19	Eifeve	47
Arband	36 J. Borellus	40	Chaw	15	Ettmuller	27
Arizarrar	73 Borganutius	8	Chelnau	23	Everhaers	28
Afruc	3 Bofchetti	42	Chevalier	24	Eugubius	9
Augustini	35 Botallus	7	Chicoyneau	46	F.	
Aurivillus	57 Boujonnier	45	Christianopulo	57	Fabbri	18
Aurran	74 Boulton	62	Christinus	5	Fabre	29
B.	Bourdelot	69	Circellus	71	Fallopilus	7
Bagliv	13 Bourru	22	Clandinus	4	Feinler	33
Baierus	65 Brant	8	Clere	39	Ferdinandus	7
Bailly	33 Brafiavolus	5	Clowes	40	Fernandez	17
Barfecnecht	49 Brayer	68	Cloy (de la)	33	Fernelius	6
Barry	38 Brendel	34	Collé	4	Ferquet	18
Bartholinus	43 Brest	33	Collin	14	Ferrus	17
Bassius	29 Breyer	18	Connel	47	Ferreriis	3
Bastellus	19 Brocardus	8	Cordet	47	Feuerlin	37
Bates	52 Broeklesby	47	Cornicius	23	Fickius	59
Battus	19 Brucens	19	Cortilio	7	Flechy	47
Baumler	33 Bruele	19	Coste	14	Fontanonus	9
Bayro	18 Brun	51	Craanen	18	Fordyce	18
Becker	46 Brunellus	18	Crato	7	Foreflus	19
Behr	39 Bruun	22	Croon	57	Fourneau	49
Bellet	58 Buchner 14. 28.	57.	Croppius	60	Fracantianus	4
Bellofte	49	60	D.		Fracastorius	18
A. Benedictus	62 Buchoz	57	Daumond	10	Franck	28
J. Benedictus	8 Bucholz	58	Decker	27	Fraendörfer	54
Benivenius	71		Deidier	42	Fraxinola	19
Beraldus	43 C.		Delboel	60	Freind	46
Berengarius	9 Cafalpinus	7	Delgado	47	Fremont	33
Bergmann	23 Cairnoan	47	Dennilton	32	Eriefs	40
Berphardt	49 Calmeite	15	Default	34	Frizimelica	8
	49 Calvi					

Frouffard	75	Henninger	33	M. J. Langius	42	Monavius	26
L. Fuchsius	17	Herrenschwandt	33	J. Langius	36	Monchar (du)	53
R. Fuchsius	17	Herrera	18	Lanzonus	16	Monnier	46
Furstenau	24	Herrmann	55	Lapus	25	Montagnana	70
G.		Hery	18	Laurentius	17	Montanus	8
Gertner	34	Heuermann	55	Leaulté	33	Montefaurus	71
Gallus	6	Hildanus	29	Leautaud	47	Montuus	3
Gardane	35	Hilfcher	38	Leon	19	Mooney	18
Garnier	10	Hirfchel	5	Leonicenus	71	Morgagnius	25
Gataker	50	Hoek	9	Leonis	4	Morphaus	35
Gaukea	12	Fr. Hoffmann	6	Leonus	17	Moyle	65
Geach	25	J. M. Hoffmann	57	Lieutaud	35	Muller	14
Gemeinhardt	49	W. C. Hoffmann	34	Lindern	12	Munnicks	35
Gerlach	72	Horn	42	Linnaeus	16	Mure (la)	46
Ghinus	19	Horne	35	Lifter	32	Mustanus	4
Gilinus	69	Horftius	22	Lobera	5	N.	
F. Gmelin	55	Houftet	47	Locher	13	Neander	26
P. G. Gmelin	34	Hundertmarck	23	Löw	13	Neubaur	32
Gockelius	14	Hutten	15	Loffius	10	Nicole	75
Gohl	19	I.		Lot	34	Niefer	27
Goris	38	Jackfon	37	Lowe	23	Nolanus	14
Goulard	38	Ch. Jacobi	51	Ludolf	6. 38	O.	
Grainger	39	E. Jacobi	63	Ludwig	11	Oerius	54
Grashuis	28	Jacquet	75	Luffon	32	Ovelgin	29
Graf	38	Jalon	43	M.		Overcamp	19
Grifberg	57	Janfonius	18	Maechellus	17	Owen	34
Grunpeckius	8	Jaerberthou	35	Maggius	17	P.	
Guarguantus	17	J. C.	33	Major	27	Pacius	7
Guerin	32	Jonfton	10	Manardus	17	Palmarius	6
Guillaume	19	Isaac	40	Marcellus	71	Palmer	62
Guifard	38	Isla	4	Marges	75	Paracelfus	22
Guldenklee	28	Juch	34	Martear	34	Parsus	19
Guyon	9	Juncker	12	Mafla	3	J. Pafchalis	22
Gynonyöflius	34	K.		Maffarias	17	M. J. Pafchalis	11
H.		Kempf	51	Matthieu	69	Pallerat	74
Hademann	14	Kalm	31	Matthiolus	6	Pafel	75
Haen	56	Kaltfchmied	13	Mattot	32	Patin	45
Hagenot	38	Key	43	Manhatre	74	Pauli	8
Hammen	32	Keyfer	74	Mauran	47	Paulmier	6
Harris	32	Klaunig	14	Mayerne	5	Paxmann	24
J. Hartmann	19	Klipfeh	34	Maynardus	39	Peaget	42
P. Hartmann	14	Kniphof.	38	Mead	34	Peliffery	46
Hafchardus	8	Knobloch	36	Medicus	55	Pellerin	38
Haffelquift	5	Knörr	36	Mercatus	19	Perdulcis	8
Havighorft	37	Knoll	57	Mercurialis	19	Pereda	22
Hautefierck	57	Köhler	53	Mettric (la)	18	Petronius	3
Heinrici	12	Kramer	14	Midy	33	Phrifius	8
Heinfius	36	L.		Minadous	7	Pibrac	50
Heifler	46. 60	Lange	14	Milla	34	Pigray	21
Helmontius	54	Langhans	34	Mombel	32	Pitcaruius	13

Planerius	9	Riviere	51	Sparr	21	M. B. Valentinus	40
Planiscampy	15	B. Robinson	34	Spiehlmann	34	Vallinerius	40
Plater	3	N. Robinson	33	E. Stahl	5. 40	Vandermonde	74
Platner	29	Roi (le)	34	Iv. Stahl	33	Varandæus	7
Plenck	35	Romerus	8	Stenzel	34	Vauloué	73
Plummer	60	Roncallus	10	Stief	52	Vella	8
Pointet	49	Rondeletius	6	Stiffer	42	Vencl	49
Poll	16	Rosellus	17	Stock	46	Venuffus	27
Pomme	35	Rosentein	10	Stockhausen	57	Vercellonus	27
Poterius	6	Rotundis	35	Stoerck	13	Vesalius	4
Presle	57	Roux	74	Stoll	34	Vesti	42. 63
Profly	63	Royer	35	Stullius	49	Victorius	17
Pujatus	33	Rudius	5	Swieten	56	Vidus Vidius	10
Purmann	37	Ryff	20	Sydenham	32	Vierzigmann	59
	Q.		S.	Del. Sylvius	5	Vigierius	32
Quarin	14	Sala	43	Jac. Sylvius	40	Vigo	44
Quelmalz	53	Sanchez	56	Joh. Sylvius	17	Vochs	9
Querectanus	22	A. Saporta	22	T.		Vogel	57
Querenet	74	J. Saporta	27	Tellgmann	14	Voyfin	38
Quincy	5	Sartorius	11	Thebesius	5	W.	
Quiquebeuf	6	Saugey (du)	47	Thicullier	34	Waldfchmidt	49
	R.	Saulfay (du)	38	Thidemann	33	Wathen	47
Rabault	45	Sauvages	47	Thirion	35	Weber	34
Rabours	33. 46	Saxonia	19	Thomas	74	A. Wedel	36
Raberti	46	Scharfschmidt	28	Thuillier	48	W. Wedel	13. 59
Rafin	47	Schippel	27	Tilloloy	47	Weickard	27
Ranchinus	29	Schlichting	23	Tomitanus	4	Weisbach	16
Rangenus	4	Schmaus	17	Torrella	7	Weißmann	33
Rauch	43	Schreiber	60	Torres	74	Werlhof	29
Raymond	57	Schromminius	37	Torrez	19	Wichmann	57
Rebentrost	10	Seguyn	45	Tozzotti	18	Wierus	19
Renner	17	Sennertus	7	Trew	14	Willoughby	45
Renodæus	36	Septalius	7	Trincavellius	18	Winckler	36
Reynald	75	Severinus	20	Trumphius	45	Widemann	39
Reynaud	69	Sigogne	36	Turner	5	Wynell	9
Richter	60	Silvaticus	19	U.		Z.	
Rigault	19	Sinapius	4	Ucay	29	Zacutus	27
Rinius	18	Siate. aer	36	Unzer	45	Zecchius	7
Riolanus	19	Slevogt	36	V.		Zwelfer	55
Ritter	6	Sorbait	48	Baf. Valentinus	55	Zwinger	27

ERRATA.

Pag. 3. not. 2. pro Berhavi leg. Berhavii. p. 6. lin. 5. pro RITFER l. RITTER.
 p. 8. lin. 8. pro (.) l. (?) p. 10. not. 1. lin. 1. pro 1744. l. 1644. ibid. lin. 2.
 pro 1744. l. 1674. p. 13. lin. 16. post L. adde radicem. p. 15. not. 27. pro Ron-
 cullum l. Roncallum. p. 19. not. 52. pro Silvatus l. Silvaticus. p. 26. lin. 13.
 pro L. l. Fl. p. 32. lin. penult. text. pro Cammerarius l. Camerarius. p. 34. n. 29.
 pro mercuriali l. mercuriali. p. 37. lin. 9. post expellendum adde virus. p. 39.
 lin. 2. pro Gynongyösius l. Gynongyösius. p. 47. not. 19. pro a l. o. p. 50.
 in fin. pro (.) l. semper (!) p. 51. not. 2. pro Braum leg. Brum. p. 54. not. 6.
 pro celeberr l. celebris. p. 55. l. 15. pro aute l. ante. p. 56. l. 9. del. (.) prim.
 p. 56. not. 6. pro Beneventum l. Benvenutum. p. 60. l. 6. pro fi l. fi.

Strassburg, Med. Diss., 2.

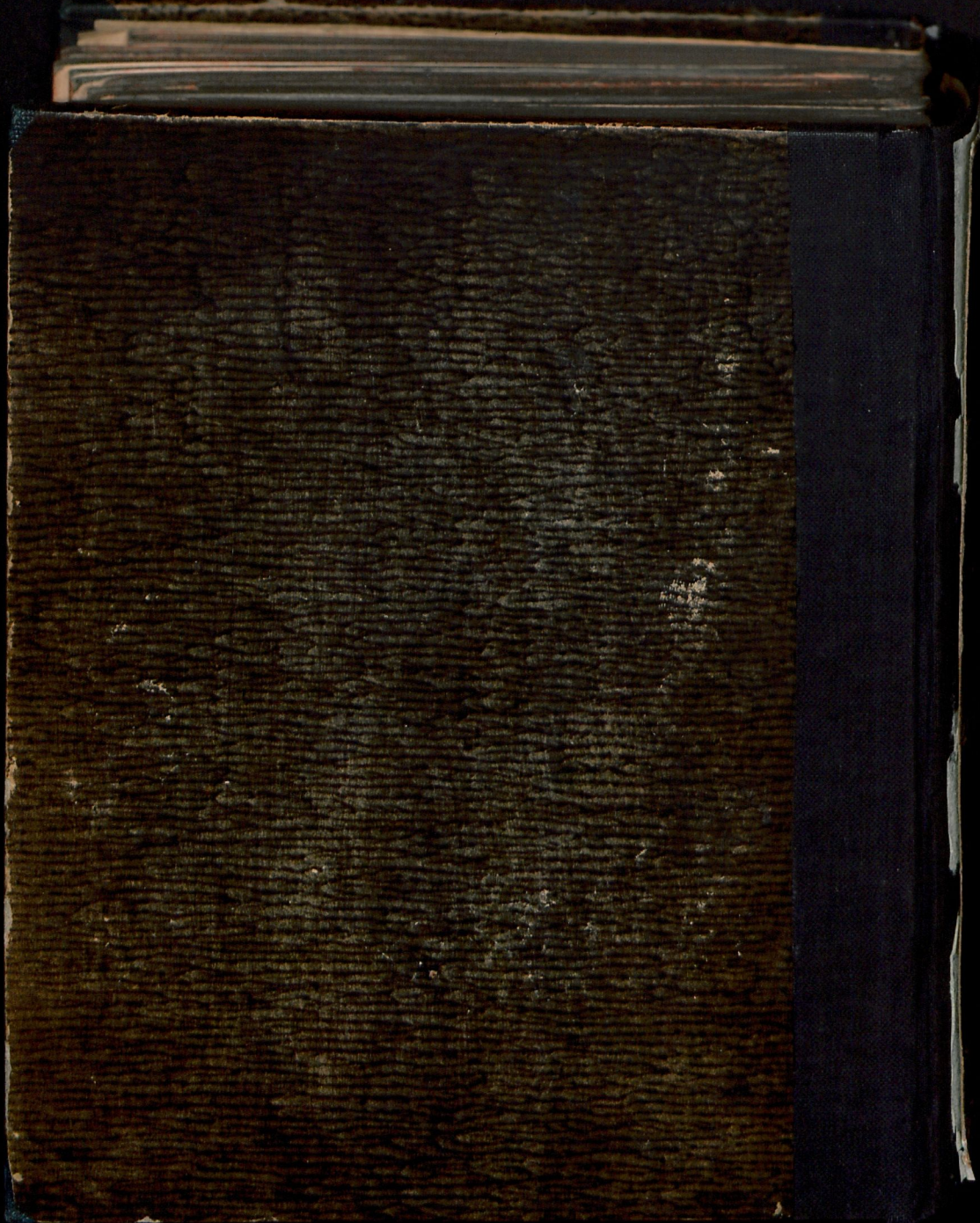
ULB Halle

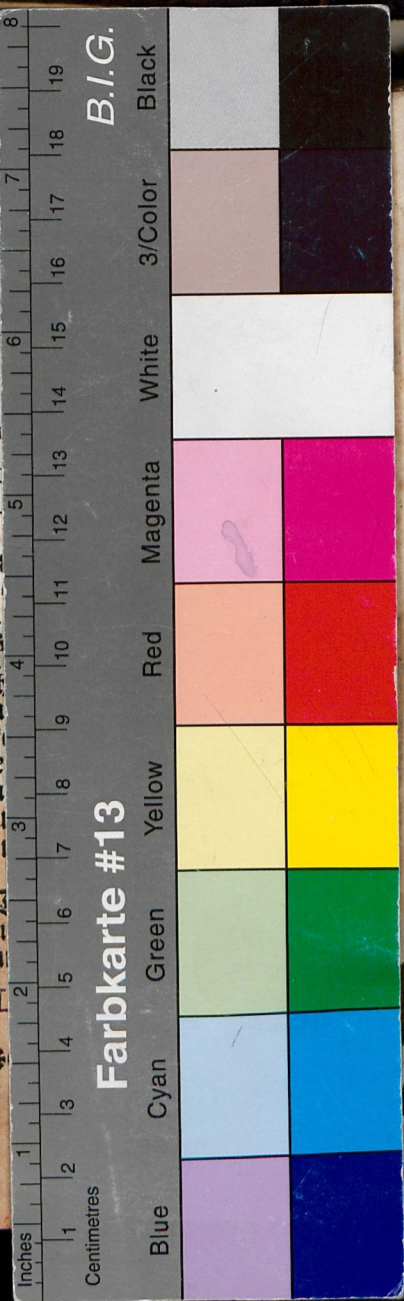
3

004 194 284

Sb.

12
13

VARIAS SYPHILIDIS

THERAPIAS

PRO LICENTIA
GRADUM, HONORES ET PRIVILEGIA
MEDICINÆ DOCTORIS

RITE IMPETRANDI

SOLEMNI PHILIATORUM DISQUISITIONI

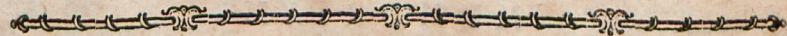
SISTIT

DIE XXIX. MAJI A. MDCCLXXI.

MICHAEL FRID. BOEHM

ARGENTORATENSIS

H. L. Q. C.

ARGENTORATI

Typis JOH. HENR. HEITZII, Univerſitatis Typogr.